

Årsredovisning 2024

Havs
och Vatten
myndigheten

Årsredovisning **2024**

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11930
404 39 Göteborg
Tel. 010-698 60 00
www.havochvatten.se
havochvatten@havochvatten.se

Årsredovisning 2024

Generaldirektören har ordet	4
Om Havs- och vattenmyndigheten	5
Myndighetens uppdrag	5
Organisation	6
Intern styrning och kontroll	7
Myndighetens styrmodell	8
Resultatredovisning	11
Skapar effekt i miljön.....	12
Hållbar samhällsnytta	13
Målgrupper agerar.....	16
Målgrupperna följer HaV:s stöd och styrning	17
Möter framtidens utmaningar	19
Vi skapar värde för målgrupperna.....	21
Styrningen är effektiv och rättssäker	22
Stödet är ändamålsenligt	32
Kontrollen är effektiv och verkningsfull	46
Anslagsfördelningen är ändamålsenlig och effektiv	52
Kunskapsunderlagen är ändamålsenliga	57
Nya arbetssätt och arbetsområden är identifierade och utvecklas	61

Förutsättningar för att skapa värde 63

Våra arbetssätt, verksamhetsstöd och informationshantering är ändamålsenliga, effektiva och säkra 64

Vår arbetsplats är hållbar, attraktiv och har rätt kompetens 67

Tabeller 70

Regeringsuppdrag 71

Intäkter från avgifter och annan verksamhet 72

Redovisning av intäkter och kostnader 73

Finansiell redovisning 74

Resultaträkning 75

Balansräkning 76

Anslagsredovisning 77

Noter 82

Sammanställning över väsentliga uppgifter 94

Generaldirektören har ordet

Havs- och vattenmyndigheten har i uppdrag att inom sitt ansvarsområde – våra vattendrag, sjöar och hav – vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av den svenska miljöpolitiken samt verka för en hållbar förvaltning av fiskresurserna. Med andra ord ska myndigheten arbeta i riktningen: *”Havs- och vattenmyndigheten driver och samordnar arbetet för levande hav, sjöar och vattendrag nu och för kommande generationer.”*

Myndigheten verkar i en föränderlig värld där frågor som rör vatten är centrala att hantera för att säkerställa ett i dag fungerande samhälle och en samhällsutveckling i en hållbar riktning. Sverige har alltid, jämfört med andra delar av världen, haft goda förutsättningar för att klara samhällets behov av vatten. Vatten av tillräckligt bra kvalitet och i tillräckligt stor kvantitet. Detta oavsett om det handlar om vatten för elproduktion i vattenkraftverken, konsumtion i industri, jordbruk och hushåll, som kylmedium i industriella processer eller för naturens behov för fungerande ekosystem och människans behov av rekreation och friluftsliv i och bredvid vatten. De pågående klimatförändringarna har under det senaste decenniet dock visat att också i Sverige måste vi inse att det som vi uppfattat som en näst intill obegränsad tillgång till vatten inte kan tas given. Vi kan drabbas av torka, vilket blev tydligt 2018. Men också av översvämningar. Något som redan har blivit till näst intill vardag i vissa delar av Sverige. Men det handlar inte bara om tillgång på vatten, det handlar också om vattnets kvalitet med fortsatta utmaningar med övergödning, miljöfarliga ämnen och försurning. Vidare handlar det om påverkan på de akvatiska ekosystemen och därunder inte minst påverkan på fisk och våra akvatiska däggdjur säl och tumlare. Under året har några för myndigheten betydande frågor haft extra stort fokus politiskt

och i media. Bland dessa kan särskilt nämnas status för havsmiljön och därunder förvaltningen av fisk och fisket, havsplanerna och därunder havsbaserad vindkraft, genomförande av fysiska åtgärder för att restaurera framförallt vattendrag samt omprövningen av vattenkraften. Stora och komplexa frågor som myndigheten aktivt arbetar med att bidra till att de kan hanteras.

Internt på myndigheten har det också skett förändringar. I början av april tillträdde undertecknad som generaldirektör och jag fortsatte då ett redan inlett omställningsarbete för att anpassa verksamheten till nya ekonomiska förutsättningar. Parallellt med det inleddes ett arbete för att utveckla verksamheten mot en modern myndighet med tillitsbaserad styrning och ledning. Syftet med detta är dels att öka effekten i den akvatiska miljön av det arbete som genomförs. Men också för att omvärlden ska uppfatta Havs- och vattenmyndigheten som en kompetent och trovärdig myndighet vars verksamhet bidrar till önskvärda effekter i den akvatiska miljön.

Med det vill jag önska er välkomna att läsa om hur Havs- och vattenmyndigheten på regeringens uppdrag har arbetat under året för att skapa största möjliga positiva effekt i våra hav, sjöar och vattendrag.

Anna Ledin
Generaldirektör

Foto: Olle Enqvist/Havs- och vattenmyndigheten

Myndighetens uppdrag

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) är förvaltningsmyndighet på miljöområdet under Klimat- och näringslivsdepartementet. Myndighetens uppdrag inom yrkesfisket, fritidsfisket, fiskevården och vattenbruket hör dock till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet. HaV har huvudkontor i Göteborg och två mindre kontor i Simrishamn respektive Karlskrona.

HaV ansvarar för frågor om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag och hav. Myndigheten ska vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken och verka för en hållbar förvaltning av fiskresurserna. Myndigheten ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Myndighetens uppdrag beskrivs i Havs- och vattenmyndighetens instruktion (2011:619). Det finns också bestämmelser i annan lagstiftning som beskriver myndighetens ansvar inom olika områden. Exempel på det är:

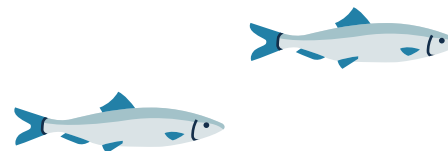
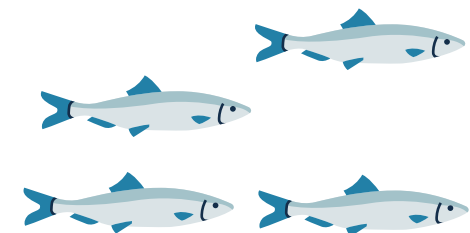
- › EU-förordningar och direktiv inom havsmiljöområdet, vattenmiljöområdet och den gemensamma fiskeripolitiken
- › miljöbalken (1998:808) med tillhörande förordningar, till exempel vattenförvaltningsförordningen (2004:660), havsmiljöförordningen (2010:1341), havsplaneringsförordningen (2015:400) och miljötillsynsförordningen (2011:13)

- › fiskelagen (1993:787) med tillhörande förordningar, till exempel förordningen om fiske, vattenbruk och fiskerinäringen (1994:1716).

Myndigheten tar fram underlag till regeringen, fördelar medel till åtgärdsarbete, deltar i principiellt viktiga miljöprovningar samt tar fram föreskrifter och vägledningar inom myndighetens ansvarsområden. HaV bedriver också operativ tillsyn genom fiskerikontroll samt tillsyn av genetiskt modifierade vattenlevande organismer samt arbetar med samhällsplanering, bland annat genom att ge förslag till havsplaner som regeringen beslutar om.

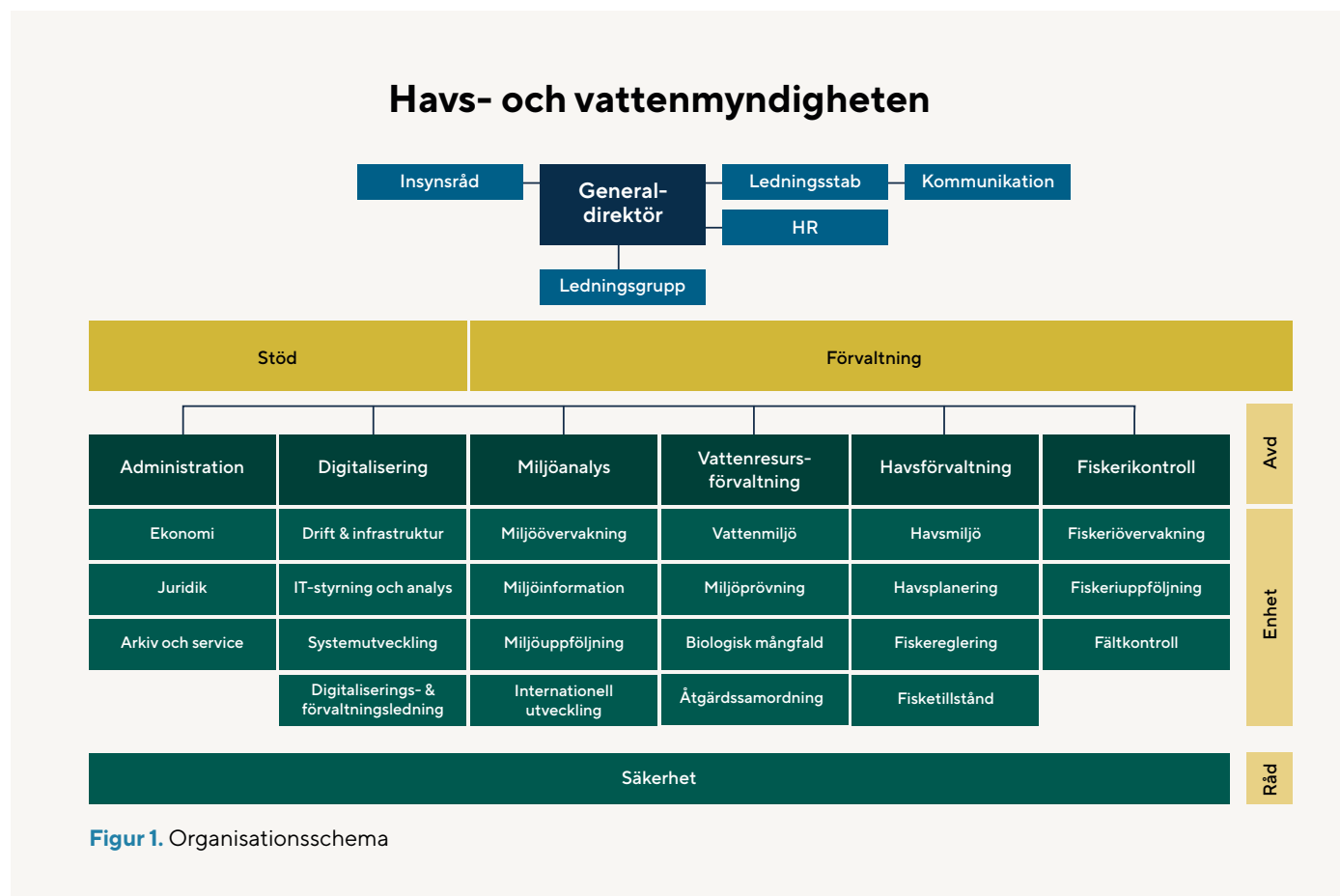
Myndigheten ska verka för att nå det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Myndigheten ska samordna uppföljning och utvärdering av miljökvalitetsmålen Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård. HaV:s arbete förväntas också bidra till målen i Agenda 2030.

Myndigheten har ett brett ansvar kring miljöanalys och är samlande i vatten- och havsmiljöarbetet. Myndigheten ansvarar för att ta fram åtgärdsprogram för havsmiljön samt samordnar vattenförvaltningen. HaV genomför EU:s gemensamma fiskeripolitik i Sverige och förvaltar de gemensamma fiskresurserna. HaV arbetar även inom regionala konventioner som Oslo-Pariskonventionen, Oskar, och Helsingforskonventionen, Helcom, och med andra länder. Både för att skapa ett gott miljöarbete regionalt, globalt och bilateralt, och för att påverka internationellt regelverk och utvecklingsarbete. En del av myndighetens arbete är att fördela havs- och vattenmiljöanslaget, 1:11, som används av myndigheter och organisationer för att genomföra åtgärder för en bättre havs- och vattenmiljö.

Organisation

HaV har en linjeorganisation med sex avdelningar: administration, digitalisering, miljöanalys, vattenresursförvaltning, havsförvaltning och fiskerikontroll, samt en ledningsstab. Myndigheten är en en-rådsmyndighet enligt myndighetsförordningen (2007:515), vilket innebär att generaldirektören leder och styr arbetet och får råd av ett kompetent insynsråd. Det finns även ett myndighetsövergripande säkerhetsråd.

Intern styrning och kontroll

Havs- och vattenmyndigheten omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll samt internrevisionsförordningen (2006:1228). HaV:s interna styrning och kontroll säkerställer att myndigheten fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller de krav som framgår av myndighetsförordningen. Det huvudsakliga verktyget för den interna kontrollen är myndighetens ledningsprocess, som bygger på att planera, genomföra, utvärdera och följa upp verksamheten.

Kraven enligt förordningen om intern styrning och kontroll är integrerad i myndighetens styrmodell med tillhörande ledningsprocess. Styrningen gör att budgetering, kompetensförsörjning och riskhantering kopplas till myndighetens verksamhetsplanering. Uppföljningen, som sker tre gånger årligen, utvärderar genomförandet av verksamheten, effekthemtagning, budgetefterlevnad och risk på ett sammanhållet och balanserat sätt. Styrningen görs utifrån en målstruktur som tar sin utgångspunkt i myndighetsförordningen och myndighetens instruktion, se mer nedan.

Myndighetens styrmodell utgör grund för att identifiera och åtgärda risker inom ramen för planerings- och uppföljningsprocessen. Tre gånger om året följs målen och dess underliggande aktiviteter, inklusive eventuella avvikelser, upp av ledningsgruppen. Fokus ligger på vilka korrigerande åtgärder som eventuellt krävs för att nå långsiktig måluppfyllelse. På detta sätt fångas sådana risker som innebär att inte klara

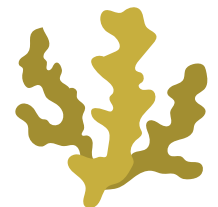
uppgifter enligt instruktion eller lag och förordning upp i den löpande planeringen och uppföljningen. Andra risker som fångas upp i verksamheten eskaleras också till ledningsgruppen inom ramen för den löpande planeringen och uppföljningen.

Internrevisionen har under året arbetat enligt den revisionsplan som generaldirektören beslutat om. De granskningar som genomförts har fokuserat på myndighetens arbete med kunskapsförsörjning samt med regeringsuppdrag. Internrevisionen har också haft rådgivningsuppdrag om riskanalyser enligt förordningen om intern styrning och kontroll. Ledningen tar del av internrevisionens granskning och tar vid behov fram åtgärder, dessa åtgärder ingår i den slutliga rapporten och hanteras i en samlad åtgärdsplan.

Myndigheten arbetar förebyggande mot korrup­tion. Det görs genom att myndigheten har en policy för undvikande av intressekonflikter samt genom de obligatoriska utbildningar som myndigheten håller i den statliga värdegrunden (statstjänstemannarollen). I myndighetens delårsuppföljningar ingår det att följa upp beteenden som omfattas av begreppet korrup­tion, otillbörlig påverkan, jäv, partiskhet, otillåten bisyssla. Till stor del har myndigheten stävjat den här typen av beteenden på grund av regelbunden uppföljning och utbildning. Korrup­tion fångas även upp genom myndighetens upphandlings- och bidragsprocess som är väl strukturerad och hanterad

genom myndighetens jurister och ekonomer. Inom den internationella bidragsverksamheten finns ett pågående arbete med en särskild policy för att stävja korrup­tion i relation till internationella organisationer och andra länder.

Myndigheten har även en etablerad visseblåsar-funktion för interna och externa ärenden där enskilda kan anmäla missförhållanden inom myndighetens verksamhet i enlighet med lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

Myndighetens styrmodell

Årsredovisningen är strukturerad och utgår från myndighetens interna styrmodell. Under året har arbete pågått med utveckling av styrmodellen, se mer information under målet Nya arbetssätt och arbetsområden är identifierade och utvecklas.

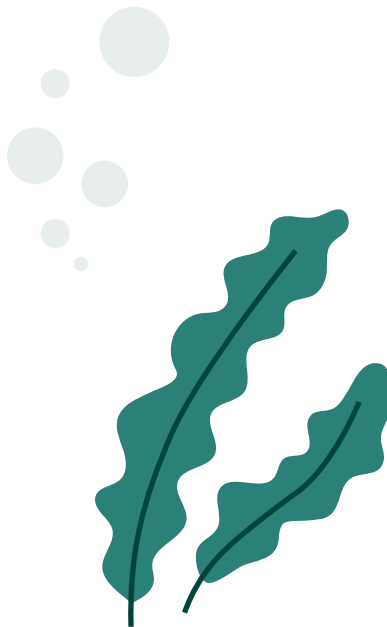
HaV:s interna styrmodell består i huvudsak av en målstruktur och en delårsvis planerings- och uppföljningsprocess. Målstrukturen syftar till att förtydliga myndighetens mål, uppdrag och dess effektkedja, se s. 9–10. Den ger stöd för styrning och ledning, inklusive prioritering av myndighetens uppdrag, där uppdrag som bedöms ge önskad effekt prioriteras. Målen i målstrukturen är baserade på HaV:s uppdrag och ansvar enligt myndighetsinstruktionen och myndighetsförordningen. Verksamheten på HaV är till största delen löpande arbete och förändras inte i grunden från år till år.

Effektkedjan utgår från Ekonomistyrningsverkets modell och verksamhetslogik. Den visar vilka prestationer som tillhör respektive internt mål och hur prestationens effektkedja förväntas leda till effekter i den akvatiska miljön. På alla delar i effektkedjan har myndigheten beskrivit mål. Målen i botten av strukturen är förutsättningar för att nå målen ovanför.

Målstrukturen kan läsas både uppifrån och nerifrån men effektkedjan byggs underifrån då värdet av myndighetens arbete byggs underifrån.

Målstrukturen delas upp i externa mål i den övre delen och interna mål i den undre delen. Effektmålet överst har sin utgångspunkt i HaV:s bidrag till de svenska miljökvalitetsmålen och omfattar de delar som myndigheten kan bidra till och har mandat att påverka. De interna målen består av ett antal aktiviteter som beskriver vad som görs för att uppnå respektive mål. Eftersom resurser i form av personal och budget är begränsade prioriteras aktiviteter utifrån i hur stor utsträckning de bidrar till målet. Myndighetens ekonomi är kopplad till de interna målen.

Varje mål i målstrukturen innehåller en beskrivning av vad målet innebär, varför det finns, hur det ska uppnås samt vilket det förväntade resultatet är när målet uppfylls. Till varje mål finns en eller flera indikatorer. Vissa indikatorer används för att följa upp om de effekter och resultat som önskas nå medan andra indikatorer används för styrning.

1. Skapar effekt i miljön

Överst i målstrukturen är myndighetens sammanfattande tolkning av uppdraget: att HaV arbetar på regeringens uppdrag för att sjöar, vattendrag, hav och fiskresurserna ska bevaras, restaureras och nyttjas hållbart. Utgångspunkten är HaV:s bidrag till de svenska miljökvalitetsmålen. HaV kan bara till viss del påverka uppfyllelsen av målen eftersom myndigheten är en aktör av flera som verkar inom arbetet med akvatisk miljö.

2. Målgrupperna agerar

HaV arbetar genom andra för att nå effekt i miljön och skapa nytta för uppdragsgivaren. HaV vill att myndigheter, samverkanspartners och övriga intressenter får bästa möjliga förutsättningar för att följa HaV:s stöd och styrning och att de ska göra rätt insatser för bevarande och restaurering, samt ha beredskap för att hantera framtidens utmaningar.

3. Vi skapar värde för målgrupperna

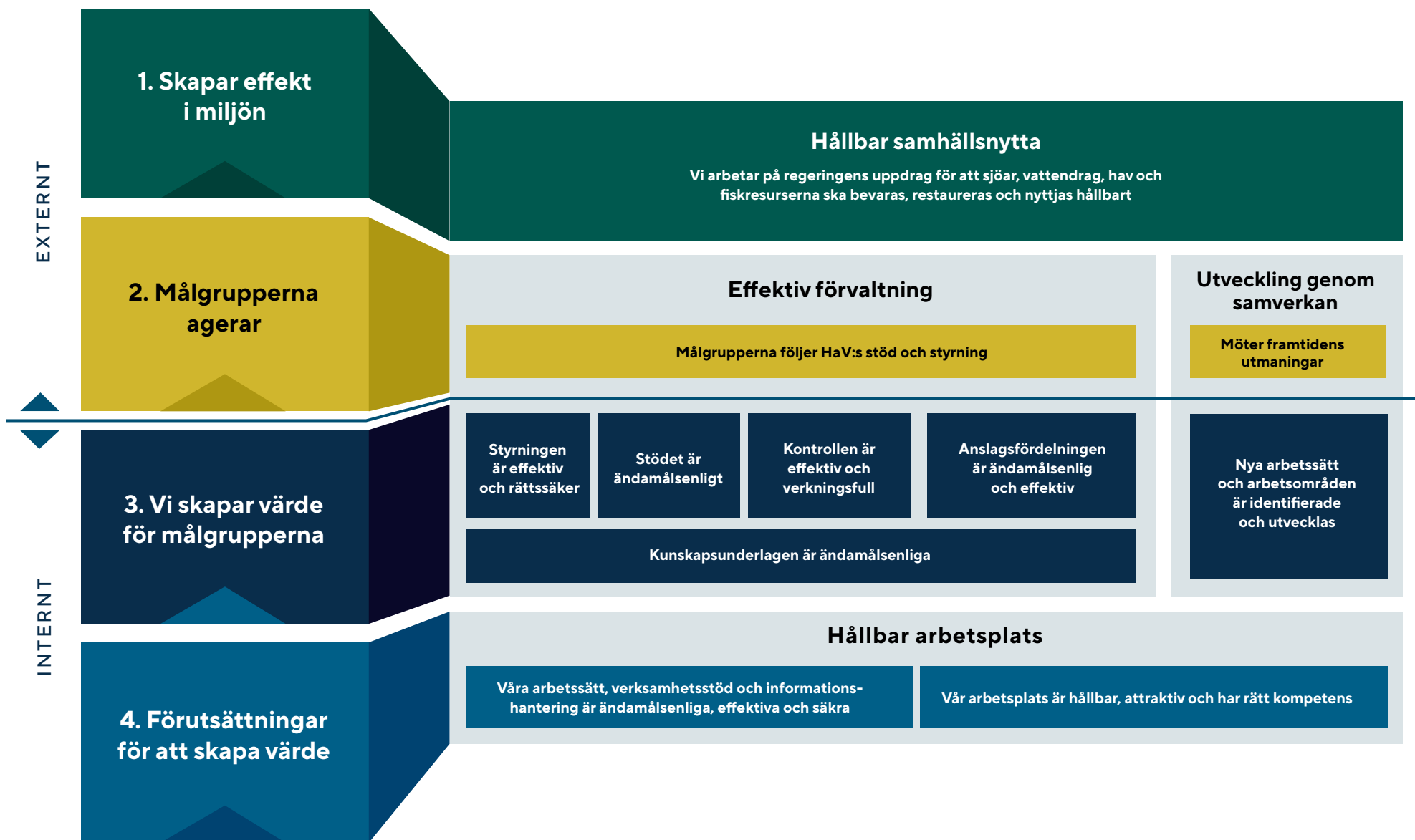
Myndighetens verksamhet syftar till att skapa värde för målgrupperna så att de i sin tur kan agera. Detta är definierat i interna mål. Myndigheten styr i hög grad själv förutsättningarna för att nå de interna målen. Målen talar om vad HaV ska uppnå för att skapa nytta för nästa nivå i målstrukturen. De interna målen skapar alltså nytta för andra aktörer, utanför HaV, så att de i sin tur kan bidra till de övergripande målen högst upp i bilden.

4. Förutsättningar för att skapa värde

På den nedersta nivån skapas förutsättningar för att nå de interna målen. Det handlar om att ha rätt stöd, arbetsätt och kompetens och att vara en hållbar och attraktiv arbetsplats.

Årsredovisningen bygger på Havs- och vattenmyndighetens målstruktur

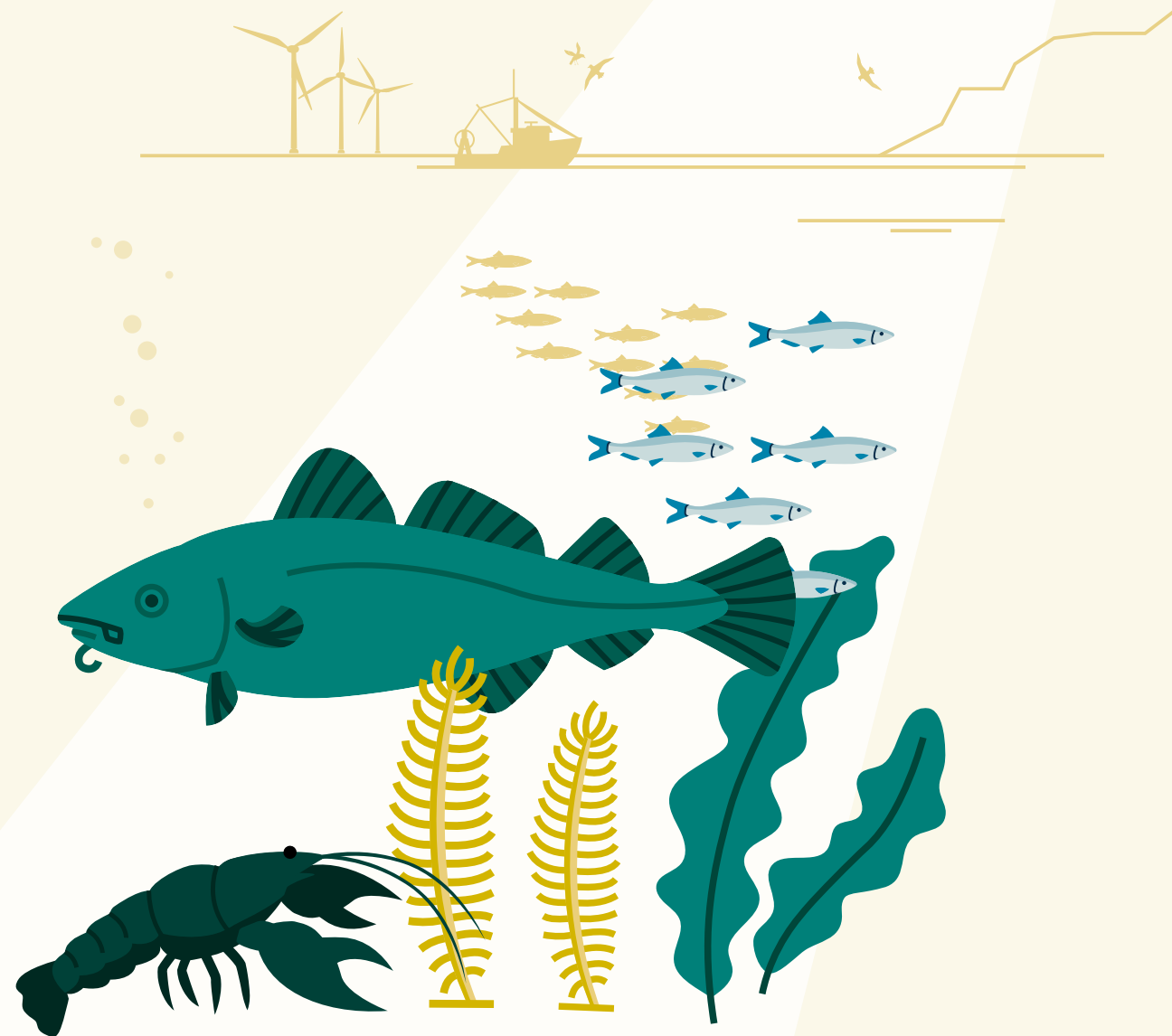
Myndighetens mål och hur dessa hänger ihop har åskådliggjorts i en målstruktur som är en viktig del av styrmodellen. Målstrukturen bygger på en effektkedja i fyra steg. Att nå effekterna i den nedre delen av effektkedjan är en förutsättning för att nå effekterna högre upp. Myndigheten har direkt påverkan på de två nedre nivåerna i målstrukturen. Genom att uppnå dessa mål skapas förutsättningar för andra att bidra till en god akvatisk miljö. I de externa målen har myndigheten indirekt påverkan. Målstrukturen är uppbyggd för att hantera ändrade politiska uppdrag och ändrade budgetförutsättningar.

Resultatredovisning

Skapar effekt i miljön

EXTERNT MÅL

Hållbar samhällsnytta

HaV arbetar på regeringens uppdrag för att sjöar, vattendrag, hav och fiskresurserna ska bevaras, restaureras och nyttjas hållbart. Utgångspunkten är HaV:s bidrag till de svenska miljö kvalitetsmålen och att därmed bidra till hållbar samhällsnytta.

Bedömning av resultat och effekt

Under 2024 har myndigheten bidragit till att nå miljö kvalitetsmålen och därmed bidragit till myndighetens mål hållbar samhällsnytta på olika sätt.

Hållbart nyttjande av havets resurser inklusive fiskresurserna

Inom fiskets område har HaV fastställt föreskrifter, fördelat kvoter, beslutat om dispenser och tillstånd, bedrivit och utvecklat fiskerikontroll samt beslutat om sanktioner. Myndighetens arbete har bland annat bidragit till fiske inom överenskomna kvoter och en tillförlitlig fångstrapportering som ligger till grund för kvoterna.

Myndigheten har haft regelbundna kontakter med fiskeribranschen med erfarenhets- och informationsutbyte och informerat om bland annat kommande krav enligt kontrollförordningen. Myndigheten har också förenklat det nationella spårbarhetssystemet för fiskeri- och vattenbruksprodukter. HaV har under året gett stöd till regeringen via underlag och expertis vid förhandlingar om fiskemöjligheter i Östersjön och

Nordsjön samt tekniska regleringar inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Myndigheten har arbetat med regeringsuppdraget att ta fram förslag till ändrade havsplaner. Myndigheten bedömer att havsplanering som vägledning för hur havsområden ska användas, kommer att kunna bidra till en långsiktigt hållbar användning av våra hav. HaV har yttrat sig över förslag till kommunala översiktsplaner och regionplaner som berör kust och hav. HaV har under året även haft fortsatt dialog med Boverket angående kopplingarna mellan nationell havsplanering och kommunernas planering enligt plan- och bygglagen. Genom att stärka kopplingarna mellan nationell och kommunal havsplanering skapas ett långsiktigt hållbart nyttjande av havets resurser.

Miljöprövningar

Myndigheten har under året i egenskap av remissinstans deltagit i ett antal prövningar enligt miljöbalken där det varit fråga om vattenverksamhet eller miljöfarlig verksamhet som genom utsläpp till vatten har en stor påverkan på vattenmiljön. Bland inkomna ärenden prioriteras de som gäller verksamheter eller åtgärder som innebär risk för negativ påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten- och havsmiljön, eller värdefulla vattenmiljöer med höga skyddsvärden. Frågor om skyddet för arter och livsmiljöer, riksintresset för yrkesfiske och utsläpp av övergödande eller svårnedbrytbara toxiska ämnen är också av

betydelse för vilka ärenden som prioriteras. Ärenden kopplade till förnybar energi som vattenkraft och havsbaserad vindkraft har prioriterats högt under året. Andra miljöprövningar som myndigheten har prioriterat har rört bland annat mineralutvinning, pappersmassaindustri, stålindustri, hamnverksamhet, muddring/dumpning, kemikalieindustri och vattenbruk. Flertalet av de prövningar myndigheten deltar i gäller samhällsviktiga verksamheter.

Genom att yttra sig i prövningar har myndigheten bidragit till ökat skydd av havs- och vattenmiljön exempelvis genom att ställa krav på verkningsfulla skyddsåtgärder, vilket mark- och miljödomstolarna i många fall hörsammat. Myndigheten har också bidragit till att i praxis förtydliga hur lagstiftningen ska tillämpas. Detta skapar förutsebarhet för samtliga inblandade aktörer inklusive verksamhetsutövarna.

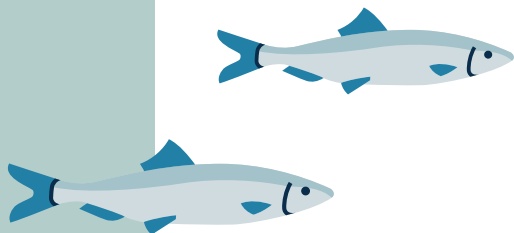
Någon bedömning av i vilken utsträckning skärpta villkor i meddelade tillstånd ännu har gett tydliga effekter i havs- och vattenmiljöerna kan inte göras. Myndigheten bedömer dock att resultatet av deltagandet i miljöprövningar möjliggör att sådana positiva effekter kan förutses i ett längre perspektiv.

Bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag och hav

EU:s förordning om restaurering av natur trädde i kraft den 18 augusti 2024. HaV deltar i arbetet med att utforma den nationella restaureringsplanen som ska tas fram till september 2026.

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att många svenska yt- och grundvatten inte kommer att nå fastställda mål enligt vattendirektivet till 2027. HaV gör bedömningen att den vattenförvaltning som bedrivs inte är tillräckligt effektiv för att målen ska kunna nås. HaV har under året bland annat analyserat hur bättre effekter kan åstadkommas med en ökad åtgärdssamordning. HaV bedömer att genomförandet av vattenförvaltningen behöver fokusera mer på avrinningsområden och avrinningsområdesspecifika mål och strategier. HaV har i samverkan med andra myndigheter även arbetat för att öka takten i vattenförvaltningens åtgärder och ta fram mål per kust- och avrinningsområde, för att i nästa steg underlätta för åtgärdsarbetet.

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att resultatet av de åtgärder myndigheten vidtar inom ramen för sitt uppdrag bidrar till att fastställda mål kommer att nås.

Skapar samhällsnytta genom att vara pådrivande, stödjande och samlande

Myndigheten har under året publicerat två vägledningar. En om kraftigt modifierade vatten (KMV) och en om ekologisk potential, undantag och orimliga kostnader. Genom att förtydliga hur KMV kan tillämpas och när det kan vara lämpligt att fastställa undantag, kan avvägningen mellan ekosystemens behov och andra samhällsnyttor, som vattenkraft eller jordbruk, underlättas. Vägledningarna inom vattenförvaltningen utgör generellt sett ett viktigt stöd för att normsättningen ska bli rättssäker. De ger även vägledning i samband med miljöprovningar.

Bedömningsgrunderna är viktiga för att göra miljöbedömningar enligt vatten- och havsmiljödirektiven. Statusklassificeringen inom vattenförvaltningen används för att bedöma åtgärdsbehov, fastställa miljö kvalitetsnormer och till uppföljning av de nationella miljö kvalitetsmålen. Under året har HaV förbättrat bedömningsgrunderna, framför allt för kusten. För sjöar och vattendrag har underlag till bedömningsgrunder för försurning tagits fram. HaV har också tagit fram underlag till nya bedömningsgrunder för PFAS vilket har använts i myndighetens föreskriftsarbete.

Finansiering av åtgärder är ett av de verktyg som myndigheten förfogar över för att bevara och förbättra sjöar och vattendrag som idag, på olika sätt och i olika omfattning, är påverkade av både nuvarande och äldre verksamheter. Närmare 470 miljoner kronor från havs- och vattenmiljöanslaget 1:11 har använts under 2024 för att förbättra vattenmiljön i sjöar, vattendrag och hav genom att genomföra lokala vattenvårdsprojekt (LOVA), kalkning samt restaurering. Restaurering av sjöar och vattendrag ger också andra positiva

värden, som exempelvis lokal och regional utveckling genom ökad sysselsättning och rekreation.

Myndigheten bedriver miljöövervakning och tar fram kunskapsunderlag kring tillståndet i miljön och för fisk, vattenlevande däggdjur och andra vattenlevande organismer samt hur olika verksamheter påverkar vattenmiljön.

Myndigheten har under året analyserat data och gjort en bedömning av havsmiljöns status enligt havsmiljöförordningen. Bedömningen utgör underlag för att prioritera de viktigaste och mest effektiva åtgärderna för att uppnå en god havsmiljö och fungerar därmed som ett pådrivande verktyg. Bedömningen ligger också till grund för det nya åtgärdsprogrammet för Sveriges havsmiljö för nästa period, 2028–2032.

Myndigheten har under året arbetat med att identifiera särskilt känsliga avrinningsområden för vattenuttag och tagit fram underlag för att göra vattenbalanser för dem. HaV har väglett och stöttat arbetet med att säkerställa att det görs avvägningar mellan naturmiljöns och ekosystemtjänsters vattenbehov och andra behov som uppstår vid torra och vattenbrist till följd av klimatförändringar.

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att resultatet av de åtgärder myndigheten vidtar inom ramen för sitt uppdrag bidrar till att fastställda mål kommer att nås.

Målgrupper agerar

EXTERNT MÅL

Målgrupperna följer HaV:s stöd och styrning

MÅLBESKRIVNING:

Vad: Målgrupperna följer HaV:s stöd och styrning, främst inom utpekade prioriterade områden.

Varför: Vi arbetar på regeringens uppdrag för att sjöar, vattendrag, hav och fiskresurserna ska bevaras, restaureras och nyttjas hållbart.

Hur: Genom att våra viktigaste målgrupper inom respektive prioriterat område får en kombination av: styrning som är effektiv och rättssäker, stöd som är ändamålsenligt, kontroll som är effektiv och verkningsfull samt anslagsfördelning som är ändamålsenlig och effektiv.

Förväntat resultat: Målgrupperna agerar på det sätt som är avsikten med den styrning, det stöd, den kontroll samt de anslag som beslutats.

Bedömning av resultat och effekt

För att nå de nationella miljö kvalitetsmålen behöver myndighetens målgrupper agera utifrån det stöd och den styrning myndigheten ger inom ramen för sitt uppdrag. Myndigheten har olika typer av målgrupper, allt från fiskare och verksamhetsutövare inom exempelvis vattenkraften, till statliga myndigheter inklusive länsstyrelserna.

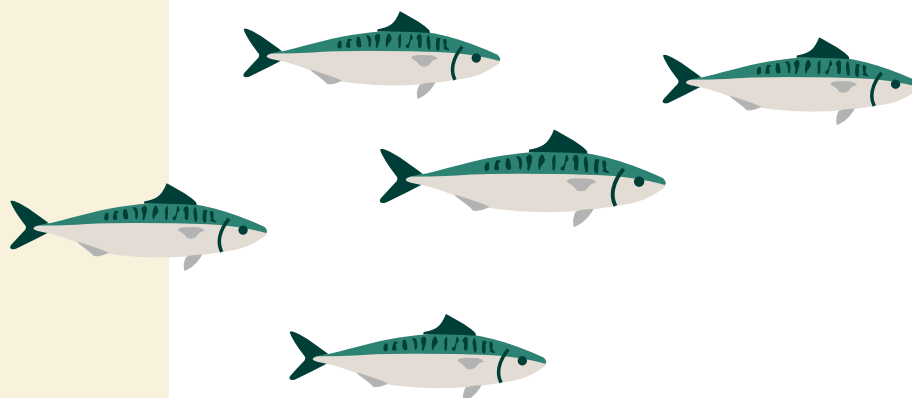
Myndigheten fastställer föreskrifter, vägleder, samordnar och ger olika former av stöd. Till exempel genom att ta fram kunskapsunderlag, genom yttranden till mark- och miljödomstolarna i tillståndsprövningar, yttranden och expertstöd till andra myndigheter samt genom beslut om medel till åtgärder i miljön. Genom att målgrupperna agerar och åtgärder vidtas i miljön, ökar förutsättningarna för att de önskvärda effekterna uppnås och att tillståndet i sjöar, vattendrag och hav förbättras.

Myndigheten stöttar Regeringskansliet med beslutsunderlag, genom återrapporteringar av regeringsuppdrag, expertkompetens i förhandlingar, med mera. Myndigheten bistår även regeringen bland annat med underlag inom processer och möten enligt

beslutade riktlinjer eller genom beställningar från regeringen till myndigheten. Under 2024 har detta omfattat arbete inom EU:s havsmiljödirektiv, Ospar, Helcom, Londonprotokollet, samt Greater North Sea Basin Initiative (GNSBI). HaV har även samordnat genomförandet Helcoms aktionsplan för Östersjön (BSAP) och Ospars miljöstrategi för Nordostatlanten (NEAES).

Myndigheten arbetar med att förenkla och tillgängliggöra föreskrifter, utveckla vägledningar och ta fram kunskapsunderlag för att underlätta för målgrupperna att agera så att effekter nås i miljön. Med utbildning, information och dialog med målgrupperna skapas förutsättningar för att rätt åtgärder vidtas. Myndigheten följer också upp tillståndet i miljön och kontrollerar att exempelvis fisket sker enligt gällande lagstiftning.

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att resultatet av myndighetens arbete under året har gått i rätt riktning och att andra myndigheter agerar såsom myndigheten avser. När det gäller andra målgrupper såsom exempelvis fiskare och vattenkraftsägare bedömer myndigheten att styrningen och stödet behöver både utvecklas och förenklas för att ge avsedd effekt.

EXTERNT MÅL

Möter framtidens utmaningar

MÅLBESKRIVNING:

Vad: HaV möter framtidens samhällsutmaningar tillsammans med målgrupper, myndigheter och andra aktörer

Varför: Vi arbetar på regeringens uppdrag för att sjöar, vattendrag, hav och fiskresurserna ska bevaras, restaureras och nyttjas hållbart.

Hur: Genom att i samverkan med målgrupperna identifiera och utveckla nya arbetssätt och arbetsområden

Förväntat resultat: HaV och målgrupperna får en ökad förmåga att hantera framtidens utmaningar genom att HaV driver, deltar och samverkar i relevanta forum.

Bedömning av resultat och effekt

För att målgrupperna fortsatt ska kunna bidra till effektmålet om hållbar samhällsnytta behöver HaV hantera framtida utmaningar tillsammans med målgrupperna genom att driva, delta och samverka i relevanta forum.

Ett fokus i myndighetens pågående utvecklingsarbete är en verkningsfull tillämpning av ekosystembaserad förvaltning, identifiera och stödja åtgärder som medför önskade effekter i miljön, införandet av EU:s reviderade kontrollförordning inom fiskerikontrollen samt digitalisering som stöd för att nå myndighetens mål.

Inom samarbetet eSam har myndigheten under året deltagit i ett antal seminarier och möten där i huvudsak frågor kring informationssäkerhet och juridik hanterats. Syftet med eSam är att lära av varandra och ta del av varandras erfarenheter.

Bland annat har företrädare från försvarsmakten, MSB och SÄPO deltagit och utbildat berörda myndigheter inom säkerhetsfrågor. NIS2-direktivet med nya regler inom informationssäkerhet har också diskuterats. Erfarenheterna har myndigheten tagit med i arbete med säkerhetsfrågor. Inom eSam har myndigheten också tagit del av erfarenheter kring digitalisering av föreskrifter och hur AI kan lösa juridiska frågor. Skatteverket är en föregångare inom detta område och har delat med sig av systematik och struktur/regler för att kunna digitalisera lagstiftning.

Under året har myndigheten inom ramen för Geodatarådet initierat en arbetsgrupp för myndighets-samverkan inom miljöinformation, med fokus på tillgängliggörande av värdefulla datamängder enligt genomförandeförordningen 2023/18. Samverkan har gett värdefulla insikter i tolkningar av såväl legala som tekniska krav, vilka i sin tur kommer bidra till ett effektivare tillgängliggörande samt ökat utbyte av värdefulla datamängder till myndighetens målgrupper.

Resultatet av myndighetens deltagande i olika forum bedöms både bidra till andras förmåga och öka den egna förmågan att hantera utmaningar som följer av exempelvis det geopolitiska läget och frågor om informationssäkerhet.

Vi skapar värde för målgrupperna

INTERNT MÅL

Styrningen är effektiv och rättssäker

MÅLBESKRIVNING:

Vad: Målgrupperna får styrning som är effektiv och rättssäker.

Varför: Våra målgrupper ska agera i enlighet med myndighetens styrning.

Hur: Genom att handläggningen av beslut är rättssäker och effektiv. Vi använder vår föreskriftsrätt som styrmedel på ett optimalt sätt. Våra beslut och föreskrifter är enkla att förstå.

Förväntat resultat: Vi har optimerat vår styrning av målgrupperna och genom våra interna processer säkerställt en fullgod beredning och ett bra beslutsunderlag.

Bedömning av resultat och effekt

Under året har Havs- och vattenmyndigheten beslutat om ett antal föreskrifter. De flesta är inom fisket område, andra rör vad som kännetecknar god miljöstatus för havsmiljön och bestämmelser om badvatten. Föreskrifter som gäller avgiftstaxa för uppdragsverksamhet har ändrats. Sammantaget bedömer myndigheten att arbetet med att ta fram nya, eller justera, föreskrifter tillsammans med vägledning och information är ett effektivt sätt för

att verka för ett hållbart nyttjande av hav, sjöar och vattendrag samt fiskresurser.

Myndighetens föreskrifter på fiskets område styr, tillsammans med EU-förordningar och nationell reglering, direkt på vilket sätt yrkesfiskare kan bedriva sin verksamhet och var och hur fritidsfiske kan utövas. Information på myndighetens webbplats om gällande regler, tillsammans med den fiskerikontroll som utförs, är verktyg för att säkerställa efterlevnad.

På miljöområdet har föreskrifterna en mer indirekt verkan. Exempelvis utgör HaV:s havsmiljöföreskrifter en grund för vilka krav som kan och bör ställas på verksamhetsutövare som kan påverka havsmiljön. Lagar, förordningar och föreskrifter inom HaV:s område kompletteras av vägledningar som myndigheten tar fram. Vägledningarna riktar sig främst till länsstyrelser eller vattenmyndigheter, men är också ett stöd för att verksamhetsutövare ska få en förståelse för, och kunna efterleva, de krav som kan ställas på dem i exempelvis miljöprovningar.

Havs- och vattenmyndigheten fattar årligen ett antal beslut som riktar sig till enskilda. Det gäller till exempel ärenden inom fisket som rör sanktionshantering, tillstånd och dispenser. Endast ett fåtal ärenden överklagas. De överprövande instanserna ändrar inte de överklagade besluten vilket innebär att de gör samma rättsliga bedömning som myndigheten gör. Under året har nya bestämmelser trätt i kraft som medför att fler överträdelse bedöms som allvarliga

och därmed, utöver sanktionsavgift, även i ökad utsträckning kommer att utmynna i att så kallade prickar sätts. Detta innebär hårdare konsekvenser än tidigare för yrkesfiskare för vissa överträdelser. Myndighetens bedömning är att detta kan komma att innebära ett ökat antal överklaganden under kommande år till dess att en tydlig rättspraxis utarbetats.

HaV genomför kontinuerligt regelförenklingar och andra åtgärder för att underlätta för näringsidkare inom myndighetens ansvarsområden. Under året har myndigheten uppdaterat policyn för förenklingsarbete och fortsatt satsningen på klarspråk genom att exempelvis ha justerat beslutsmallar för att göra besluten enklare att förstå. Ett särskilt fokus har lagts på klarspråk i yttranden och rapporter som myndigheten tar fram.

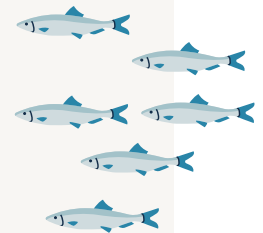
Havs- och vattenmyndigheten bedömer att myndighetens styrning är rättssäker genom en fullgod beredning inför beslut och antagande av föreskrifter samt att beslutsunderlagen är tillräckliga för att fatta korrekta beslut. Dock bedömer myndigheten att det föreligger ytterligare behov av att göra det enklare för den det berör att faktiskt göra rätt. För det krävs andra insatser såsom fortsatt arbete med klarspråk, information och vägledning, ett kontinuerligt arbete som pågår på myndigheten men som behöver utvecklas ytterligare.

Föreskriftsarbete

Under året har myndigheten tagit fram 13 föreskrifter, se Tabell 1 och Tabell 2. Nedan ges exempel på effekter av HaV:s reglering inom fiske- och miljöområdet under året.

TABELL 1: FÖRESKRIFTER 2022–2024.

	2024	2023	2022
Föreskrifter inom fiskets område	10	15	20
Föreskrifter inom miljöområdet	2	0	0
Verksamhetsrelaterade föreskrifter	1	0	0
Totalt antal föreskrifter	13	15	20

TABELL 2: FÖRESKRIFTER 2024.

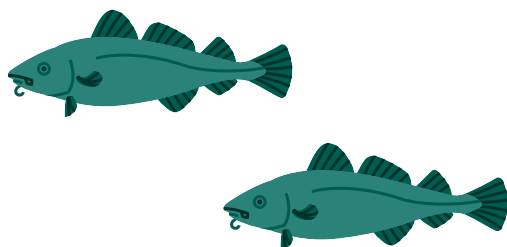
HVMFS-nummer	Ändrade eller nya föreskrifter	Föreskrifter
HVMFS 2024:1	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (2016:4) om taxa för myndighetens uppdragsverksamhet
HVMFS 2024:2	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena
HVMFS 2024:3	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön
HVMFS 2024:4	Nya	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om realtidsstängning av fiske i visst område i Skagerrak
HVMFS 2024:5	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2024:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område
HVMFS 2024:6	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2024:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön
HVMFS 2024:7	Nya	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om förbud mot visst fiske efter pelagiska arter i Östersjön inom ICES delområde 30
HVMFS 2024:8	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:14) om badvatten
HVMFS 2024:9	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön
HVMFS 2024:10	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena
HVMFS 2024:11	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö-kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön
HVMFS 2024:12	Ändrade	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön
HVMFS 2024:13	Nya	Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om förbud mot svenskt trålfiske efter siklöja under återstoden av år 2024

Fiskeföreskrifter

HaV har under året beslutat om ändring (2024:12) i föreskrifterna FIFS 2004:36. Ändringen innebär ett obligatoriskt krav på användning av ljudskrämmare, så kallade pingers, i det svenska garnfisket längs Skånes sydkust i del av ICES delområde 24. Kravet införs i ett område där det svenska övervakningsprogrammet av tumlarbifångster noterat tumlarbifångster under 2023 för både östersjötumlar och bälthavspopulationen. Till skillnad från ett garnfiskeförbud bedöms inte kravet på användning av pingers ha någon effekt på möjligheterna att bedriva fiske i området. Åtgärden bedöms därför inte begränsa möjligheten att bedriva småskaligt kustnära fiske eller inverka negativt på genomförandet av den svenska livsmedelsstrategin. Pingers bedöms vara ett effektivt sätt att undvika bifångst.

Fredning av stör

Projektet "Störens återkomst" som drivs och leds av Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund, fick under 2024 tillstånd att sätta ut 450 atlantstöror i Göta älvs nedre delar mellan Kungälv och Lödöse. Havs- och vattenmyndigheten gjorde en översyn av behovet av skydd för arten, som ledde fram till en bedömning att återintroduktionen skulle försvåras av om det skulle tillåtas ett riktat fiske efter atlantstör. HaV beslutade därför att atlantstören ska fredas i såväl havet som i sötvattensområdena genom en ändring i föreskrifterna FIFS 2004:36 (2024:9) och FIFS 2004:37 (2024:10). Detta innebär att riktat fiske sedan den 15 juni 2024 är helt förbjudet och att eventuella bifångade fiskar genast ska återutsättas.

Utvecklingsprojekt Svenska fiskeregler 2.0

Efter ett flerårigt digitaliseringsarbete tillsammans med länsstyrelserna lanserade HaV under året en uppdaterad version av www.svenskafiskeregler.se/. Webapplikationen, som är mobilanpassad, ger fritidsfiskare information om när, vad och hur de får fiska i ett visst område.

Den digitaliserade informationen ökar tillgängligheten till aktuella fiskeregler för fritidsfiskare vilket bedöms leda till ökad regelefterlevnad. Digitaliseringen ger också myndigheterna utökade verktyg för planering, förvaltning och regelförenklning.

Havsmiljö

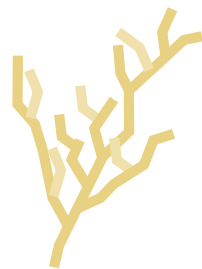
Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2012:18, om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön, de så kallade havsmiljöföreskrifterna, ändrades under 2024 genom HVMFS 2024:11. Enligt havsmiljöförordningen förväntas föreskrifterna uppdateras minst en gång inom varje sexårig förvaltningsperiod. Ändringarna omfattade främst bilaga 2 om vad som kännetecknar god miljöstatus, det vill säga det tillstånd som ska upprätthållas eller nås i havsmiljön.

Bakgrunden till ändringarna är bland annat kritik mot Sverige i den granskning som EU-kommissionen publicerade 2022. Det rör bland annat genomförandet av kommissionsbeslutet (EU) 2017/848 om god miljöstatus som är styrande för utvecklingen av definitionen av god miljöstatus. En ändring som nu gjorts är att alla obligatoriska kriterier är införda i föreskrifterna även om det än så länge saknas indikatorer för att bedöma dem kvantitativt.

Sedan förra uppdateringen 2018 har definitionerna av god miljöstatus ändrats, nya indikatorer har införts för att fylla tidigare luckor och befintliga indikatorer har utvecklats bland annat för att bli mera kvantitativa. Det mesta utvecklingsarbetet sker för Sveriges del tillsammans med andra länder genom samarbete inom EU och regionalt inom havskonventionerna Oskar och Helcom.

Indikatorerna, kriterierna och definitionerna av god miljöstatus i havsmiljöföreskrifterna (HVMFS 2012:18) används som grund för den bedömning av miljötillståndet i havsmiljön, som enligt havsmiljöförordningen ska göras vart sjätte år. Den senaste bedömningen beslutades i juli 2024 efter samråd med andra myndigheter, kommuner och organisationer. Även allmänheten hade möjlighet att lämna synpunkter. Genom utveckling av föreskrifterna har bedömningens kvalitet förbättrats och blivit säkrare, även om det fortfarande finns skillnader i både kvalitet och säkerhet mellan olika delar av bedömningen. Tack vare bedömningens bredd när det gäller temaområden ger den en heltäckande bild av havsmiljöns status och den ger möjlighet för alla att ta del av en beskrivning av tillståndet i miljön. Ett verktyg för visualisering har också tagits fram och finns nu på HaV:s webbsida för att på ett mera överskådligt sätt visa bedömningarna.

Badvatten

Bilaga 3 i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2012:14 om badvatten har ändrats (2024:8). Ändringen innebär att analysmetoden Enterolert-E®/Quanti-Tray® har tagits bort som nationellt godkänd analysmetod.

Bakgrunden är att myndigheten har utvärderat analysmetoderna och konstaterat att metoden inte gav likvärdiga resultat jämfört med de metoder som framgår i EU:s badvattendirektiv (2006/7/EG) för att analysera intestinala enterokocker. När samma vattenprov analyserades utifrån de metoder som godkänts i direktivet vid EU-bad visade det sig att Enterolert-E®/Quanti-Tray® gav högre mätvärden.

Effekten av ändringen i badvattenföreskrifterna är att direktivet efterlevs med jämförbara analysmetoder samt att svenska kommuner inte riskerar att få en för strikt klassificering av sin badvattenkvalitet. Effekten för de badande är att skyddet av badvattenkvaliteten är likvärdigt mellan olika svenska badplatser och också i linje med klassificeringen i Europa i övrigt.

Avgifter

Havs- och vattenmyndigheten har under året ändrat i föreskrifterna HVMFS 2016:4 (2024:1) om taxa för myndighetens uppdragsverksamhet. Denna taxa tillämpas huvudsakligen inom ramen för myndighetens biståndsrelaterade arbete. Ändringen innebär en höjning av myndighetens taxa och den nya taxan baseras på de kostnader, lönekostnader och overheadkostnader som myndigheten har för aktuell personal. Det var flera år sedan taxan senast uppdaterades och den speglar nu bättre myndighetens kostnader. Detta innebär att myndigheten i de fall uppdragsverksamhet bedrivs, kommer få sina kostnader täckta.

Överträdelseärenden

HaV har enligt fiskelagstiftningen befogenhet att besluta om påföljder vid identifierade överträdelser på fiskets område, däribland administrativa sanktionsavgifter och prickar, se Tabell 3. HaV åtalsanmäler även fiskebrott som ligger under allmänt åtal. Antalet ärenden och vilka typer av överträdelser som ärendena avser, beror i hög grad på hur myndigheten planerar och genomför administrativa kontroller och landningskontroller.

Sanktionsavgifter

Likt tidigare år rör de flesta ärenden som lett till administrativa sanktionsavgifter olika typer av loggboksfel och annan bristande rapportering. Exempel är uteblivna förhandsanmälningar, överskridna toleransmarginaler och försent inkommen rapportering.

Åtalsanmälningar

HaV har under 2024 lämnat in sammanlagt tolv åtalsanmälningar som avser misstänkta fiskebrott. Åtalsanmälningarna gäller:

- › misstänkta brott som otillåtet fiske i fiskefri zon
- › fiske med förbjudet redskap
- › ankomst till hamn utan medgivande
- › fiske utan giltig fiskelicens
- › otillåtet fiske efter ål
- › fiske utan särskilt fisketillstånd
- › brott mot landningsskyldigheten
- › otillåtet fiske genom samtidig släpning av nätreddskap med olika maskstorlekar.

Under våren gjordes en riktad insats mot överträdelser i reglerade områden i Kattegatt, de så kallade Utsjöbankarna, enligt kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/118. Detta ledde till tre åtalsanmälningar om otillåtet fiske i fiskefri zon och fiske med förbjudet redskap. En åtalsanmälan rörde nio fiskeresor där i vissa fall flera överträdelser begåtts under en och samma fiskeresor. Samtliga dessa åtalsanmälningar har lett till åtal och avsåg danska fiskefartyg och danska befälhavare.

I fyra av de tolv anmälda ärendena har åklagaren beslutat att inleda förundersökning, i fem av ärendena har åklagaren beslutat att väcka åtal och i ett ärende har åklagaren beslutat att utfärda strafföreläggande. I ett av ärendena har åklagaren beslutat att lägga ned förundersökningen. I ett ärende avvaktar HaV ännu åklagarens beslut. Ingen dom har meddelats av tingsrätt eller överrätt i något av ärendena.

HaV har även handlagt elva ärenden som inte har anmälts till åtal utan där fiskaren istället fått information om gällande lagstiftning. Samtliga dessa ärenden har handlat om misstänkta brott mot landningskyldigheten.

Under 2024 har HaV fått slutligt besked i form av fällande domar i tre av de 13 ärendena som åtalsanmälades under 2023. I tre av de anmälda ärendena från 2023 har åklagaren under 2024 beslutat att lägga ned förundersökningen och i ett av ärendena beslutat att inte väcka åtal. HaV avvaktar fortfarande dom i ytterligare tre ärenden.

Särskild avgift

Under 2024 har HaV hanterat ett antal ärenden som rört överskridna bifångstbegränsningar, bland annat för vitfisk vid räkfiske samt för sill/strömning vid skarpsillfiske. Denna typ av överträdelse leder till att myndigheten påför en så kallad särskild avgift för den del av fångsten som överskridit den tillåtna fångstmängden.

HaV har fattat beslut om särskild avgift i sju ärenden under 2024.

HaV har under 2024 varit part i två förvaltningsrättsliga mål som gällt beslut om särskilda avgifter som överklagats till högre instans. Det ena av dessa avsåg frågor om vem som är korrekt part för ett beslut om särskild avgift. Det avgjordes slutligt genom att Högsta förvaltningsdomstolen avlog överklagandet. Det andra målet avsåg bevisfrågor när beslutet om särskild avgift grundar sig på en annan medlemsstats inspektionsprotokoll. Kamrarrätten avlog överklagandet. Domen har dock överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen och HaV avvaktar slutligt besked. Båda dessa mål har ett prejudicerande värde, både för HaV:s handläggning av överträdelseärenden och domstolarnas tillämpning av fiskelagstiftningen.

Prickar

Om HaV bedömer att en överträdelse eller ett brott är av allvarlig art ska den ansvarige befälhavaren och fartygets fiskelicensinnehavare påföras prickar (förordning (EG) nr 1224/2009). Om befälhavaren eller fiskelicensinnehavaren kommer upp i 18, 36, 54 och 72 prickar återkallas fiskelicensen tillfälligt och ett förbud att verka som befälhavare meddelas. Om man kommer upp i 90 prickar dras fiskelicensen in permanent.

TABELL 3: ÖVERTRÄDELSEÄRENDEN 2022–2024.

Överträdelser	2024	2023	2022
Beslut om att påföra sanktionsavgift	72	101	109
Beslut att inte påföra sanktionsavgift	27	35	27
Beslut om anmälan till åtal	12	13	9
Beslut om särskild avgift	7	6	17
Beslut genom avskrivning	3	0	2
Ärendet avslutas med information	17	13	18
Beslut om att påföra prickar	7	21	2
Beslut om att inte påföra prickar	8	11	11
Föreläggande att vidta rättelse eller underrättelse om föreläggande	7	15	8
Överklagade ärenden	8	5	14
Upphävda beslut efter överprövning av domstol	0	0	0
Totalt antal beslut (rad 1–6 och 9 ovan)	145	183	190

Under 2024 har HaV meddelat prickar i sammanlagt sju ärenden, varav två av ärendena grundade sig på att tingsrätten meddelat dom om fiskebrott, medan fem av ärendena grundade sig på HaV:s beslut om sanktionsavgift där överträdelserna även har bedömts vara allvarlig.

Prickärendena under 2024 gäller fiske med redskap som det saknats tillstånd för, fiske i fredningsområde, för tidig ankomst till hamn och uteblivna förhandsanmälningar.

Under 2024 infördes nya EU-bestämmelser som innebär att HaV kommer att tilldela prickar för fler överträdelser än vad myndigheten har gjort tidigare.

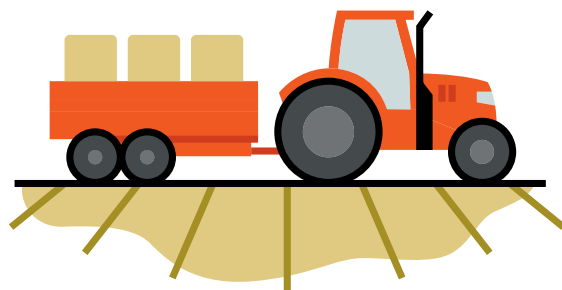
Förelägganden spårbarhet

HaV har under 2024 fattat fyra beslut att förelägga spårbarhetsaktörer att lämna korrekta uppgifter genom HaV:s centrala spårbarhetssystem. Efter att två av spårbarhetsaktörerna avsevärt förbättrat sitt uppgiftslämnande avslutade HaV dessa båda ärenden utan att begära att få vitet utdömt.

Föreläggande är ett effektivt verktyg för att uppmuntra aktörerna att fullfölja sina skyldigheter. När HaV underrättar en aktör om att myndigheten överväger att förelägga dem vid vite, ser myndigheten i stort sett alltid en förbättring av deras rapportering, ibland utan att HaV behöver besluta om föreläggandet.

Övriga förelägganden

HaV har handlagt två ärenden avseende föreläggande om att anskaffa ändamålsenlig lejdare. Båda ärendena avslutades efter att fiskelicensinnehavaren installerat godkända lejdare.

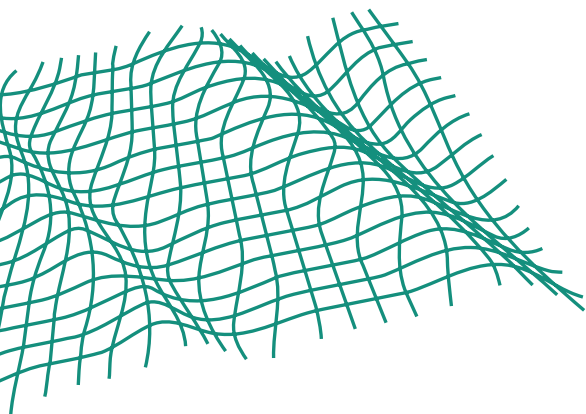
TABELL 4: UTVECKLING I DEN SVENSKA FISKEFLOTTAN 2022–2024.

Den svenska fiskeflottan per den 31 december	2024	2023	2022
Antal fiskelicenser	902	937	993
– män	793	837	900
– kvinnor	10	8	9
– juridiska personer	99	92	84
Kilowatt (kW)	126 743	127 142	136 265
Bruttoton (bt)	23 414	23 759	25 525
Antal personliga fiskelicenser	157	157	157
– män	152	153	154
– kvinnor	5	4	3

Antalet fiskelicenser minskar

Antalet fiskelicenser i den svenska fiskeflottan fortsätter att minska 2024, se Tabell 4. Fartygskapaciteten mätt i bruttoton, som är ett mått på fiskefartygens volym, och maskinstyrkan mätt i kilowatt, som är ett mått på fartygets motorkapacitet, har också minskat. Minskningen av antalet fiskelicenser, bruttoton och kilowatt beror till viss del på att antalet fartyg i Östersjön minskat, bland annat på grund av torskfiskestoppet som funnits sedan år 2020. Minskningen beror även på grund av dålig lönsamhet och hög medelålder inom fisket.

För att motverka en ökning av kapaciteten inom fiskeflottan tillämpas EU-regler för ut- och införsel av kilowatt och bruttoton. Kapacitetstaken för Sverige, som framgår av bilaga II i EU:s grundförordning, är 210 829 kilowatt och 43 386 bruttoton. Sveriges samlade fartygskapacitet ligger under gränsen för den svenska delen av EU:s kapacitetstak. Vid yrkesmässigt fiske i de fem stora sjöarna Vänern, Vättern, Hjälmaren, Mälaren och Storsjön krävs personlig fiskelicens.

TABELL 5: FISKETILLSTÅND 2022–2024.

Fisketillstånd	2024	2023	2022
Fiske efter nordhavsräka	62	61	62
Fiske efter havskräfta med bur	99	99	99
Fiske med trål i Gullmarsfjorden	4	4	4
Fiske efter ål	165	182	199
Fiske efter siklöja med partrål i kustvattenområdet	36	34	35
Fiske inom trålfiskeområden i Östersjön	6	6	6
Fiske efter snäckor med bur	4	3	2
Fiske med torskfångande redskap i västra Östersjön	44	44	49
Fiske med torskfångande redskap i östra Östersjön	78	88	99
Pelagiska tillstånd	28	25	29
Pelagiskt tillstånd för skarpsill i Skagerrak/Kattegatt/Nordsjön	15	13	14
Fiske efter konsumfisk inom Norges ekonomiska zon i Nordsjön söder om 62° N	9	9	9
Trålfiske efter nordhavsräka inom Norges ekonomiska zon i Nordsjön söder om 62° N	19	19	19
Fiske med torskfångande redskap i Västerhavet	125	122	128
Trålfiske efter nordhavsräka innanför trålgränsen norr om latituden 58 31,50 N	62	58	59
Demersala fiskemöjligheter	301	301	316
Demersala fiskemöjligheter nordhavsräka*	62		

* Den 1 juli 2024 införde HaV ett kompletterande demersalt tillstånd som omfattar kvoten för nordhavsräka i Skagerrak och Kattegatt. Införandet av detta fisketillstånd gjordes för att kvoten från år 2024 fick ett brutet kvotår (1 juli innevarande år till 30 juni påföljande år).

Fisketillstånd

Antalet ålfisketillstånd har minskat över tid då det inte är möjligt att överlåta ålfisketillstånd och för att nya tillstånd inte medges på grund av beståndssituationen, se Tabell 5. Antalet tillstånd förväntas fortsätta minska i takt med att fler ålfiskare upphör med sin verksamhet.

Antalet fisketillstånd för torskfångande redskap i östra Östersjön har minskat på grund av att inga tråltillstånd beviljades under året. Endast fiske med passiva redskap har varit möjligt men inget riktat fiske efter torsk har varit tillåtet. Kvoten för torsk i östra Östersjön bedömdes otillräcklig för fiske med bottentrål.

Då beståndssituationen för siklöja i Bottenhavet varit god de senaste åren så har det under året beviljats nyetablering av fisketillstånd för siklöja med partrål.

Fiskets ekonomi

Ekonomiska data för yrkesfisket i havet styrs av rådsförordningen (EU 2017/1004) och samlas in enligt Sveriges nationella datainsamlingsprogram. HaV ansvarar för officiell statistik och EU-reglerad statistik inom yrkesfisket och fritidsfisket. Ekonomiska data samlas in året efter verksamhetsåret, eftersom företagens bokslut inte är tillgängliga förrän ett halvår efter verksamhetsårets slut. Delar av dataunderlaget är estimerat, vilket man bör ha med vid bedömningen av uppgifterna. Senaste året med fulltillgängliga uppgifter för landningsstatistik är 2023 och för ekonomisk statistik är 2022.

År 2023 uppgick det totala infiskade värdet till cirka 1,37 miljarder kronor vilket innebär en ökning med cirka 17 procent jämfört med föregående år. Baserat på landningsvärde är de ekonomiskt viktigaste arterna för svenskt fiske, sill, som står för 27 procent, kräfta som står för 17 procent och skarpsill står för 16 procent. De fartyg som i huvudsak fiskar med aktiva redskap stod för drygt 98 procent av den infiskade vikten och cirka 90 procent av det infiskade värdet under år 2023.

2022 uppgick förädlingsvärdet för hela Sveriges yrkesfiskeflotta till havs till 527 miljoner kronor vilket är en minskning med cirka 14 procent sedan 2021. År 2022 var ett sämre år ekonomiskt för yrkesfisket på grund av höga bränslepriser, vilket också speglas i det minskade förädlingsvärdet. Fartyg som använder aktiva redskap och som är över 24 meter, står för den största delen av förädlingsvärdet, cirka 50 procent. Det ekonomiska värdet i den svenska yrkesfiskeflottan påverkas av kvotnivåer och av priserna på dessa arter, men även växelkursen påverkar det ekonomiska värdet.

Åtterrporteringskrav

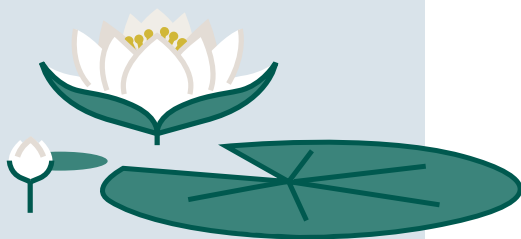
Förenklingsarbete

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa vilka förenklingsåtgärder myndigheten har vidtagit, myndighetens fortsatta utvecklingsbehov, hinder och möjligheter i förenklingsarbetet samt förenklingsarbetets effekter för företag. Av redovisningen ska framgå hur myndigheten har arbetat med förenkling av föreskrifter och andra regelverk samt hur myndigheten beaktat företagsperspektivet i detta arbete och i det övriga förenklingsarbetet.

HaV genomför kontinuerligt regelförenklningar och andra åtgärder för att underlätta för näringsidkare inom myndighetens ansvarsområden. Här redovisas några exempel från det förenklingsarbete som genomförts under året.

HaV:s policy för förenklingsarbete har uppdaterats. Den tidigare policyn togs fram som ett resultat av ett regeringsuppdrag på fiskets område. Policyn omfattade därför i huvudsak regelförenkling och annat förenklingsarbete på fiskets område. I den uppdaterade policyn beaktas förenkling även för företag som indirekt påverkas av myndighetens miljöarbete.

Under 2024 har myndigheten fortsatt satsningen på klarspråk. Det har bland annat resulterat i att beslutsmallar för överträdelsehanteringen inom fisket justerats så att besluten ska bli enklare att förstå. En särskild klarspråkssatsning har även gjorts med fokus på myndighetens yttranden och rapporter.

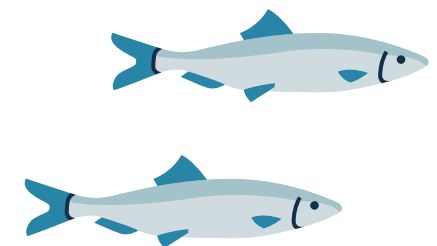
För att underlätta för fisket och för transportörer har myndigheten valt att tillämpa undantaget i artikel 68.6 kontrollförordningen (EG) nr 1224/2009 att inte kräva transportdokument inom 20 km från landningsplatsen. HaV har bedömt att kontrollnyttan med ett transportdokument när fångsten transporteras korta sträckor inte är proportionerlig i förhållande till det administrativa arbete som det innebär för både transportören, som ska fylla i dokumentet, och HaV som ska hantera de inkommande dokumenten efter att transporten redan ägt rum. Regleringen bedöms inte påverka kontrollnyttan då kontrollanter vid behov har möjlighet att följa fiskaren mellan landningsplats och transportplats i de fall det handlar om korta sträckor.

HaV har i nära dialog med berörda aktörer genomfört förenklingar i spårbarhetssystemet för fiskeri- och vattenbruksprodukter och tillämpningen av EU:s regler på området. När nya föreskrifter på området träder i kraft den 1 februari 2025 blir det fritt för aktörerna att själva välja hur de ska dela spårbarhetsinformation mellan köpare och säljare. Tidigare krav på att dela informationen via HaV:s IT-plattform tas bort för samtliga aktörer utom för den som köper direkt från fiskare eller odlare. Förändringen har i dialog med berörda aktörer lyfts fram som en stor minskning av bördan för deras del.

För att minska handläggningstiderna vid licens- och tillståndsgivning har det under året införts en ökad digital hantering av beslut, bland annat genom digital signering.

HaV förenklar för verksamhetsutövarna när det gäller omprövningarna av vattenkraften enligt den nationella planen (NAP). Exempelvis föreslås ett arbetssätt där samverkan och normöversyn bedrivs som så kallade parallella processer. Detta innebär bland annat att verksamhetsutövarna inte behöver lämna in samma underlag flera gånger.

HaV har tagit fram en kravmall för upphandling där de vanligaste ska-kraven vid en upphandling har ställts upp i tabellform. Mallen förenklar för leverantörer att se vilka generella ska-krav som gäller i upphandlingen. Anbudsgivarna har också möjlighet att enkelt lämna sina svar direkt i mallen. Mallen bidrar även till att standardisera kravställningen, vilket i sig förenklar för leverantörerna att lämna anbud till HaV.

INTERNT MÅL

Stödet är ändamålsenligt

MÅLBESKRIVNING:

Vad: Målgrupperna får stöd som är ändamålsenligt.

Varför: Våra målgrupper ska agera i enlighet med myndighetens stödjande, samlande och pådrivande åtgärder.

Hur: Genom att effektivt tillhandahålla målgruppsanpassade underlag, rapporter, analyser, vägledningar och kunskapssammanställningar, samt att vi yttrar oss i miljöprövningar där vi bedömer att myndighetens deltagande kan ge stor effekt i miljön.

Förväntat resultat: Vi har använt de stödjande åtgärder och underlag till målgrupperna som får störst effekt utifrån målgruppens handlingsutrymme.

Bedömning av resultat och effekt

Genom att vara pådrivande, stödjande och samlande verkar HaV för att miljökvalitetsmålen uppnås. Myndigheten ger stöd till aktörer och utförare bland annat genom att delta i miljöprövningsärenden, genom föreskrifter, vägledningar, analyser och underlag som bidrar till långsiktig förvaltning och

hållbart nyttjande av havs- och vattenresurser.

Miljöprövningar är ett viktigt verktyg för att bland annat säkerställa ett hållbart nyttjande för samhällets behov samtidigt som ekosystemens förmåga att leverera ekosystemtjänster bibehålls. Även om det är svårt att exakt mäta miljöeffekterna av till exempel uteblivna lokaliseringar, begränsning av utsläpp eller andra skyddsåtgärder, påverkar HaV den slutliga utgången i målen genom att lägga fram synpunkter och krav på verkningfulla skyddsåtgärder. Myndighetens arbete ger inte bara positiva miljöeffekter i de enskilda ärendena utan också genom en långsiktigt hållbar praxis.

HaV ger stöd till Regeringskansliet genom kunskapsunderlag och analyser. Till exempel inför fiskeförhandlingar inom EU:s gemensamma fiskeripolitik, i genomförandet av olika konventioner och avtal, genom deltagande i internationella utvecklings-samarbeten samt samarbete i Nordsjön inom havsplaneringsprocessen. Under året har HaV även stöttat och bidragit till ekosystembaserad förvaltning och skydd av biologisk mångfald. Det kommer på sikt att vara gynnsamt för våra akvatiska miljöer och bidra till att Sverige kan uppnå sina åtaganden i internationella konventioner.

Myndigheten samverkar och stödjer berörda intressenter i deras arbete med exempelvis restaurering, områdesskydd och åtgärder. Under året har HaV även fortsatt utveckla förvaltningen av kust och hav genom en regional förvaltningsmodell för ekosystembaserad havsförvaltning i några pilotområden. HaV har även arbetat med genomförandet av de regionala havsmiljökonventionernas åtgärdsprogram för Östersjön (BSAP) samt för Nordostatlanten (NEAES). Dessa åtgärdsprogram kommer att på sikt vara pådrivande för att ge positiva effekter i havsmiljön genom mindre övergödning och mindre påverkan av andra faktorer som bland annat sjöfart och fiske.

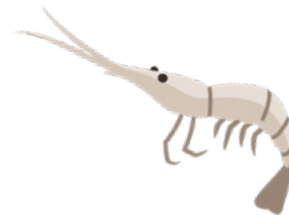
Myndigheten har identifierat särskilt känsliga avrinningsområden för vattenuttag och tagit fram underlag för att göra vattenbalanser för dessa. Genom att inhämta information från SMHI, SGU och länsstyrelserna har HaV arbetat för att vägleda och stödja arbetet med att säkerställa att naturmiljöns och ekosystemtjänsters vattenbehov tillgodoses samtidigt med andra behov vid torka och vattenbrist till följd av klimatförändringar. Detta stöd kommer att utvecklas vidare och involvera flera aktörer och utvecklas med ett avrinningsområdesspecifikt arbetssätt.

Genom att ge stöd till myndighetens målgrupper bland annat genom att delta i miljöprövningsärenden, ta fram vägledning, analyser och underlag som bidrar till långsiktig förvaltning och hållbart nyttjande av havs- och vattenresurser bedömer myndigheten att resultatet av detta ger goda förutsättningar för att ge stor effekt i miljön. Havs- och vattenmiljöer återhämtar sig dock långsamt och på kort sikt är det svårt att se tydliga effekter ute i miljön av myndighetens långsiktiga arbete. Myndigheten bedömer dock att myndighetens stöd i dessa avseenden är en förutsättning för att positiva effekter ska kunna uppnås på sikt.

Stöd till Regeringskansliet

Myndigheten har under 2024 stöttat Regeringskansliet med arbete inom EU:s havsmiljödirektiv, de regionala konventionerna Oskar och Helcom, Londonprotokollet, samt projektet Greater North Sea Basin Initiative (GNSBI). HaV har även arbetat med att samordna genomförandet av BSAP och NEAES. Arbetet innebär bland annat förmöten med andra nationella myndigheter för att underlätta ställningstagande eller definiera behov av åtgärder. HaV har på så sätt agerat pådrivande både nationellt och internationella för att driva Sverige prioriterade havsmiljöfrågor.

HaV har utrett miljöpåverkan i den marina miljön från avgasreningssystem på fartyg som tvättar rökgas, så kallade fartygsskrubbar, och gett förslag på hur dessa bör regleras i två regeringsuppdrag. Myndigheten har också, tillsammans med Transportstyrelsen, bistått Regeringskansliet med underlag och motiveringar kring varför och hur Sverige kan driva frågan om att minimera miljöpåverkan från skrubbar internationellt, både inom FN:s internationella sjöfartsorganisation (IMO), Helcom och Oskar. Arbetet har resulterat i att Sverige nu planerar att förbjuda utsläpp av skrubbevatten på svenskt territorialvatten. EU driver också en gemensam linje för alla medlemsländer inom IMO och Oskar

att utsläpp av skrubbevatten bör förbjudas inom allt territorialvatten. Här har underlaget som HaV har tagit fram och stöttat Regeringskansliet med bidragit till EU:s ståndpunkt i frågan.

Myndigheten har stöttat Regeringskansliet i förhandlingarna om marina frågor på partsmötet COP16 inom konventionen om biologisk mångfald (CBD). Efter åtta år kunde beslut antas om en fortsatt EBSA-process (Ecologically or Biologically Significant Areas). Processen möjliggör att vetenskapligt underlag om särskilt viktiga marina områden bidrar till genomförandet av BBNJ-avtalet för skydd och hållbart nyttjande av biologisk mångfald bortom nationell jurisdiktion.

HaV har deltagit i kommissionen för bevarande av marina tillgångar i Antarktis (CCAMLR) och där medverkat till ökad förståelse för vilka bevarandefördelar som stora marina skyddade områden ger upphov till och behovet av att etablera ett representativt system av marina skyddade områden. Kommissionens årsmöte 2024 präglades åter av geopolitiska frågor och blockeringar som hindrade kommissionen från att ta viktiga beslut om bevarandeåtgärder och fiskekvoter.

Inom konventionen om handel med hotade arter (CITES) har förberedande arbete inför COP20 (Conference of the Parties 20th meeting) startat. Det finns förslag att lista ett flertal akvatiska arter på konventionens bilagor, till exempel fler hajar och sjögurkor. HaV har under året arbetat med listningar och beslut för en rad arter som togs på COP19, inklusive blåhaj. 2024 har också inneburit ett ökat fokus på intern samordning och myndighetssamverkan när det gäller frågor kopplat till illegal handel av europeisk ål, vilket kan bidra till en bättre populationsnivå av ål.

Arbete med vrak och bärgning av dumpade/sjukna fritidsbåtar

Havs- och vattenmyndigheten har under året genomfört ett antal undersökningar av vrak. Sex vrak söder om Karlskrona har undersökts med så kallad fotogrammetriteknik, en teknik som ger detaljerade högupplösta digitala bilder av vraken. Resultatet ger en bättre analys av vrakens status och ger underlag för riskanalys. Dessutom genomför myndigheten, tillsammans med Sjöfartsverket, undersökningar av potentiellt miljöfarliga vrak. Undersökningarna bidrar med underlag till riskanalys och information om vilka vrak som bör undersökas mer detaljerat.

Under året har två miljöfarliga vrak, Harburg och Malmi, tömts på olja. Harburg ligger på cirka 37 meters djup i farleden i inloppet till Stockholm, öster om Lidingö, med känslig natur i alla väderstreck. Arbetet genomfördes med hjälp av dykare. Malmi ligger cirka 78 km nordost om Gotska Sandön på 172 meters djup. Arbetet genomfördes med undervattensfarkost. I båda operationerna var det tjockolja som skulle bärgas. Tjockolja måste värmas innan den kan pumpas

upp till arbetsfartyget. Båda operationerna var framgångsrika. Utrymmen som kunde innehålla olja undersöktes och den olja som hittades kunde bärgas. Tillsammans tömdes vraken på 34 000 liter olja och oljeblandat vatten som skickades till destruktion.

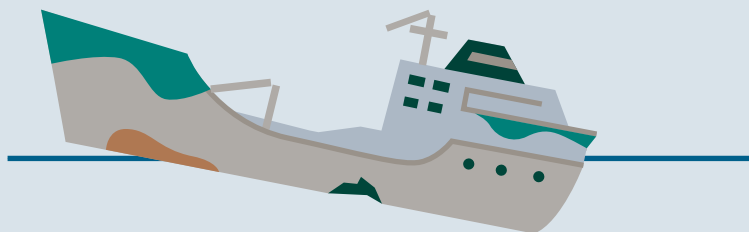
Myndigheten har också genomfört ett pilotprojekt med bärgning av åtta fritidsbåtsvrak utanför Saltholmen i Göteborgs skärgård. Syftet var att utreda om det är möjligt att lyfta och skrota fritidsbåtar som har legat på havsbotten längre än tio år och undersöka kostnadseffektiviteten jämfört med att skrota uttjänta fritidsbåtar på land. Syftet var också att få bort plast och farliga ämnen från den akvatiska miljön. Totalt bärgades 5 320 kg fritidsbåtar, varav minst 440 kg var metallskrot och uppskattningsvis 4 000 kg var plast. På vissa delar av plasten fanns det tydlig förekomst av plastpest och den var generellt mycket spröd och gick lätt sönder, vilket tyder på att den kan ha börjat brytas ner till mikroplast. Dessutom bärgades även två båtmotorer. Att omhänderta fritidsbåtsvrak genom bärgningsinsatser har visat sig vara en genomförbar och bra metod för att motverka marin nedskräpning och dess långsiktiga konsekvenser.

Havsplanering

Havsplanering bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling genom att vägleda hur havet ska användas. Havet och dess användning förvaltas genom olika typer av regleringar och åtgärder där havsplanering är ett av flera verktyg. Förutom att ha arbetat med regeringsuppdraget om att ta fram förslag till ändrade havsplaner, har HaV bidragit till en bättre kustzonsplanering genom att myndigheten yttrar sig över förslag till kommunala översiktsplaner och regionplaner som berör kust och hav. I relevanta fall yttrar sig HaV även över tematiska tillägg och fördjupningar av översiktsplaner och regionala utvecklingsstrategier.

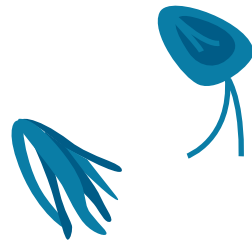
HaV har haft en fortsatt dialog med Boverket om kopplingar mellan nationell havsplanering och planering under plan- och bygglagen. Den förväntade effekten är en mer långsiktigt hållbar användning av havet genom att stärka kopplingarna mellan nationell och kommunal havsplanering för att bidra till ett långsiktigt hållbart nyttjande av havets resurser.

HaV har deltagit i det EU-finansierade havsplaneringsprojektet eMSP 2021-2024, (Emerging

ecosystem-based Maritime Spatial Planning topics in North and Baltic Sea Regions). I projektet ingår länder runt både Nordsjön och Östersjön, vilket stärker samarbetet och havsplaneringskopplingarna mellan dessa båda havsområden. HaV ledde tillsammans med Helcom projektets del om ekosystembaserad havsplanering. Arbetet förväntas bidra till en långsiktig hållbar användning av havet genom att gemensamma verktyg för ekosystembaserad havsplanering tas fram.

Greater North Sea Basin Initiative (GSNBI) bildades 2023. Syftet är att stärka samarbete mellan länderna i Nordsjöregionen i frågor om energi/havsbaserad vindkraft, naturvård/miljö samt yrkesfiske/vattenbruk. Under 2024 har arbetet fokuserat på att vidareutveckla de olika arbetsspåren, bland annat togs möjliga resultat fram inför det integrerade ministermöte som ägde rum den 24–25 november 2024 i Antwerpen. I Antwerpen undertecknades en ministerdeklaration om prioriteringar för det fortsatta arbetet, genom ett arbetsprogram för perioden 2025–2027. Arbetsprogrammet förväntas bidra till en långsiktig hållbar användning av havet genom gränsöverskridande dialog om hur anspråk för energi, natur och fiske kan samsas i Nordsjön.

Effektiv vattenförvaltning

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att många svenska yt- och grundvatten inte kommer att nå fastställda mål enligt vattendirektivet till 2027. En orsak är att svensk vattenförvaltning inte är tillräckligt effektiv för att nå målen. Sverige behöver öka åtgärds-takten för att nå åtaganden genom EU-direktiv och förordningar, bland annat den nyligen antagna restaureringslagen samt bättre samordning av åtgärdsarbetet.

- › HaV:s slutsats är att den svenska vattenförvaltningen behöver fokusera mer på avrinningsområden och avrinningsområdesspecifika mål och strategier. Detta följer av de principer som vattenförvaltningen och vattendirektivet bygger på, bland annat integrerad förvaltning av vattenresurser (IWRM). Avrinningsområdet är den skala där människor lever och verkar och har nytta av de tre hållbarhetsdimensionerna: ekologiska, sociala och ekonomiska. Effekten av att fokusera på avrinningsområden är att avvägningar mellan de tre dimensionerna sker på en skala som är relevant för de bedömningar som ska göras, och att beslut leder till bättre åtgärder.
- › HaV strävar efter att öka samordna de olika vattenmiljödirektiven tillsammans med alla berörda aktörer. En tydligare harmonisering av arbetet gör det lättare att formulera effektiva åtgärder per kust- och avrinningsområde.

Inom ramen för Life IP Rich Waters har HaV deltagit aktivt i avrinningsområdet för Himleån. I samarbete med berörda länsstyrelser och vattenråd har det tagits fram gemensamma mål som stödjer myndighetens arbete. Detta stödjer arbetet med att ta fram miljö-kvalitetsnormer, till exempel i kraftigt modifierade vatten (KMOV), utifrån lokal kunskap i avrinningsområdet.

Effekterna av arbetet kring Himleån är ökad förankring av analyserna som ligger till grund för miljö-kvalitetsnormerna. Förankrade och väl motiverade miljö-kvalitetsnormer är betydelsefulla för att fullfölja lagstiftningen och att nyttja möjligheterna till undantag samtidigt som vattendirektivets krav på väl motiverade undantag är uppfyllda. Arbets sättet bidrar också till ökat förtroende lokalt och ökar incitamentet för frivilliga åtgärder. Baserat på erfarenheterna från Himleån och andra erfarenheter från pilotområdena för ekosystembaserad havsförvaltning, beslutade HaV att utveckla och finansiera pilotområden som är stora källor till övergödning i Östersjön. Motala ström är det första av dessa pilotområden som praktiskt ska tillämpa ett källa-till-hav-perspektiv ur ett åtgärds-perspektiv.

HaV har deltagit i programkommittén för Unescos Biosfärsprogram i Sverige. Fokus har varit att komma fram till hur vi kan öka användningen av biosfärsområden som testbäddar/modellområden för myndigheter och forskning. HaV har vägledningsansvar för att underlätta att vattenförvaltningsförordningens miljö-kvalitetsnormer nås och arbetet i biosfärsområdena bidrar till att uppfylla normerna.

Vägledningar inom vattenförvaltningen är ett viktigt stöd för att normsättningen ska bli rättssäker och underlätta miljöprövningar. Under året publicerades

två vägledningarna, en om kraftigt modifierade vatten (KMV) och en om ekologisk potential, undantag och orimliga kostnader. Vägledningarna används av länsstyrelserna vid normsättning och fastställande av undantag. Vägledningarna, med förtydliganden av hur KMV kan tillämpas och när det kan vara lämpligt att fastställa undantag, innebär att avvägningen mellan ekosystemens behov och andra samhällsnyttor så som vattenkraft eller jordbruk underlättas.

Gemensamma bedömningsgrunder är av stor betydelse för att göra miljöbedömningar enligt vatten- och havsmiljödirektiven. Statusklassificeringen inom vattenförvaltningen används för att bedöma åtgärdsbehov, fastställa miljö kvalitetsnormer och till uppföljning av de nationella miljö kvalitetsmålen. Under året har HaV förbättrat bedömningsgrunderna, framför allt i kusten. För sjöar och vattendrag har underlag till bedömningsgrunder för försurning tagits fram. HaV har också tagit fram underlag till nya bedömningsgrunder för PFAS, vilket har använts i föreskriftsarbetet.

Under året har HaV och Myndigheten för samhälls- skydd och beredskap (MSB) tagit fram gemensamma presentationsunderlag om risk- och förvaltningsplaner och haft gemensamma möten med vattenmyndig- heterna vid länsstyrelserna. Detta har lett till en bättre koordinering mellan dessa planer, vilket minskar risken för att olika åtgärder motverkar varandra.

Ny restaureringsförordning samt art- och habitatdirektivet

EU:s förordning om restaurering av natur trädde ikraft den 18 augusti 2024. Förordningen innebär att skadad natur ska restaureras och den innehåller bindande mål för restaurering av ekosystem, naturtyper och arter, med delmål för 2030, 2040 och 2050. Målen gäller många olika naturtyper och arter, både i havet, på land och i sötvatten.

Efter att förordningen trädde i kraft har myndig- heten deltagit i utformningen av den nationella res- taureringsplan som ska tas fram till september 2026. HaV har också påbörjat en analys av lagstiftningens påverkan på myndighetens verksamhet samt startat arbetet med att kvantifiera längden fritt strömmande vatten i Sverige. Restaureringsförordningen bedöms få mycket stor påverkan på det framtida akvatiska åtgärdsarbetet i Sverige och därmed bidra till att nå miljö kvalitetsmålen.

Ålförvaltning

Förvaltningen av ål har som syfte att stärka ålpopula- tionen och minska negativa påverkansfaktorer genom olika åtgärder. Sveriges Insjöfiskares Centralförbund har upphandlats av HaV för att administrera ett frivilligt program för uppköp, transport och återutsätt- ning av ålfiskefångster under 2024. Inom programmet har 4 721 blankålar fångade i Mälaren, och 472 stycken blankålar fångade i de skånska sjöarna Vombsjön, Ellerstadssjön och Krageholmssjön återutsatts ned- ströms sista vandringshindret eller i direkt anslutning till havet. Åtgärden har som syfte att öka möjligheten för lekvandrande blankål som tillväxer i inlandsvatten att bidra till reproduktionen. HaV har gett SLU Aqua i uppdrag att undersöka nyttan av åtgärderna genom att studera bland annat stress- och vandrings- beteenden hos blankål som fångats och återutsatts. Resultatet av studierna kommer att slutredovisas till HaV under våren 2025.

Ålyngel som fångats i Frankrike tas varje vinter in till Sverige för att sättas ut i svenska vatten, bland annat för att uppfylla villkor i meddelade vattendomar. För att förhindra att ålen som tas in är smittad eller bär på sjukdomar ska den hållas i karantän innan den får sättas ut. Under karantänstiden 2024 konstaterades att en hög andel av ynglen var smittade med virusjukdomen Infektiös pankreasnekros (IPNV), genogrupp 2. HaV tog, med stöd av provtagnings- förordningen (2006:815) beslut om att ålynglen från karantänen inte fick sättas ut i svenska vatten och därmed skedde ingen utsättning under året.

Enligt EU:s ålförordning (1100/2007) ska medlems- länderna vart tredje år utvärdera och rapportera genomförandet av de nationella ålförvaltnings- planerna. Fem rapporteringar har genomförts sedan 2009. Under året har SLU Aqua, på uppdrag av HaV,

utvärderat genomförandet av förvaltningsplanen och skattat beståndet av ål. Resultatet visar att för Östersjön minskar det svenska kustfiskets påverkan på beståndet och minskningen bedöms ligga inom ramen för beståndets långsiktiga återhämtning. På västkusten är ålfiske förbjudet och högsta möjliga skyddsnivå är därför uppnådd. För inlandsvatten uppnås inte nödvändig miniminivå. Den mänskliga påverkan överskrider den lägsta gränsen för återhämtning och negativ påverkan på beståndet har ökat som en effekt av att ål inte har möjlighet att ta sig levande ut till havet.

HaV har under året påbörjat arbetet att ta fram en reviderad version av den nationella ålförvaltningsplanen.

Deltagande i prioriterade miljöprövningar

HaV för talan i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och bevakar allmänna miljövärdintressen. Myndighetens insatser är inriktade mot principiellt viktiga ärenden som är betydelsefulla ur miljösynpunkt. Verksamhetens art, omfattning och miljöpåverkan har betydelse för urvalet. Särskild hänsyn tas exempelvis till om verksamheten eller åtgärden innebär risk för negativ påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten- och havsmiljön eller värdefulla vattenmiljöer med höga skyddsvärden, till exempel utpekade Natura-2000 områden. Skyddet för arter och livsmiljöer, riksintresset för yrkesfiske och utsläpp av övergödande eller svårnedbrytbara toxiska ämnen är också områden som myndigheten har särskilt fokus på. Ärenden kopplade till förnybar energi har prioriterats

högt under året. Det gäller främst ärenden om vattenkraft och havsbaserad vindkraft. Andra mål som myndigheten har prioriterat har bland annat gällt tillståndsprövning för mineralutvinning, pappersmassaindustri, stålindustri, hamnverksamhet, muddring/dumpning, kemikalieindustri och vattenbruk.

Myndigheten får in ett stort antal remisser varje år och måste göra prioriteringar på grund av begränsade resurser. Exempel på ärenden som myndigheten avstått från att yttra sig i rör vattenuttag, markavvattning och andra vattenverksamheter. Tabell 6 sammanfattar ett urval av ärenden som myndigheten har engagerat sig i under året. Tabell 7 summerar totala antalet yttranden under året. HaV bedömer att arbetet med miljöprövningar under året har haft betydelse för skyddet av havs- och vattenmiljön. Myndigheten har möjlighet att framställa synpunkter och krav på verkningfulla skyddsåtgärder. Både skriftliga yttranden och att myndigheten deltar vid domstolsförhandlingar för tillståndsprövningar har stor påverkan på den slutliga utgången i målen. Myndighetens arbete ger inte bara positiva miljöeffekter i de enskilda ärendena utan bidrar också till en långsiktigt hållbar praxis. Utifrån regeringens satsning på miljöprövningar har myndigheten haft en process och omfördelat resurser inom organisationen. Med tanke på årets omställningsprocess kan myndigheten ännu inte se en effekt av satsningen under 2024.

TABELL 6: URVAL AV VIKTIGA MILJÖPRÖVNINGSÄRENDEN UNDER 2024.

EXEMPEL PÅ PRÖVNINGAR	RESULTAT	MILJÖ- KVALITETSMÅL	EXEMPEL PÅ PRÖVNINGAR	RESULTAT	MILJÖ- KVALITETSMÅL
<i>Yttrande i mål om pappersmassa-industri i Värö i överklagat mål om slutliga villkor för utsläpp till vatten av övergödande ämnen.</i>	HaV har yrkat på åtgärder för att minska utsläppen av övergödande ämnen till skydd för havsmiljön. Mark- och miljööverdomstolen beslutade att åtgärder ska införas för att minska belastningen till Kattegatt. (MÖD M 6352-23)	Ingen övergödning och Hav i balans samt levande kust och skärgård	<i>Överklagat ansökan från Rönnskärsverkens om utsläpp av kylvatten utanför Skellefteå</i>	HaV överklagade en deldom om utsläpp av metaller från anläggningen. Mark- och miljööverdomstolen beslutade att delvis ändra villkoren i enlighet med HaV:s yrkanden så att en fortsatt utredning av möjligheten att minska utsläppen kan ske. (MÖD M 8418-23)	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv
<i>Yttrande över pappersmassaindustri i Skoghall, i överklagat mål om prövotidsredovisning avseende utsläpp till vatten (U1) samt ändringstillstånd</i>	HaV har särskilt yrkat på åtgärder för att minska utsläpp av övergödande ämnen. Handläggning pågår. Slutliga villkor är inte beslutade (M 4008-16).	Ingen övergödning och Hav i balans samt levande kust och skärgård	<i>Yttrande över ansökan om anläggande av anriktningsverk med sandmagasin i anslutning till Brickagruvan.</i>	Synpunkter på bristande utredning av de geotekniska förutsättningarna samt påverkan på närliggande vattenmiljöer och dricksvattentäkt. Mark- och miljööverdomstolen avvisade ansökan. (MÖD M 10882-22)	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv
<i>Yttrande över LKABs ansökan avseende fortsatt och utökad gruv- och förädlingsverksamhet med mera i Malmberget</i>	Ärendet berör tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken, Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken och dispens enligt artskyddsförordningen. Handläggning pågår. Slutliga villkor är inte beslutade och därför är den direkta effekten i miljön inte bedömd än (M 1413-23). Myndigheten har yrkat på villkor bland annat för utsläpp av uran.	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	<i>Yttrande över ansökan om ny dispens för dumpning i havet vid Nya Vinga.</i>	HaV:s synpunkter bidrog till att villkor fastställdes för minskad belastning av föroreningar till havsmiljön. Ärendet är överklagat i mål M 2940-24	Giftfri miljö, Hav i balans, Levande kust och skärgård
<i>Samrådsyttrande över LKABs planerade cirkulära industripark i Luleå.</i>	HaV har pekat på behovet av alternativ utformning för att minska utsläpp av förorenat vatten. HaV 2024-001953	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	<i>Yttrande i prövning för tillstånd till recirkulerande vattenbruksanläggning i Strömstad.</i>	Yrkande om kompletteringar av ansökan för att säkerställa att verksamhetens utsläpp kan regleras med avseende på bland annat näringsämnen. Handläggning av målet pågår alltjämt. (MMD Vänersborg mål M 411-21)	Ingen övergödning och Hav i balans samt levande kust och skärgård

FORTS. TABELL 6: URVAL AV VIKTIGA MILJÖPRÖVNINGSSÄRENDEN UNDER 2024.

EXEMPEL PÅ PRÖVNINGAR	RESULTAT	MILJÖ- KVALITETSMÅL	EXEMPEL PÅ PRÖVNINGAR	RESULTAT	MILJÖ- KVALITETSMÅL
<i>Yttrande i prövning för tillstånd om utrivning av dammanläggningar i Klippans kommun.</i>	I remissvar redogjorts för myndighetens syn på effekten av utsläpp av förorenande ämnen från dammanläggningarna samt tillämpningen av vattenförvaltningens mål. Handläggning pågår alltjämt. (MMD Växjö mål M 520-22 samt mål M 515-22)	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	<i>Överklagat dom om slutliga villkor för utsläpp till vatten från anläggning för anrikningsverk samt rening av sanitärt avloppsvatten i Boliden.</i>	Yrkat att provotiden ska förlängas så att åtgärder vidtas för att tillgodose skyddet för vattenmiljön enligt ny vattenförekomstindelning. MÖD har förordnat om fortsatt provotid för slutliga villkor för utsläpp av metaller och sulfat. (MÖD M 3278-23)	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv
<i>Yttrande över ansökan om anläggande av ny regleringsdamm och kraftverk i Lagan</i>	Yttrandet berör anläggningens påverkan på miljö kvalitetsnormer och om yttrande enligt 22 kap 13 § miljöbalken ska inhämtas. Handläggningen pågår (MMD mål M 2354-24)	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	<i>Yttrande över ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon för den havsbaserade vindkraftsparken Poseidon.</i>	HaV tillstyrker ansökan men har haft synpunkter på påverkan på yrkesfisket och förslag på villkor relaterat till potentiell påverkan på havsmiljön. Tillstånd lämnat av regeringen 2024-11-04 (KN2023/00991). Regeringen föreskriver villkor om bland annat undervattensbuller, skydd av bottensamhällen och undersökningsprogram som i huvudsak motsvarar de som HaV yrkat.	Hav i balans samt levande kust och skärgård, Begränsad klimatpåverkan
<i>Yttrande över behov av komplettering av Vattenfalls tillståndsansökan om återupptagen reglering av Blaisjön.</i>	Synpunkter bland annat angående de rättsliga förutsättningarna och frågor kring vattenkemi för hantering av den anrikningssand som tidigare dumpats i sjön av gruvindustri. Handläggning pågår (MMD mål M 1019-24)	Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv			

TABELL 7: YTTRANDEN.

	2024	2023	2022
Totalt antal inkomna remisser	1254	1162	1233
Yttranden till mark- och miljödomstol, mark- och miljööverdomstol, antal	83 *	62	39
Yttranden till andra myndigheter, antal	98 **	95 ***	85
Samrådsyttranden (kommuner, enskilda, konsulter med flera), antal	44	30	28
Totalt antal yttranden	214	187	152*

* av de 83 yttrandena till domstolar har 34 yttranden lämnats i nya ärenden under 2024 och resterande 49 i pågående mål från tidigare år

** av de 98 utgående yttrandena för 2024, är 87 stycken yttranden i direkta prövningsärenden medan resterande 11 berör yttranden över exempelvis ändrad lagstiftning/förordning/föreskrift med koppling till miljöprövning.

*** av de 95 utgående yttrandena för 2023, är 70 stycken i direkta prövningsärenden medan resterande 25 berör yttranden över exempelvis ändrad lagstiftning/förordning/föreskrift med koppling till miljöprövning.

Internationellt utvecklingsamarbete

Myndigheten bidrar till regeringens strategi för Sveriges globala utvecklingsamarbete Reformagendan - frihet, egenmakt och hållbar tillväxt genom internationellt utvecklingsamarbete i programmet SwAM Ocean, finansierat av Sida. Programmet har stärkt kapaciteten inom havsplanering och marint områdesskydd hos myndigheter i tio länder i Västra Indiska oceanen. HaV:s arbete bidrar till effektiv och rättssäker styrning och stöd gentemot förvaltande myndigheter och organisationer i

samarbetsländerna. Programmet bidrar även till att öka den ekonomiska nyttan för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna genom ett hållbart nyttjande av marina resurser.

HaV har under året tagit fram ett nytt treårigt program inom havsplanering, marina skyddade områden samt styrning och förvaltning. Programmet innehåller även ett internationellt träningsprogram som bidrar till fortsatt utbildning och kapacitetsuppbyggnad inom havsplanering. Programmet, som startar i januari 2025, finansieras av Sida.

Åtterrporteringskrav

Bidrag till internationella förhandlingar om plast

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa hur myndigheten aktivt bidragit, bland annat genom deltagande, i de internationella förhandlingarna om ett nytt globalt avtal mot plastföreningar.

Plastföreningar är ett gränsöverskridande miljöproblem där 5 till 13 miljoner ton plastavfall beräknas hamna i haven varje år. Det saknas idag ett rättsligt bindande globalt avtal som täcker in plastens hela livscykel, inklusive läckage till miljön. År 2022 antog därför FN:s miljöförsamling en resolution som innebar att en förhandlingskommitté tillsattes med syfte att under fem möten förhandla fram ett avtal för antagande under 2025.

HaV ingår i den svenska delegationen och bidrar med att ta fram och utveckla gemensamma EU-ståndpunkter som utgångspunkt för förhandlingarna, med särskilt fokus på läckage till den marina miljön och förlorade fiskeredskap. HaV deltog på det fjärde förhandlingsmötet i maj 2024 och stöttade EU:s dåvarande belgiska ordförandeskap i framtagandet av tre konferensdokument om fiskeredskap, utsläpp av plast till miljön och existerande plastföreningar samt bidrog till att bygga allianser genom att delta i olika bilaterala möten och sidoevents.

Återrapporteringskrav

Effekter av licensjakt på säl

Havs- och vattenmyndigheten ska tillsammans med Naturvårdsverket redovisa myndigheternas arbete med att följa upp effekterna av licensjakt på gråsäl och knobbsäl. Av redovisningen ska det framgå hur effekterna av jakten utvärderats i enlighet med målen i förvaltningsplanen och hur en ekosystembaserad förvaltning beaktas. Myndigheten ska också redovisa hur myndigheten har samverkat med Naturvårdsverket samt hur möjligheterna för en geografisk fördelning och flerartsmodellen för förvaltning vidareutvecklats.

Licensjaktens effekter utvärderas genom att samla in jaktstatistik, dietdata och geografisk fördelning av jakt och skador. Insamlingen av data bidrar till att öka kunskapen om gråsälens och knobbsälens roller i ekosystemet och effekterna av jakt på säl ur ett ekosystemperspektiv. Uppföljningen av effekterna av licensjakt på gråsäl och knobbsäl följer de övergripande målen i förvaltningsplanerna och utförs i nära samverkan med Naturvårdsverket. Arbetet görs genom dialog, gemensamma samverkansmöten och avstämningsmöten.

En förändring under 2024 är att licensjakt på knobbsäl genomfördes endast under några månader. Beslutet som togs av Naturvårdsverket på inrådan av Havs- och vattenmyndigheten innebär att endast tillåta skyddsjakt på enskilda initiativ. Myndigheterna följde försiktighetsprincipen och målen i förvaltningsplanen för knobbsäl.

Övervakningen av sälars antal och utbredning samt hälsa, sjukdomar och ålder används för bedömning och rapportering av miljöstatus enligt havsmiljödirektivet. Insamlade data används för att analysera trender och utgör en viktig del av uppföljningen av mänsklig påverkan på respektive population.

Havs- och vattenmyndigheten har genomfört tre samverkansmöten med Naturvårdsverket och Jordbruksverket för att skapa samsyn kring en ekosystembaserad sälförvaltning. För en mer effektiv fördelning av jakten har länsfiskekonsulenter fått en enkät om vilka avgränsade geografiska områden som kan vara aktuella för åtgärder för att begränsa naturlig predation. Detta kopplar till åtgärd 46 i Åtgärdsprogram för havsmiljön 2022–2027, behovsstyrd områdesspecifik begränsning av rovdjur; gråsäl i Östersjön, knobbsäl i Västerhavet och storskarv, för att stödja åtgärder med syfte att återuppbygga lokala kustfisksamhällen.

Arbete med ekosystembaserad sälförvaltning har genomförts tillsammans med berörda länsstyrelser och kommuner för att förbereda för en uppdatering av förvaltningsplanerna för gråsäl och knobbsäl. Flerartsmodellen för förvaltning och utvärderingen av effekterna av licensjakten kommer att utvecklas vidare.

Med bland annat medel från miljöforskningsanslaget har Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket och Formas tillsammans utlyst 40 miljoner kronor under 2024 för särskilda forskningssatsningar inom ekosystembaserad akvatisk förvaltning, där säl är en särskilt utpekad art. Beviljade projekt kommer att startas under våren 2025 och ge underlag för att bättre kunna förstå hur naturlig predation kan påverka fisksamhällen men även ge underlag för att kunna skatta effekt från jakt på sälpopulationer i svenska vatten.

Återrapporteringskrav

Redovisning av arbetet med att stärka det akvatiska områdesskyddet

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa resultatet av arbetet med att stärka det akvatiska områdesskyddet, inklusive införandet av nödvändiga regleringar, till exempel avseende fiske, för att nå bevarandemålen i marina skyddade områden. Myndigheten ska redovisa arbetet med ramverket för marint områdesskydd inklusive säkerställande av funktionaliteten och måluppfyllelsen i nätverket av marina skyddade områden. Av redovisningen ska framgå hur arbetet bidrar till åtaganden om akvatiskt områdesskydd inom EU och internationellt samt kopplingarna mellan det limniska och marina områdesskyddet. I redovisningen ska särskilt fokus läggas på Östersjön.

HaV har förmedlat 55 miljoner kronor till länsstyrelserna för att stärka arbetet med akvatiskt områdesskydd. Av dessa är 23 miljoner avsatta för limniskt områdesskydd. Länsstyrelserna i kustlänen har fått 32 miljoner för marint områdesskydd, främst för att förbättra miljötillståndet i Östersjön. Medlen

används för att skydda värdefulla akvatiska miljöer, öka arealen skyddade områden, utveckla bevarande- och skötselplaner samt stärka förvaltningen.

Under året fattades beslut om nya akvatiskt inriktade naturreservat varav 6 marina och 27 limniskt inriktade. Alla de marina är i Östersjön och huvuddelen av de limniska är i avrinningsområden som mynnar i Östersjön.

Limniskt områdesskydd bidrar bland annat till bättre vattenkvalitet, skydd av fiskrekryteringsområden och etablering av vandringsfria blå-gröna korridorer, viktiga för Östersjöns vattenmiljö och arter.

Myndigheten har under året genomfört en enkät för att identifiera länsstyrelsernas behov av stöd i arbetet med akvatiskt områdesskydd. Resultaten ska användas för att effektivare fördela medel från havs- och vattenmiljöanslaget 1:11.

Under 2024 har HaV publicerat information om OECM:s (andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder) på HaV:s webbsida och arrangerat handläggarräffar med länsstyrelserna. Detta är viktiga steg för att identifiera akvatiska OECM:s och verka för att de, tillsammans med skyddade områden, når målet om 30 procents skydd och skapa ett funktionellt nätverk som bevarar den biologiska mångfalden. De tre regionala förvaltningsråden för Västerhavet, Egentliga Östersjön och Bottniska viken har fortsatt att samordna arbetet med marint områdesskydd och tagit fram analyser för att nå målet om minst 30 procents skydd till 2030.

HaV har fortsatt arbeta med att införa fiskeregleringar i marina skyddade områden för att nå

bevarandemålen. För områdena Nordvästra Skånes havsområde och havet kring Ven har förslag till fiskereglering för skydd av bland annat tumlare skickats till EU-kommissionen. I Östersjön har förslag till fiskereglering som innebär förbud mot fiske i fyra områden lämnats till Regeringskansliet. HaV planerar för att förslag till ytterligare sex områden i Öresund och ett i Kattegatt för skydd av bland annat rev, tumlare och sjöfågel kommer att lämnas vidare i närtid. Samtliga förslag har tagits fram inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och efter samråd med berörda medlemsstater, främst Danmark. Effekter av berörda regleringar förväntas bland annat bli en ökad biologisk mångfald genom minskad bifångst, skydd av rev samt en effektivare förvaltning i de marina skyddade områdena.

Myndigheten har bidragit till utvecklingen av ett ramverk för effektivare områdesskydd i Horizon-projektet Protect Baltic, för att identifiera områden med höga naturvärden. Syftet är att vidareutveckla och tillhandahålla verktyg och stöd som länderna kring Östersjön behöver för att utveckla ett funktionellt nätverk av marina skyddade områden i Östersjöregionen. HaV arbetar också med de svenska utfästelserna att uppnå EU:s mål för marint områdesskydd. Under 2024 har en enkätundersökning gjorts om effektiv förvaltning av nätverket av marina skyddade områden. Resultaten används i rapporteringen till EU om tillståndet för marina naturtyper enligt art- och habitatdirektivet, vilket är viktigt för att kunna sätta in rätt åtgärder för att bevara biologisk mångfald och genomföra EU:s restaureringsförordning.

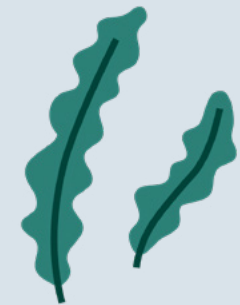
Återrapporteringskrav

Deltagande i China Europe Water Platform

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa hur myndigheten bidragit med expertkunskap till arbetet med China Europe Water Platform (CEWP).

Under 2024 har Havs- och vattenmyndigheten fortsatt sitt bilaterala samarbete med Kina genom deltagande inom China Europe Water Platform (CEWP). Fokus har legat på vattenkraftsrelaterad sedimenthantering, som är ett tematiskt område där det pågår och planeras nationella insatser med behov av internationell kunskapsinhämtning. En aktivitet som HaV arrangerade var internationellt webinarium för kunskapsutbyte med relevanta EU-medlemsstater och Kina. Webbinariet resulterade i ökad kunskap och bättre global överblick, både inom myndigheten och hos andra deltagande svenska aktörer som på olika sätt är involverade i det nationella arbetet med sedimenthantering.

I samband med deltagandet i CEWP:s årliga högnivåmöte i september, bidrog HaV till diskussioner om framdriften av CEWP och EU:s nya initiativ EU-China Cooperation on Water (ECCoW). Mötet var strategiskt viktigt för att kunna påverka utformningen av framtidens samarbete mellan Sverige, EU:s medlemsstater och Kina utifrån HaV:s egna behov och prioriteringar. Myndighetens arbete inom CEWP utgör även en viktig del i genomförandet av Sveriges samarbetsavtal med Kinas vattenministerium där samarbete inom CEWP nämns som en central aktivitet. Den förväntade effekten av HaV:s fortsatta samarbete med både europeiska och kinesiska aktörer inom CEWP är ökad kunskap och kapacitet på myndigheten och hos andra berörda svenska aktörer inom prioriterade temaområden såsom akvatisk restaurering, naturbaserade lösningar och hållbar vattenkraft.

Återrapporteringskrav

Genomförande av den gemensamma fiskeripolitiken

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa resultaten av de insatser som har gjorts för att genomföra regelverket för den gemensamma fiskeripolitiken och av den nationella implementeringen. Av redovisningen ska framgå hur myndigheten beaktat fiskenäringens och vattenbrukets förutsättningar och vilka effekter myndighetens arbete och förvaltningsbeslut har haft på beståndsutvecklingen samt fiskenäringens utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. Redovisningen ska särskilt belysa det småskaliga kustnära fisket och arbetets bidrag till riksdagens beslutade mål för livsmedelsstrategin.

HaV samordnar genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP) för en hållbar förvaltning av fiskresurserna enligt GFP:s mål och principer. I EU-kommissionens årliga meddelande om GFP:n konstateras att bevarandeinsatserna fortsätter

ge resultat och att EU:s fiskeripolitik har lyckats minska överfisket i flera europeiska vattenområden. Det finns dock utmaningar med statusen för flera fiskbestånd i Östersjön vilka påverkas av både fiske och andra faktorer. HaV deltog som expertmyndighet vid ministerråden i oktober och december 2024 där beslut fattades om fiskemöjligheter för 2025. Utgångspunkten var att kvoterna skulle sättas så lågt som möjligt för att skapa bättre förutsättningar för återhämtning av bestånden. Resultatet från ministermötet innebär bland annat en ökning av kvoterna för sill/strömmingsbeståndet både i centrala Östersjön och i Bottniska viken, men de sätts i den lägsta nivån i ICES-intervallet, den vetenskapliga rådgivningen. Beslutet innebär vidare att det småskaliga fisket efter sill till humankonsumtion kan fortsätta i Öresund och att ett mycket begränsat fritidsfiske efter odlad lax kan ske i Östersjön.

Fördelning av de nationella fiskemöjligheterna är nödvändig för att skapa förutsättningar för att kunna nyttja fisk som livsmedel. HaV skapar förutsättningar för det småskaliga kustnära fisket genom att bland annat tilldela kust- och regionalkvoter.

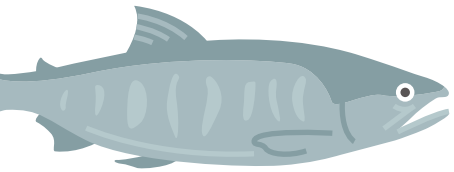
De demersala och pelagiska kustkvoter som fördelas till det småskaliga kustnära fisket justerades inför år 2024. Några kustkvoter höjdes på grund av en hög infiskning under 2023 och höjda kvoter inför 2024,

medan andra sänktes på grund av låg infiskning under flera år och lägre kvoter år 2024. Vid fördelning av de svenska kvoterna mellan olika kategorier av fiskare prioriteras tilldelningen till kustfisket så att det mest småskaliga fisket kan fortsätta utvecklas och vara konkurrenskraftigt. Målsättningen är att kustkvoterna inte ska vara begränsande för det småskaliga kustnära fisket under året. Inom det pelagiska fisket avsattes en regional extratilldelning av fiskemöjligheter för de fiskefartyg som endast bedriver fiske i Östersjön och landar i Östersjöhamnar. Detta har bidragit till förbättrade möjligheter för fortsatt verksamhet för många av dessa fiskefartyg, som inte har möjlighet att komplettera med fiske i andra havsområden.

HaV bidrar till livsmedelsstrategin genom långsiktig förvaltning av fiskresurserna och åtgärder inom havsförvaltningen för att skapa möjligheter för långsiktigt hållbart nyttjande av fiskresurserna. En stor del av HaV:s bidrag till livsmedelsstrategin har genomförts inom ramen för strategin för svenskt fiske och vattenbruk.

Ett exempel på nationell förvaltning av fiskresurserna är nyttjandet av siklöja i kustzonen. Beståndsuppskattningen samt HaV:s förvaltningsriktlinjer om infiskningstak har lett fram till att fisket kunde öka kraftigt jämfört med de senaste åren. I samråd med fisket beslutade HaV att inte sätta ett infiskningstak vid den maximalt möjliga nivån av uttag utan att istället försöka hitta en nivå som gör att näringen kan ha en jämn infiskning mellan åren och därmed på ett bättre sätt kunna planera sin verksamhet. Det innebar att ett infiskningstak kunde sättas till 1 600 ton vilket innebar en ökning jämfört med 2023 års infiskning med 36 procent. HaV beslutade också att tillåta ytterligare ett trålltillstånd vilket innebär att totalt 36 regionala småskaliga kustfiskare deltog i årets fiske.

Som en direkt följd av svaga laxbestånd, inklusive Ljungans laxbestånd, beslutade ministerrådet om förbud för riktat fiske efter lax i ICES delområde 22–30 inför 2024 års fiske. Beslutet innebar att tidigare års förbud för riktat fiske efter lax utökades till att även omfatta Bottenhavet. HaV beslutade därför att fördela merparten av den svenska laxkvoten till Bottenviken, delområde 31, där riktat fiske efter lax fortsatt var tillåtet. Samtidigt beslutade HaV om förbud för fiske med

bland annat fasta redskap i Bottenhavet under laxens huvudsakliga vandringsperiod för att undvika betydande bifångster av lax. För att möjliggöra visst fiske med fasta redskap efter andra arter än lax, gavs länsstyrelsen möjlighet att besluta om tillstånd för fiske med upp till två fasta redskap. Tillstånden kunde ges under förutsättning att de villkorades med krav på användning av redskap som är undantagna från landningsskyldigheten samt krav på återutsättning av lax.

För att utveckla möjligheterna till fiske med fasta redskap efter andra arter under tid då laxfiske är förbjudet, har HaV finansierat ett projekt för utveckling av selektiva och skonsamma redskap. Projektet har genomförts i samarbete med yrkesfiskare för att utvärdera möjligheten till ett selektivt fiske efter sik samtidigt som man undviker bifångster av lax. HaV har också beslutat om särskilda medel för att i samarbete mellan svenska och finska forskare analysera olika orsakssamband och förbättra kunskapen kring den försämrade överlevnaden för lax i havet, som bedöms vara orsaken till den oväntat svaga uppvandringen av lax år 2023.

Inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken har direkt berörda medlemsländer möjlighet att rekommendera EU-kommissionen om bevarandeåtgärder grundade på bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning. Åtgärderna granskas och antas i form av direktverkande förordningar förutsatt att de är förenliga med tillämpningsområdet och målen för den aktuella bevarandeåtgärden. Medlemsländerna arbetar inom regionala grupper för EU:s geografiska områden. Sverige deltar i det regionala arbetet för Nordsjöområdet (Scheveningengruppen) och Östersjön (Baltfish).

Under 2024 var Sverige ordförande för Scheveningengruppen. HaV har varit sammankallande och lett arbetet i grupperna på teknisk nivå; den tekniska gruppen, kontrollexpertgruppen och expertgruppen för fiske-miljö (Fish-Envi) och därmed bidragit till ett hållbart fiske i Nordsjön. Arbetet har bedrivits utifrån det arbetsprogram som medlemsländerna enats om. Arbetet har beretts på teknisk nivå och beslutats av fiskedirektörerna i högnivågruppen och utmynnat i gemensamma rekommendationer för vissa fiskbestånd.

Den tekniska gruppen har, under HaV:s ledning, slutfört en analys av riktade fisken i Nordsjöområdet för att identifiera behov av ytterligare åtgärder. Den tekniska gruppen har även behandlat förslaget till marin handlingsplan samt behov och samordning av regionala åtgärder och kunskapsläge. Gruppen har också behandlat behov av bevarandeåtgärder för krabbtaska samt informationsutbyte om åtgärder som Storbritannien avser att införa och hur de påverkar EU:s fiske.

Myndigheten har deltagit regelbundet vid möten och tekniska arbetsgrupper för Östersjöländernas regionala forum Baltfish. Ett viktigt svenskt bidrag till Baltfish har varit att ta fram utkast till en gemensam rekommendation till bevarandeåtgärder för Östersjötumlare. Förslaget är baserat på den svenska reglering som trädde i kraft i oktober 2024 med krav på användning av pingers/ljudskrämmare i det svenska garnfisket längs Skånes sydkust. Den gemensamma rekommendationen innehåller dessutom förslag på bevarandeåtgärder i ytterligare havsområden av betydelse för Östersjötumlaren.

INTERNT MÅL

Kontrollen är effektiv och verkningsfull

MÅLBESKRIVNING:

Vad: En effektiv kontrollverksamhet säkerställer en verkningsfull kontroll av målgrupperna.

Varför: Aktörerna ska agera korrekt i enlighet med gällande regler för att möjliggöra ett hållbart nyttjande av fiskresursen.

Hur: Genom att använda, och vid behov utveckla, rätt åtgärder som ger önskad effekt på regelefterlevnaden i fisket och efterföljande led. Genomföra kontrollverksamheten effektivt och rättssäkert och verka för en minskad administrativ börda för aktörerna.

Förväntat resultat: Vi har bidragit till en hög regelefterlevnad med fokus på de delar av fisket där risken för negativa konsekvenser är som störst och därmed bidragit till ett hållbart nyttjande.

Bedömning av resultat och effekt

Svensk fiskerikontroll har under 2024 präglats av arbetet med att införa EU:s reviderade kontrollsystem som formellt trädde i kraft i januari. Revideringen omfattar förändringar i över 70 procent av de EU-förordningar som styr hur fiskerikontroll ska bedrivas.

HaV har deltagit i det EU-kommissionsledda arbetet med att fastställa preciserade bestämmelser för de ändrade förordningarna, se mer nedan.

Fiskerikontrollens fokus har under året fortsatt legat på de delar av fisket där förekomsten och konsekvenserna av överträdelser är som störst. Exempel är landningsskyldighetens efterlevnad, det illegala ålfisket samt vägning och rapportering av artsammansättning i osorterade landningar. Samarbetet med Kustbevakningen har fortsatt med ett antal gemensamma kontrollinsatser i enlighet med myndigheternas gemensamma, riskbaserade tillsynsplan. Det grundläggande syftet med samarbetet är att åstadkomma mesta möjliga nytta med myndigheternas gemensamma kontrollresurser.

Under årets första kvartal genomförde myndigheterna en särskild kontrollinsats av det pelagiska fisket som landar sina fångster i hamnar längs Östersjökusten. Resultatet visar den kontrollerade fångstsammansättningen stämde bättre överens med fiskets redovisade fångst jämfört med tidigare år.

Under perioden april till juni gjorde HaV och Kustbevakningen riktade insatser mot olovliga utkast i räkfishet på Västkusten. Resultaten ligger i linje med tidigare års insatser och visar att det på övergripande nivå finns skillnader mellan resultatet av kontroller till sjöss och den sammansättning av stor och liten räka som fisket rapporterar. Resultatet stärker tidigare slutsatser att det förekommer problem med olovliga

utkast i svenskt räkfiske för att öka värdet av fångsten. Skillnaderna i fördelning mellan andelen stor och liten räka vid sjökontroll respektive landningskontroll/loggbok är dock mindre än tidigare.

Som myndigheten konstaterat i tidigare regeringsuppdrag är bevakning med kameror ombord på fiskefartygen, så kallad Remote Electronic Monitoring (REM), det mest effektiva verktyget för kontroll av landningskyldighetens efterlevnad. Under 2024 har HaV arbetat vidare med de erfarenheter som gjorts i genomförandet av regeringsuppdraget om pilotförsök som rapporterades i april 2024. Bland annat som ett av fyra deltagande länder i en arbetsgrupp ledd av Europeiska fiskerikontrollbyrå, EFCA, som ska ta fram en uppdaterad handbok för installation och användning av REM-utrustning ombord på fiskefartyg. Det reviderade EU-gemensamma systemet för fiskerikontroll ställer krav på att vissa fiskefartyg i risksegment ska utrustas med REM-utrustning senast januari 2028.

Under 2024 har HaV fortsatt utveckla kontrollsystemet för spårbarhet av fiskeriprodukter. Arbetet görs i nära samarbete med Livsmedelsverket enligt regeringsuppdraget från 2022. Det nya kontrollsystemet träder i kraft i februari 2025 och minskar bördan för berörda aktörer genom att det inte längre är obligatoriskt att dela all spårbarhetsinformation via HaV:s centrala informationsdelningsplattform. Obligatoriet kvarstår endast för de aktörer som köper fångst direkt från fiskare eller odlare. För övriga aktörer blir det fritt att dela informationen på det sätt de finner lämpligt.

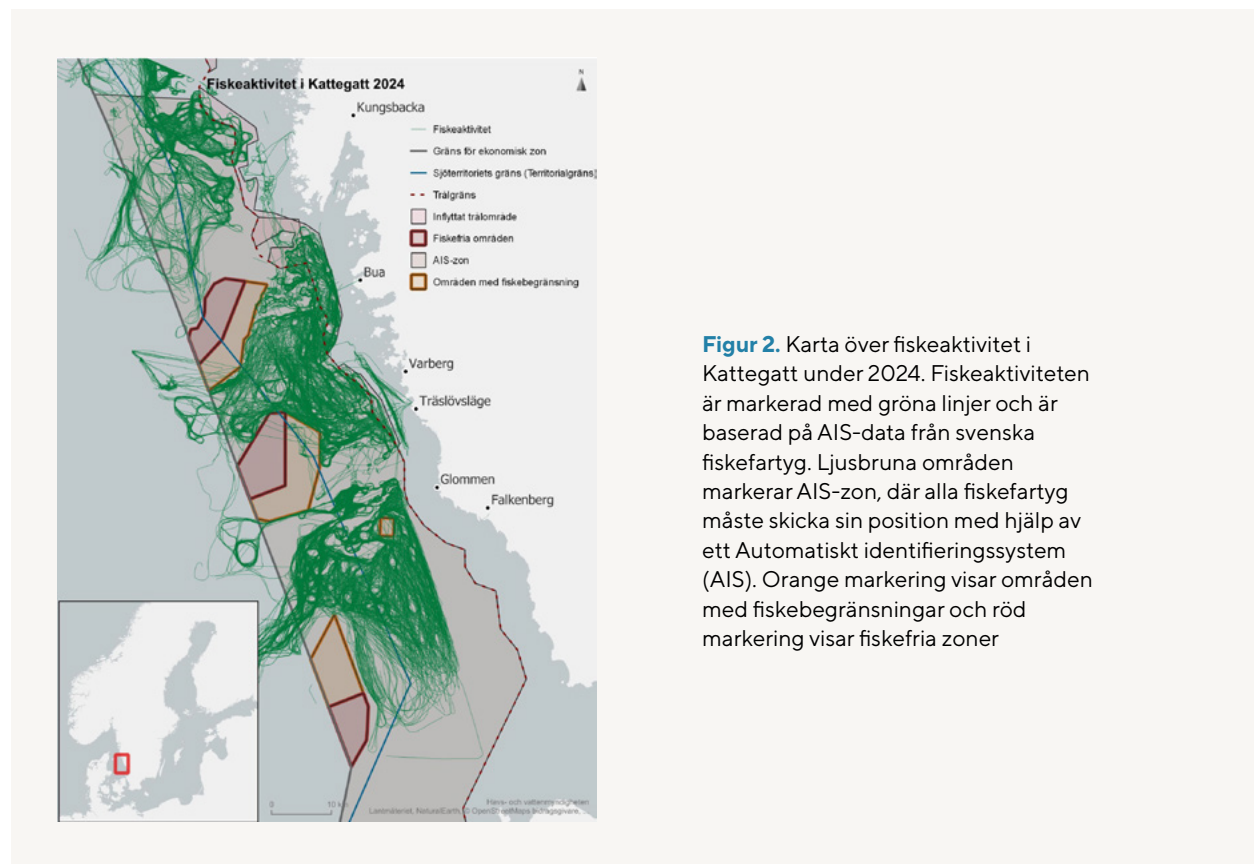
Genom myndighetens arbete med en effektiv och rättssäker kontrollverksamhet under året, särskilt inom områden där det tidigare bedömts föreligga risker för bristande regelefterlevnad, bedömer myndigheten att resultatet av arbetet har bidragit till en högre

regelefterlevnad och därmed har myndigheten bidragit till ett mer hållbart nyttjande.

Fartygsövervakning i realtid

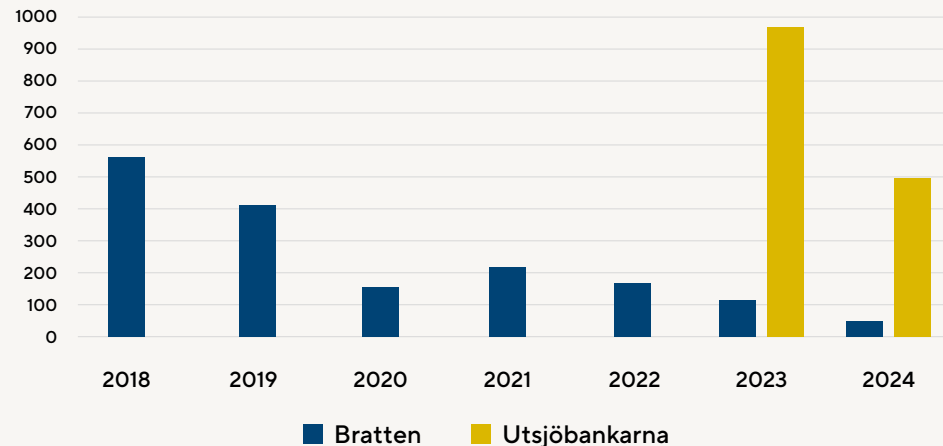
Under 2024 har myndigheten haft fokus på regelefterlevnad i marina skyddade områden med särskild fiskereglering i Kattegatt. Fokus har främst legat på uppföljning av den reglering som infördes i juli 2022 kring utsjöbankarna Fladen, Lilla Middelgrund,

Morups bank, Stora Middelgrund och Röde bank samt omkringliggande område. I dessa områden måste alla fiskefartyg skicka sin position via ett automatiskt identifieringssystem (AIS). I Figur 2 visas en karta över utsjöbankarna i Kattegatt samt fiskeaktiviteten under året. Fiskemönstret tyder på en god kännedom om reglerna, eftersom fiske till stor del bedrivs där det är tillåtet.

Figur 2. Karta över fiskeaktivitet i Kattegatt under 2024. Fiskeaktiviteten är markerad med gröna linjer och är baserad på AIS-data från svenska fiskefartyg. Ljusbruna områden markerar AIS-zon, där alla fiskefartyg måste skicka sin position med hjälp av ett Automatiskt identifieringssystem (AIS). Orange markering visar områden med fiskebegränsningar och röd markering visar fiskefria zoner

Notifieringar i övervakningssystemet om misstänkta överträdelser i Bratten och utsjöbankarna i Kattegatt

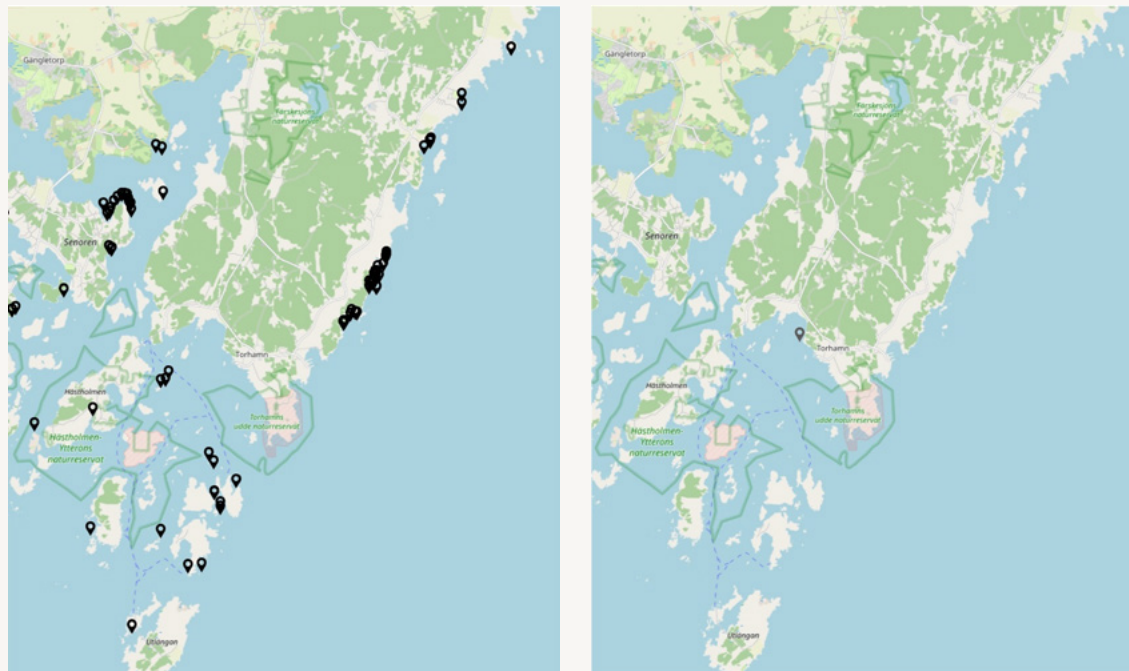
Figur 3. Diagram över antalet notifieringar om misstänkta överträdelser per år, i det marina skyddade området Bratten mellan 2018 och 2024 samt antalet varningar om misstänkta överträdelser i utsjöbankarna: Fladen, Lilla Middelgrund, Morups bank, Stora Middelgrund och Röde bank för åren 2023 och 2024.

Under året har två särskilda sjöövervakningsinsatser genomförts i Kattegatt. Insatserna har varit inriktade på AIS-krav samt övervakning av skyddade områden. Den ena insatsen genomfördes tillsammans med Kustbevakningen och danska Fiskeristyrelsen där tre fiskefartyg som misstänktes fiska i stängt område utan aktiv AIS kunde identifieras.

Under 2024 har antalet notifieringar i myndighetens övervakningssystem om misstänkta överträdelser i utsjöbankarna minskat från 968 under 2023, till 497 notifieringar under 2024. Minskningen bedöms vara ett resultat av myndighetens arbete med övervakning i realtid medan fisket bedrivs och visar på en ökad regelefterlevnad. Utvecklingen ser ut att följa ett liknande mönster som har observerats i det marina skyddade området Bratten i nordvästra Skagerrak, där regelefterlevnaden gradvis har ökat sedan regleringen infördes 2016, se Figur 3.

Det har också varit ett ökat fokus på sjöövervakning av områden med fiskereglering i Östersjön, där myndighetens sjöövervakning har utökats till att inkludera åtta marina skyddade områden. Under året gjordes en särskild insats inriktad på siklöjefisket i Bottenviken. Fokus under insatsen var AIS-krav samt områden med trålförbud inom det tillåtna fiskeområdet. Totalt identifierades tio fiskeresor där det förekommit avbrott i AIS:en på mer än 30 minuter. Fyra fiskefartyg stod för samtliga fiskeresor med avbrott. Insatsen visade på en god regelefterlevnad gällande både AIS-krav och skyddade områden.

Figur 4. Antal beslagsplatser 2019–2023 (vänster) och antalet beslagsplatser under 2024 i Karlskrona skärgård (höger).

Fältkontroll

HaV gör löpande fältkontroller inom flera fiskerier och verksamheter där fisk och skaldjur hanteras. Fältkontrollen bedrivs utifrån en målstyrd, årlig tillsynsplan. Mål och inriktning bygger huvudsakligen på riskanalyser och uppdateras vid behov.

Med anledning av de observationer av felaktig fångstrapportering som HaV uppmärksammade under 2023 införde myndigheten från årsskiftet nya bestämmelser om begränsade landningstider för pelagiskt fiskande fartyg i Östersjön. De begränsade landningstiderna har gjort det möjligt att kontrollera fler av de pelagiska landningarna. Införandet av bestämmelserna har resulterat i att landningarna med felaktig rapportering i svenska hamnar i stort sett upphört under 2024.

Insatser för att motverka det illegala ålfisket har fortgått i samma utsträckning som tidigare år. Arbetet med att lokalisera och beslagta illegalt fiskande redskap har gett bra resultat. I flera av de områden där det under många år bedrivits ett omfattande olagligt ålfiske har nu fisket tydligt minskat eller upphört helt. Se exempel i Karlskrona skärgård (Figur 4). Exemplet visar att antalet beslag minskat drastiskt i områden som regelbundet kontrollerats och är illegalt fiskande ålredskap tagits i beslag.

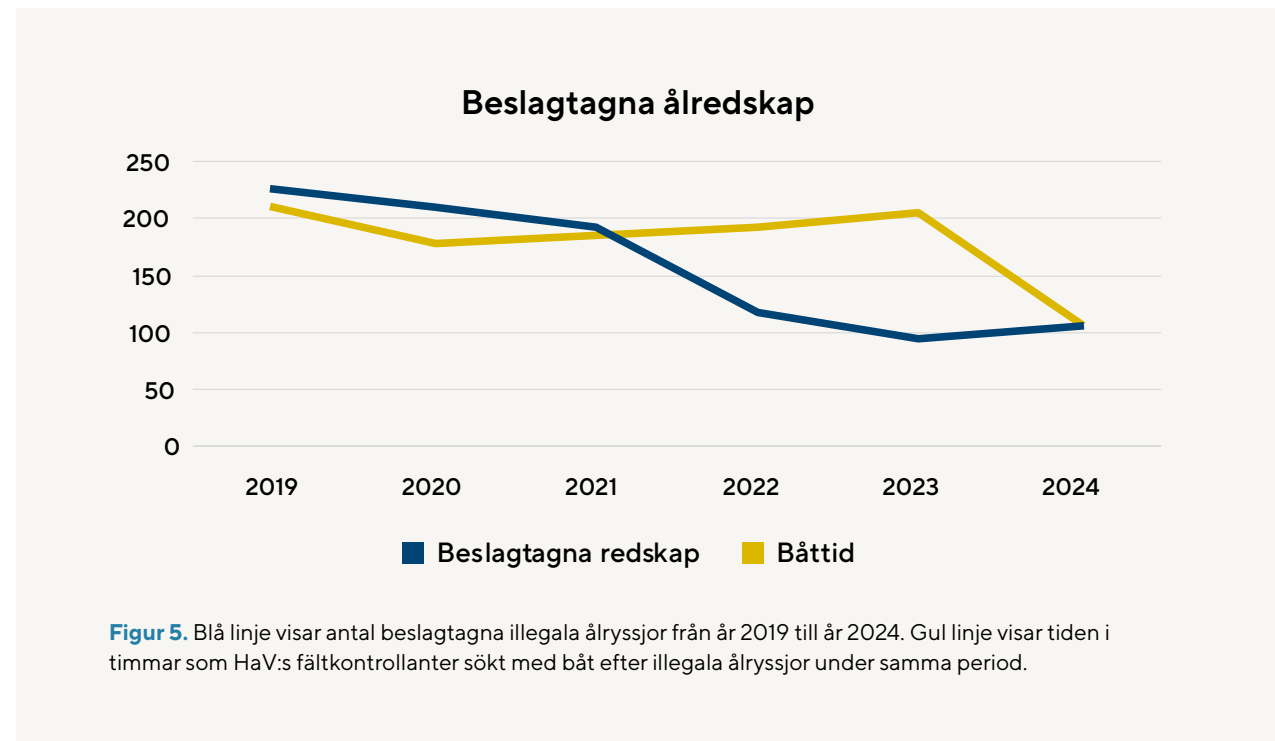
Drönare har varit visat sig väldigt effektivt som verktyg i arbetet mot illegala redskap och effektiviteten har ökat för varje år. Bland annat har tiden för att söka efter illegala redskap med hjälp av båt kunnat minskas. Det har lett till arbetstiden i båt

halverades 2024, trots att något fler redskap beslagtogs jämfört med 2023, se Figur 5. En ny drönare som myndigheten införskaffat har gjort det möjligt att upptäcka redskap vid sämre väder- och vindförutsättningar än tidigare. Andelen illegala redskap som hittats med hjälp av drönare uppgick under 2024 till 78 procent av det totala antalet beslagtagna redskap.

Under 2024 har fältkontrollen ökat sin förmåga till kontroll av fiskeredskap och i samband med det utfört fler kvalitativa kontroller av trålar. Det ökande antalet redskapskontroller förväntas ha ökat efterlevnaden av redskapsbestämmelser och att trålar som inte uppfyllt kraven har tagits ur bruk. För att sprida information om redskapsregler har HaV under året också utökat informationen om specifika tråredskap på myndighetens webbplats.

Kvotuppföljning

Svenskt fiske hade under 2024 tillgång till 58 kvoter. Kvoterna uppgick under året till 144 901 ton samt 17 411 laxar. Sverige nyttjade 126 217 ton som motsvarar ett kvotutnyttjande på 87,1 procent samt 15 227 laxar som motsvarar 88 procent. Sverige genomförde 171 kvotbyten med andra länder under året. Byten berörde framförallt tobis, sill, skarpsill, makrill och blåvitling. Kvotbytena gjordes främst med Danmark men också med Finland, Lettland, Polen, Nederländerna, Irland, Frankrike och Tyskland. Anledningen till kvotbyten mellan medlemsländer är främst att skaffa bättre fiskemöjligheter men också att reducera eventuella överskridna kvoter. Möjligheten till kvotbyten mellan medlemsländer stöds av den gemensamma fiskeripolitiken.

Uppföljningen av de svenska kvoterna baseras på data från fiskets rapportering. HaV ser att reglerna kring landningsskyldigheten i framförallt räkfisket och det demersala fisket i Västerhavet inte efterlevs fullt ut. Det finns också utmaningar i uppskattning av fångsternas sammansättning, framförallt för sill och skarpsill fiskad i Östersjön. Detta innebär att fisket inom vissa kvoter sannolikt använder mer av kvoten än vad fångstrapporteringen visar. Effekterna kan på sikt bli sämre förutsättningar för ett långsiktigt hållbart fiske och brister i de dataunderlag som bland annat används för vetenskapliga råd om beståndens storlek.

EU-samordning av fiskerikontrollens arbete

Revideringen av EU:s system för fiskerikontroll, som omfattar flera förordningar, trädde i kraft den 9 januari 2024. Beslutet om det reviderade kontrollsystemet ger EU-kommissionen befogenheter att anta bestämmelser för precisering av införandet på ett stort antal områden.

Under året har HaV koordinerat det svenska arbetet med att precisera införandet av regelverket i förhållande till EU-kommissionen och andra

medlemsstater. HaV har dels deltagit vid alla tekniska möten och expertgruppsmöten som kommissionen har hållit och dels granskat och utarbetat skriftliga kommentarer till samtliga förslag som kommissionen har presenterat. HaV har också deltagit i särskilda uppdrag som Europeiska fiskerikontrollbyrån, EFCA, ansvarat för, kopplat till revideringen av kontrollregelverket. Dessa uppdrag gäller bland annat förslag om vägning av fisk samt tekniska specifikationer för kameror ombord på fartyg (Remote Electronic Monitoring, REM).

Parallellt har myndigheten också haft samråd med fiskets organisationer för att, i den mån det har varit möjligt med tanke på den mycket snäva tidplanen, få synpunkter från de aktörer som berörs av regelförändringarna.

Under början av året påbörjades ett arbete med preciserade bestämmelser för så kallade förtecknade hamnar. Förtecknade hamnar ska uppfylla särskilda kontrollkrav för att säkerställa korrekt vägning och rapportering av fångster. Under förutsättning att en hamn uppfyller kraven och godkänts av EU-kommissionen kan den fångst som landas

där omfattas av en mer generös toleransmarginal. Toleransmarginaler är tillåtna avvikelser mellan uppskattad fångst i loggboken och rapporterad fångst i landningsdeklarationen eller resultatet av en inspektion. HaV:s arbete ledde bland annat till att kommissionen tog hänsyn att villkor för förtecknade hamnar bör utformas så att medlemsstaterna har olika alternativ att uppfylla de högre kontrollkraven, utifrån medlemsstaternas olika förutsättningar. Ett exempel är att vägning av oberoende tredje part inte anges som ett absolut krav utan att det också finns andra alternativ. EU-kommissionen har under året fortsatt arbetet med preciserade bestämmelser för de reviderade krav som börjar gälla i januari 2026. Områden som behandlats är bland andra fritidsfiske, bestämmelser relaterade till import och export av fiskeriprodukter, bestämmelser som rör loggbok och andra rapporteringar, spårbarhet, positionsövervakning av fartyg och vägningsbestämmelser.

Den sammanvägda bedömningen är att HaV:s arbete med precisering av regelverket för det reviderade kontrollsystemet har varit mycket väl genomfört. Många av de synpunkter som HaV har framfört, både vid möten och i skriftliga kommentarer, har beaktats av kommissionen. Förutsättningarna för arbetet har dock varit utmanande med tanke på kommissionens mycket snäva tidplan för arbetet, omfattningen och komplexiteten i det material som ska analyseras samt mängden skriftliga underlag som har krävts. De korta ledtiderna har också inneburit att konsultation med näringsens aktörer och andra myndigheter har behövts hanteras inom snäva tidsramar.

Åtterrporteringskrav

Förstärkning av fiskerikontrollen

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder myndigheten genomfört för att förbättra och effektivisera den svenska fiskerikontrollen. Redovisningen ska särskilt belysa kontrollen av det pelagiska fisket efter sill och skarpsill.

Under året har HaV fortsatt att utveckla regelverk och kontrollförfaranden för vägning och rapportering av osorterade pelagiska landningar av sill och skarpsill. I dialog med berörda aktörer och med stöd från Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, har HaV tagit fram en provtagningsplan som förtydligar ansvar och beskriver hur provtagningen ska gå till vid en lossning av osorterad fångst för att säkerställa en korrekt sammansättning av arter. Provtagningsplanen planeras att träda i kraft, tillsammans med nya föreskrifter, under våren 2025. Förväntat resultat är en mer korrekt vägning och rapportering per art och i förlängningen ett mer korrekt nyttjande av kvoterna för pelagiska arter.

Under året har HaV också utvecklat IT-funktioner som ska göra det möjligt med automatisk validering och kontroll av rapporterade data för att ytterligare förbättra kvaliteten. Funktionerna planeras att tas i bruk under första kvartalet 2025.

INTERNT MÅL

Anslagsfördelningen är ändamålsenlig och effektiv

MÅLBESKRIVNING:

Vad: Målgrupperna finansieras med anslagsmedel på ett ändamålsenligt och effektivt sätt för att uppnå största möjliga förbättring i akvatisk miljö i förhållande till kostnaden.

Varför: Våra målgrupper ska genomföra åtgärder för det ändamål som myndigheten finansierar för att uppnå största möjliga förbättring i den akvatiska miljön.

Hur: Genom att fastställa tydliga kriterier och ge vägledning för prioritering i åtgärdsarbetet, utveckla metoder och system för att bedöma miljöeffekterna av fysiska miljöåtgärder

Förväntat resultat: Vi har optimerat vår anslagsfördelning till målgrupperna så att största möjliga miljönytta uppstår i vattenmiljön utifrån tillgängliga resurser.

Bedömning av resultat och effekt

Målet med myndighetens fördelning av medel från anslag 1:11 är att uppnå största möjliga nytta i vattenmiljöerna. HaV:s bedömning är att detta mål inte har uppnåtts fullt ut under 2024. En orsak är att regleringsbrevet styr villkoren för åtgärder i anslag 1:11 till enskilda miljöproblem och att vissa anslagsposter är villkorade till specifika nivåer. Det försvårar en prioritering av medel utifrån havs-, kust- och avrinningsområdesvisa behov av åtgärder. Inom varje villkor har det emellertid skett förändringar som ökar effektiviteten och myndigheten har arbetat med att stödja åtgärdsarbetet för ökad effektivitet.

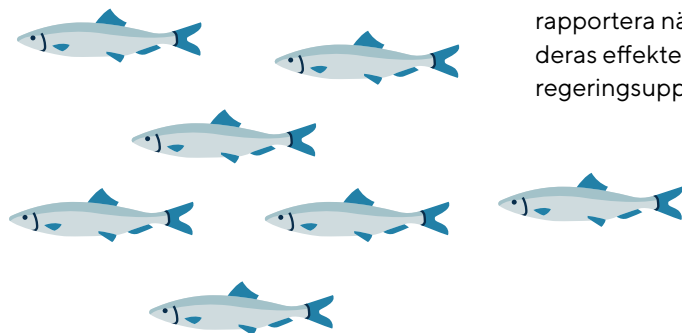
För att stärka uppföljningen av de åtgärder som finansieras via 1:11-anlaget har myndigheten påbörjat ett internt arbete med att standardisera fysiska åtgärder och beskrivning av effekter. Detta kommer att underlätta åiterrapporteringen av hur anslagsmedlen används genom att en viss typ av åtgärd kommer att registreras under samma begrepp i olika system. Arbetet utvecklas inom pågående regeringsuppdrag.

Myndigheten har gjort en processkartläggning av anslagshanteringen för att standardisera processen

och identifiera flaskhalsar och förbättringsmöjligheter. Detta förbättringsarbete kommer att fortsätta under 2025. För att ytterligare effektivisera anslagshanteringen har myndigheten organiserats så att fördelningen av medel till åtgärder från anslag 1:11 nu är samlade på en enhet. För att minska det administrativa arbetet för länsstyrelserna har förenklingar och förtydliganden gjorts för länsstyrelsernas årliga redovisningar av medel från anslag 1:11.

Myndighetens medfinansiering till LIFE och Interreg-projekt leder till att den nationella åtgärdsfinansieringen kan utökas med EU-finansiering och på så sätt ge möjlighet till mer åtgärder. För att uppnå högre effektivitet och optimera anslagsfördelningen har myndigheten föreslagit att det bör finnas en förordning för bidrag till åtgärder vattenmiljön i stället för olika förordningar beroende på miljöproblem. Detta förslag har redovisats under året i regeringsuppdraget Översyn av länsstyrelsernas administrativa börda samt underlag om bidragsfinansiering.

En slutsats från årets arbete med fysiska åtgärder är att fördelning av anslag 1:11 i större utsträckning behöver utgå från kust- och avrinningsområdenas förutsättningar och problem. Detta kommer omhändertas i befintliga regeringsuppdrag. Myndigheten har också identifierat ett behov av att se över de olika digitala system som finns för återrapportering och som finansieras genom anslag 1:11. Det finns behov av att standardisera vad målgrupperna behöver återrapportera när det gäller genomförda åtgärder och deras effekter. Även detta utvecklas inom pågående regeringsuppdrag.

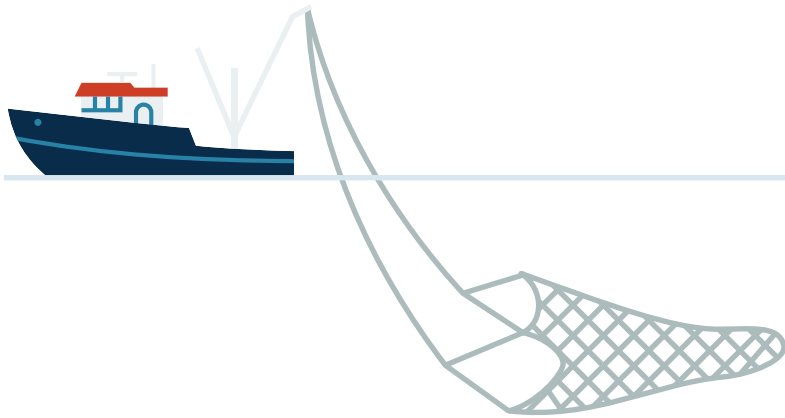

Sammantaget bedömer myndigheten att resultatet av arbetet går åt rätt håll men att det krävs fortsatt arbete och ytterligare åtgärder för att optimera myndighetens anslagsfördelning så att största möjliga miljönytta uppstår i vattenmiljön utifrån tillgängliga resurser.

Fördelning av anslag 1:11 till fysiska åtgärder

Under 2024 fördelades 220 miljoner kronor till länsstyrelserna för arbete enligt förordning (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA). Åtgärder som genomförts genom LOVA bidrar framförallt till att nå miljökvalitetsmålen Ingen övergödning och Levande sjöar och vattendrag. LOVA-bidrag har under året finansierat fysiska åtgärder i miljön. Till exempel flera nya våtmarker, muddring för att minska internbelastning av fosfor och projekt för återetablering av tjockskalig målar-mussla. LOVA-bidrag har även getts till att ta fram planer, göra åtgärdsuppföljningar samt informations-satsningar. Bidraget har även finansierat flertalet lokala åtgärdssamordnare. Genom samverkan och stöd till lokala aktörer har deras arbete under 2024 bidragit till fler fysiska åtgärder mot övergödning jämfört med tidigare år.

Under året fördelades, i ett första steg, 160 miljoner kronor till kalkning av sjöar och vattendrag. Detta är 14 miljoner mindre än föregående år. Enligt länsstyrelsernas bedömning leder minskningen till att ungefär 20 procent av landets kalkningar har avslutats permanent eller temporärt. Ökade kostnader för brytning av kalk, transporter och genomförande av kalkning, då

särskilt bränslekostnaderna, har också bidragit till att kalkningen minskat. För att kompensera för ökade kostnader fördelades ytterligare tio miljoner kronor i juni 2024. Kalkningen säkerställer en lämplig vattenkvalitet för ekosystemen så länge försurningens negativa effekter i marken kvarstår. Det saknas dock kunskap om vilka konsekvenser avslutad kalkning ger. HaV har därför uppmanat länsstyrelserna till fortsatt uppföljning av biologin efter avslutad kalkning. Till stöd för detta tillfördes ytterligare sex miljoner kronor för utökad uppföljning under 2024.

Under året har myndigheten fortsatt arbetet med en färdplan för kalkningen för att uppnå effektivare åtgärder mot försurning som beror på surt nedfall. Myndigheten har tagit fram nya bedömningsgrunder för försurning, vilket kommer att ha effekt på fördelningen av anslaget under kommande år. En konsekvensanalys av förändrade bedömningsgrunder har också tagits fram. Det är dock oklart hur länge kalkning måste pågå innan markområdena runt vattenmiljöerna är återhämtade från försurning och därmed inte påverkar vattenkvaliteten i vattnet. Utifrån de nya bedömningsgrunderna kommer det

finnas skäl att se över fördelning av medel till kalkning för att sätta in åtgärder där effekten i vattenmiljön är som störst.

Under året fördelades 23 miljoner kronor till länsstyrelserna till fiskevårdande åtgärder med målet att stärka fiskbestånden. Anslaget har finansierat undersökningar av enskilt märkta fiskars vandring i bland annat Mälaren, Vättern och Hjälmaran, något som hjälper till att förvalta fiskbestånden på ett hållbart sätt. Även ett flertal fiskräknare har införskaffats. Andra åtgärder är insamling av spökgarn och finansiering av fiskekontroll i kust- och sötvatten. HaV uppskattar att anslaget, och hur det har disponerats, har bidragit till att stärka fiskpopulationer och ett hållbart fiske.

Fysisk påverkan är ett av det mest omfattande miljöproblemen i Sveriges sjöar, vattendrag och kust. Under 2024 har Havs- och vattenmyndigheten fördelat 76,5 miljoner kronor från anslag 1:11 till restaurering. Åtgärderna har framför allt genomförts i vattendrag och sjöar, men restaureringsåtgärder i kusten ökar jämfört med tidigare år. Under året genomfördes en marin restaureringskonferens som lett till att kunskapsutbytet om restaurering i kusten har ökat mellan olika aktörer. Myndigheten har även bidragit

med kunskapsunderlag och har arbetat med vägledning och stöd till restaureringsarbetet, främst till länsstyrelsernas medarbetare. Myndigheten har också under året ordnat riktade seminarier, bland annat med Länsstyrelsen i Skåne, för att öka kunskapsutbytet kring åtgärder i jordbruket.

En svaghet för att uppnå högre effektivitet är uppföljningen av enskilda åtgärder. Det är inte alltid klart vilka åtgärder som ska genomföras var, utifrån vad som ger mest nytta i förhållande till olika kostnader. Myndigheten har därför påbörjat ett arbete med en webbportal för att kunna samla och sprida befintlig vägledning och kunskap till målgrupperna. Ambitionen är att webbportalen ska utvecklas med stöd av olika aktörer inom restaurering. Myndigheten kommer också ställa ökade krav på återrapportering av åtgärdsuppföljningen.

Myndighetens bedömning är att arbetet med invasiva främmande arter (IAS) på ett betydande sätt har bidragit till att hindra befintliga och nya invasiva arter att sprida sig inom och till Sverige. Under 2024 har närmare 44,5 miljoner kronor betalats ut till länsstyrelserna för arbete mot invasiva främmande arter. Av dessa medel avsattes tre miljoner kronor för akuta åtgärder vid nyupptäckt av invasiva arter eftersom det är viktigt att åtgärder sätts in snabbt innan arten hunnit etablera sig. Dessa medel har dock inte behövt nyttjas och har därför omfördelats till övriga IAS-åtgärder. Majoriteten av medlen har betalats ut för samordning och planering, bekämpning och metodutveckling av bekämpningsåtgärder samt inventeringar och kunskapsunderlag. Resultatet av satsningen på IAS är att det nu finns både kompetens och långsiktiga planer för att bekämpa akvatiska invasiva främmande arter på samtliga länsstyrelser. Både HaV och länsstyrelserna har arbetat aktivt med

kommunikation och informationsspridning, vilket har varit betydelsefullt för att hindra spridningen av dessa arter. Bedömningen är att fördelningen av medel till länsstyrelserna har varit väl anpassad utifrån tillgängliga resurser och efter behovet av bekämpningsinsatser, inte minst när det gäller nya invasiva främmande arter. Bekämpning av IAS kräver i de allra flesta fall lång tid, men det finns redan nu många exempel på bra resultat. Ett antal mindre vattendrag är nu fria från den invasiva arten bäckröding och arbetet med skydda flodkräftan genom att utrota signalkräfta på Öland går framåt.

Under året har HaV medfinansierat LIFE-projekt med 47 miljoner kronor. Genom uppväxling från EU kan ytterligare 58 miljoner kronor tillföras åtgärdsarbetet. Runt 80 procent av HaV:s medfinansiering går till projekt som är inriktade på restaurering. Ett exempel är projektet Improve Aquatic LIFE som startade under året och ska genomföra flera stora restaureringsåtgärder i södra Sverige. Med en totalbudget på närmare 400 miljoner kronor är det ett av Europas största vattenvårdsprojekt. Under sju år ska aktörerna i projektet genomföra mer än 500 åtgärder, allt från att ta bort vandringshinder, återskapa svämplan, anlägga våtmarker och återställa livsmiljöer för fiskar och andra vattenlevande djur i vattendrag och kustvatten. Myndigheten medfinansierar och deltar även i projektet, framför allt när det gäller arbetet med att förbättra uppföljningen av åtgärder och utveckla effektkedjan åtgärd-miljöövervakning-miljöeffekt-redovisning.

Åtgärder för hotade arter

Under 2024 påbörjade HaV en särskild satsning för den hotade arten havsnejonöga. Havsnejonöga är idag troligen Sveriges mest ovanliga och hotade fisk där trenden är tydligt negativ. Lekpopulationen bedöms vara mindre än 50 individer. Genom satsningen kommer den svenska populationen från och med 2024 kunna övervakas årligen i hela dess naturliga utbredningsområde. Genom internationellt samarbetet har Sverige tagit del av värdefull kunskap för att bevara arten. Myndigheten har under året skapat ett expertnätverk, vilket innebär att dialog nu förs med internationella kollegor och forskare som arbetar med olika aspekter för att bevara arten. Under året har ett kunskapsunderlag för restaurering av larvmiljöer initierats. Det tidigare nämnda LIFE-projektet, Improve Aquatic LIFE, kommer att ha ett särskilt fokus på att genomföra fysiska åtgärder för att stärka populationen av havsnejonöga.

Myndighetens arbete med havsnejonöga är avgörande för att minska risken att arten utrotas i Sverige, även om risken är överhängande. Eftersom havsnejonöga har en komplex livscykel både i inlandsvatten, kust och hav, behöver befintliga åtgärder kompletteras med fiskereglering och fiskevård i den marina miljön för att arten ska klara sig. Även den nationella planen för moderna miljövillkor i vattenkraften är viktig för att säkerställa vandringsvägar och fungerande lek- och uppväxtmiljöer för arten.

Arbete för ökad effektivitet av anslag 1:11

Myndigheten har påbörjat ett arbete med att standardisera fysiska åtgärder till ett nationellt digitalt åtgärdsbibliotek. Åtgärdsbiblioteket kommer att innehålla olika standardiserade åtgärdstyper men också ge stöd att beskriva den prognosticerade miljöeffekten och hur resultatet ska följas upp. Initialt har fokus varit på övergödningsåtgärder inom LOVA, men detta arbete kommer att utökas till fler områden. Åtgärdsbiblioteket ska underlätta uppföljning av resultat och miljöeffekt i vattenmiljöerna. Det kommer att leda till en bättre redovisning av resultat till regeringen och bidra till att kunna utvärdera miljömålen.

Myndigheten har fortsatt arbetet med åtgärder utifrån internrevisorns granskning 2023 av anslagshanteringen för fysiska åtgärder, inte minst gällande kontroll och uppföljning. Ett förslag från internrevisorn var att myndigheten bör följa upp genomförda åtgärder i fält i relation till bidragsbesluten. Under sommaren genomförde myndigheten ett fältbesök i Hallands län där olika fysiska åtgärder studerades i samverkan med länsstyrelsen, kommuner och andra organisationer. Analysen från detta fältbesök visar att de fysiska åtgärderna behöver sättas in i ett större sammanhang och med ett helhetsperspektiv, till exempel beskriva vilka åtgärder som vidtas

uppströms respektive nedströms. Analysen visar också att fysiska åtgärder behöver utgå från en förankrad målbild per kust- och avrinningsområde som också beaktar från källa till hav-perspektivet. Myndigheten kan också i större utsträckning bidra med stöd till länsstyrelserna när det gäller lokala och regionala prioriteringar, men också med nationella helhetsbilder och samordning mellan olika miljöproblem och finansieringsformer. Resultatet från fältkontrollen omhändertas nu genom regeringsuppdragen om åtgärdssamordning och restaurering. Bedömningen är att denna utveckling kommer att leda till ett effektivare åtgärdsarbete och därmed ökad effekt i vattenmiljön inom ramen för tillgängliga medel.

HaV är angelägen om att minska den administrativa bördan för länsstyrelserna i hanteringen av åtgärdsanslag för att öka åtgärdseffektiviteten. Under året har myndigheten genomfört en analys inom ramen för regeringsuppdraget Översyn av länsstyrelserna administrativa bördor samt underlag om bidragsfinansiering. Ett resultat från detta arbete är att myndigheten föreslår en översyn av villkoren och de förordningar

som reglerar fysiskt åtgärdsarbete. Myndighetens bedömning är att det finns effektiviseringsvinster om villkoren till fysiska åtgärder separeras från stöd till länsstyrelserna administrativa förvaltningsarbete och att finansieringen inte delas upp utifrån miljöproblem. Myndigheten har också gett länsstyrelserna en indikativ fördelning av anslag 1:11 inför 2025 betydligt tidigare jämfört med tidigare år. Det underlättar länsstyrelsernas planering av åtgärdsarbetet.

Myndigheten arbetar för en mer integrerad vattenresursförvaltning och åtgärdsarbete som utgår från kust- och avrinningsområden. Under året har bland annat ett arbete påbörjats för en mer ändamålsenlig och effektiv anslagsfördelning. Fokus har varit att utveckla nationella, regionala och lokala prioriteringar samt att stärka fokus på avrinningsområde med tillhörande kustområden. Arbetet ger en färdriktning för att under kommande år öka effektiviteten i åtgärdsarbetet och bedöms leda till snabbare återställning av vattenmiljöerna.

INTERNT MÅL

Kunskapsunderlagen är ändamålsenliga

MÅLBESKRIVNING:

Vad: Kunskapsunderlagen är ändamålsenliga

Varför: Myndighetens styrning, stöd, kontroll och anslagsfördelning gentemot målgrupperna bygger på ändamålsenliga kunskapsunderlag.

Hur: Genom att ta reda på vilken kunskap vi behöver för ändamålet, beställa, samla in och organisera kunskapsunderlag som är relevant för ändamålet, tillgängliggöra vår kunskap så att den kan användas av interna och externa målgrupper

Förväntat resultat: Vi får bättre beslutsunderlag när kunskapsunderlagen är korrekta, relevanta och användbara för ändamålet och tillgängliga när de behövs.

Bedömning av resultat och effekt

Aktiviteterna som genomförts inom detta mål har bidragit till ändamålsenliga kunskaps- och beslutsunderlag genom akvatisk övervakning som stöd till myndighetens förvaltningsuppdrag och externa målgruppers behov. Kunskapsunderlagen har använts till:

- › uppföljning av miljöns tillstånd
- › ett effektivt åtgärdsarbete och uppföljning av åtgärders effekter
- › en hållbar fiskförvaltning
- › myndighetens arbete med miljöprovningar

Kunskapsunderlagen har också bidragit till att uppfylla av ett antal rättsliga krav på miljöövervakning och datainsamling enligt förordningar, europeisk lagstiftning samt internationella och regionala konventioner.

Samtidigt bedömer myndigheten att den miljöövervakning som bedrivits under 2024 inte är tillräcklig för att kunna tillgodose kunskapskrav utifrån

den under året beslutade restaureringsförordningen. En konsekvens av restaureringsförordningen är ytterligare behov att kunna övervaka naturtyper, genomförandet av restaurering samt effekten av genomförda åtgärder. Ett annat utvecklingsbehov som har behövt stå tillbaka under året är vidareutvecklingen av miljöövervakningen som stöd till en samordnad och avrinningsområdesbaserad förvaltning av vattenresurserna från källa till hav.

Det har inte heller funnits förutsättningar under året att ta fram mer högupplösta beståndsuppskattningar som stöd till en ekosystembaserad förvaltning av hav och stora sjöar.

Sammantaget bedömer myndigheten att resultatet av det arbete som utförts under året utifrån den miljöövervakning som genomförts och det kunskapsunderlag som hämtats in på olika sätt inte är tillräckligt för att fullt ut vara användbart för ändamålet och tillgängligt samt utgöra tillräckligt underlag för fattande av beslut till skydd för havs- och vattenmiljöer.

Tillgodose myndighetens forskningsbehov för en adaptiv förvaltning

Under året har flera forskningsåtgärder avslutats inom Naturvårdsverkets miljöforskningsanslag. HaV har aktivt följt de forskningsprojekt som riktar sig till myndighetens kunskapsbehov för att tidigt identifiera ny kunskap vilket kan bidra till en adaptiv förvaltning som tar hänsyn de senaste vetenskapliga resultaten. Resultaten från forskningsåtgärden Kumulativa effekter på miljön används redan inom förvaltningsarbetet och bidrar till bättre bedömningar i arbetet med havsmiljödirektivet samt inom Helcom och Ospar. Resultaten kommer även att bidra till vidareutveckling av havsplaneringsverktyget Symphony. Ny kunskap som tagits fram inom satsningen kommer också att vara en viktig pusselbit i förvaltningen av torsk och ge insikt i varför flera torskpopulationer inte återhämtar sig trots minskat fisketryck. Andra projekt har bidragit med kunskap som kommer att användas i ett nytt miljöövervakningsprogram för fjällsjöar.

I forskningsåtgärden DNA-metoder inom miljöövervakning är resultaten från forskningsprojekten direkt användbara i myndighetens arbete. Resultaten består bland annat av vidareutveckling av metoder som gör förvaltningens arbete med miljöövervakning mer exakt och på sikt mer kostnadseffektivt.

HaV har också deltagit i beredningen av en utlysning och bedömning av forskningsprojekt om framtidens miljöövervakning som startar i början av 2025. Resultatet förväntas bidra till utveckling och implementering av ny övervakningsmetodik samt analys och databehandling av nya och/eller existerande data. Forskningsprojektens resultat ska också bidra till att förbättra och effektivisera datafångst och analysmetoder, bland annat inom akvatisk- och miljögiftsövervakning.

Miljödata samlas in och tillgängliggörs

Den miljödata som samlas in beskriver tillståndet i miljön, påverkan på den akvatiska miljön samt de förändringar som sker. Datan täcker in sådant som kemi, biologi, fysisk miljö, miljögifter, fiskbestånd, fiskhälsa, däggdjurshälsa, bifångst av tumlare, spridning av främmande arter med mera.

Myndigheten har arbetat vidare med att identifiera och sammanställa de krav som ställs på miljöövervakning och datainsamling i lagar, förordningar, miljömål, rapporteringskrav och internationella konventioner. Kraven har även digitaliserats i en databas och koordinerats mot de behov av beslutsunderlag som finns hos de målgrupper som förvaltar den akvatiska miljön. Genom en tydlig prioritering, riskbedömning och optimering av övervakningsprogram har myndigheten tagit fram kunskapsunderlag som på ett effektivt sätt stödjer förvaltningen.

Fortsatt metodutveckling av den akvatiska övervakningen har bidragit till att förbättra datainsamlingens kvalitet och effektivitet. Exempel på detta är ett ökat användande av fjärranalysmetoder, drönare och genetiska metoder, eller en kombination av dessa, samt statistisk utvärdering och optimering av övervakningsprogrammen. Detta har inte bara lett till effektivare och billigare insamling av stora mängder data av traditionell typ, utan har även gett tillgång till data som ger information av en typ vi tidigare inte haft tillgång till, som genetisk inomartsvariation. Den är en nyckelfaktor för att kunna bedöma ekosystemens resiliens vid förändringar i livsmiljöer orsakat av exempelvis klimatförändringar eller fysisk påverkan.

Insamlad data har hanterats och tillgängliggjorts framförallt genom de datavårdskap som myndigheten beställer av externa utförare. Myndigheten har även undersökt vilka miljöinformationsmängder som bör

tillgängliggöras utifrån kraven i EU:s genomförande-förordning för värdefulla datamängder och hur tillgängliggörandet ska ske. Arbetet har bedrivits i nära samarbete med andra myndigheter på miljö- och geodataområdet. Resultaten kommer att utgöra grunden för HaV:s fortsatta arbete med att genomföra förordningen under de kommande åren.

Sammanhållen uppföljning bidrar till rätt åtgärder i miljön

HaV har genomfört årlig uppföljning av miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Ingen övergödning och Hav i balans samt levande kust och skärgård. Uppföljningen visar att det fortfarande återstår ett omfattande åtgärdsarbete för att nå målen. Uppföljningen ger stöd till politiken och förvaltningen för att ta fram åtgärder som kan förbättra miljön.

I juli 2024 beslutade HaV om en uppdaterad bedömning av havsmiljöns tillstånd. Arbetet inleder den tredje förvaltningscykeln av havsmiljöförordningen. Bedömningen sammanfattas i en rapport som följer elva tematiska områden (deskriptorer) och innehåller också ekonomiska analyser av havets nyttjande och en ekosystemtjänstbedömning. Bedömningen av havets tillstånd har tagits fram genom utvecklade metoder, ny kunskap och ett tätare samarbete med grannländerna kring bedömningsarbetet inom EU och regionalt inom havskonventionerna Oskar och Helcom. Bedömningsresultaten och analyser har under året rapporterats till EU-kommissionen och har även tillgängliggjorts för allmänheten på ett lättillgängligt sätt genom ett visualiseringsverktyg på HaV:s webbplats. Bedömningen av havsmiljön skickades ut på remiss i oktober 2024. Bedömningen lägger grunden för ett uppdaterat åtgärdsprogram med väl utvalda åtgärder som förbättrar havsmiljöns tillstånd.

Internationell omvärldsbevakning

Havs- och vattenmyndigheten har under året samarbetat med strategiska länder för insatser inom bilateralt miljö- och klimatsamarbete med stöd av finansiering genom Naturvårdverkets 1:13-anslag. Arbetet har utvecklat den nationella förvaltningen genom internationell omvärldsbevakning och kunskaps- och erfarenhetsutbyte med andra länder utanför EU. Ett exempel är samarbetet med Indonesien där HaV har utbytt erfarenheter inom havsplaneringsprocessen och omställningen till en blå ekonomi. HaV har även bidragit med erfarenheterna från en studie om lokal blå ekonomi som ska ge stöd när förvaltare ska skriva regionala färdplaner för blå ekonomi. Lärdomar från Indonesiens arbete mot en blå ekonomi ger stöd till arbetet med att uppdatera Sveriges maritima strategi. Effekten blir en bättre förvaltning av havet, som ger förutsättningar för en hållbar blå ekonomi.

Återrapporteringskrav

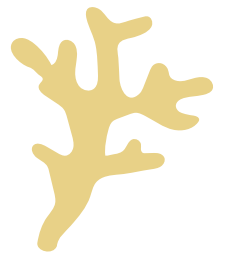
Uppföljning av yrkesfiskets delaktighet i forskningsprojekt

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa resultaten av projekt och åtgärder som myndigheten bidragit med finansiering till i fråga om yrkesfiskets delaktighet i forskningsprojekt eller metodutvecklingsprojekt som syftar till att förbättra fiskbeståndets status och livsmiljöer.

Under 2024 har tre projekt för utveckling av selektiva, skonsamma och rovdjurssäkra redskap pågått. Projekten har initierats av fiskare. Projekten ska slutredovisas i maj 2025. Utöver detta användes även, liksom tidigare år, medel för att leda ett sekretariat för

selektivt fiske vid SLU Aqua. Projekten har under 2024 finansierats med 4,8 miljoner kronor från havs- och vattenmiljöanslaget 1:11. De tre projekten är:

- 1. Utveckling av lyft och rist för fisket efter havskräfta.* Selektiv kräftfiske minimerar bifångster av fisk i kräftfisket med trål. Projektets syfte är att utveckla ett nytt lyft för kräfttrål utrustad med artselektivande rist. Flera förslag till lösningar har tagits fram. Efter utprovning tas slutlig design fram till den vetenskapliga utvärderingen.
- 2. Excluder för demersalt blandfiske.* Projektet ska utvärdera selektiviteten för en ny typ av selektionslösning för bottentrål, en så kallad excluder, för demersalt blandfiske i Västerhavet. I projektet utvärderas selektivitet i en bottentrål som separerar fångsten av havskräfta från fångsten av fisk via en inre tunnel i den bakersta delen av trålen. Denna lösning är så pass nyutvecklad att det ännu inte är känt hur effektiv den är.
- 3. Selektion av lax i push-up fällor modifierade med selektionsgaller.* Projektets ska undersöka två metoder för att selektera stor lax i push-up fällor. Projektet undersöker även dödlighet hos lax som fångats och frisläppts från redskap där den nya vittjningsmetoden används.

Återrapporteringskrav

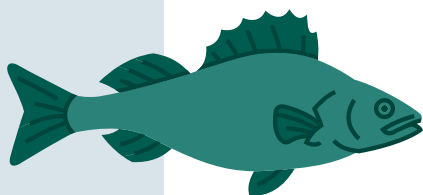
Uppföljning av miljötillstånd i vatten

Havs- och vattenmyndigheten ska redovisa hur myndigheten har arbetat vidare med att utveckla uppföljningen av miljötillståndet i vatten utifrån regeringsuppdraget om metod för uppföljning av miljötillståndet i vattenförekomster, som redovisades 2021, för att säkerställa att uppföljning och resultatmätning blir användbar.

Den huvudsakliga utvecklingen av metoder och program för uppföljning av miljötillståndet i vatten sker genom handlingsplanen "Full koll på våra vatten". För att kontinuerligt revidera och effektivisera övervakningen utvärderas den efter hand enligt handlingsplanen. Under året har det gjorts en översyn och optimering av övervakningsstationernas placering och provtagningsfrekvenser i kusten för att utvärdera och förbättra kontrollerande övervakning. Myndigheten har också arbetat vidare med en ny vägledning för kontrollerande och operativ övervakning av vatten, vilken kommer att färdigställas under 2025. I den nya vägledningen ska exempelvis krav på övervakning av miljögifter och val av representativ övervakningsstation förtydligas.

Det har inte varit möjligt att fullt ut hålla tidsplanen för arbetet med handlingsplanen "Full koll på våra vatten" då deltagande myndigheter (HaV, Sveriges geologiska undersökning, Naturvårdsverket och Vattenmyndigheterna) haft svårt att prioritera resurser för genomförandet. Både tidsplan och omfattning har reviderats, vilket bland annat lett till senarelagda uppdateringar av övervakningsprogram.

Genom projektet "Vattentrender" har myndigheten även förbättrat presentationen av resultat och trender från miljöövervakning. En första version har publicerats på myndighetens webbplats.

INTERNT MÅL

Nya arbetssätt och arbetsområden är identifierade och utvecklas

MÅLBESKRIVNING:

Vad: Nya arbetssätt och arbetsområden är identifierade för att utveckla verksamheten för att möta ändrade förutsättningar

Varför: För att HaV tillsammans med målgrupper, myndigheter och andra aktörer kan hantera framtidens utmaningar

Hur: Genom att: Samverka med andra för att utveckla verksamheten, Stimulera våra medarbetare att vara nyfikna, innovativa och formulera nya lösningar, Systematiskt och kontinuerligt göra omvärlds-, framtids-, och riskanalyser

Förväntat resultat: Vi inför vid behov nya arbetssätt och levererar kunskap om nya arbetsområden internt och externt för att möta ändrade förutsättningar.

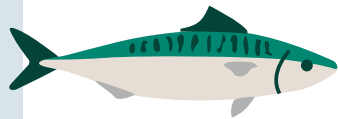
Bedömning av resultat och effekt

Myndighetens verksamhet har under 2024 påverkats av tidigare aviserade neddragningar i främst förvaltningsanslaget inför 2025. Genom arbetet med neddragningarna har dock verksamheten utvecklats genom att arbetsuppgifter identifierats som inte ingår i uppdraget eller där ambitionsnivån kan sänkas samt behov identifierats av nya och utvecklade arbetssätt och verktyg som innebär effektivisering med bibehållen eller högre kvalitet. Tillsammans med andra myndigheter som även de har eller haft neddragningar har dialog förts om prioriteringar i verksamheten och hur arbetet kan effektiviseras.

I april började myndighetens nya generaldirektör och ett arbete påbörjades för att utveckla och komplettera myndighetens styrmodell med en ny modell för verksamhetsplanering med så kallade GD-uppdrag riktade till myndighetens avdelningschefer. Under varje GD-uppdrag finns ett antal prestationer som arbetet ska leda fram till (leveranser) och som förväntas bidra till måluppfyllelse av de för myndigheten prioriterade övergripande målen. Dessa, som har sin grund i det nationella miljömålssystemet, är;

Generationsmålet, Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård. Därtill kommer det förvaltningspolitiska målet utgöra mål för myndighetens verksamhet. I samband med verksamhetsplaneringen görs en analys av risker som kan medföra att verksamheten inte kan genomföras och prestationer därmed inte kommer att levereras. Till dessa risker kopplas åtgärder som syftar till att begränsa riskerna. Framdrift i prestationerna kommer också att följas upp regelbundet under året.

Ett arbete för att tydliggöra myndighetens uppdrag har också påbörjats under året. Detta går under benämningen Vad, hur och vår kultur. Första steget innebär att skapa en samsyn kring myndighetens uppdrag (Vad:et) och att prioritera arbete som leder till önskvärda effekter av myndighetens arbete. En medarbetardag i december handlade om myndighetens uppdrag för att tydliggöra riktningen och involvera medarbetarna i framtagandet av en gemensam beskrivning. Därefter kommer arbetet att fortsätta kring arbetsätt (Hur:et) och vår kultur. Målet är att Havs- och vattenmyndigheten ska bli en ännu effektivare, modern myndighet med tillitsbaserad styrning och ledning.

Vidare har det bedrivits utvecklingsarbete inom regeringsuppdraget förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag samt återrapporteringskrav om regelförenklingar. Inom detta regeringsuppdrag har en kundresa gjorts hos yrkesfiskeföretag för att kartlägga upplevelser och behov särskilt när det gäller regler och kommunikation med HaV. Ett resultat från kundresan är att yrkesfisket behöver tydligare och enklare information från myndigheten gällande vilka regler som gäller för deras specifika fiske.

Myndigheten har genomfört ett analysarbete för att åstadkomma bättre effekter genom åtgärdsamordning. Slutsatsen är att det svenska genomförandet av vattenförvaltningen behöver fokusera mer på avrinningsområde och avrinningsområdesspecifika mål och strategier, något myndigheten kommer att utveckla i pågående regeringsuppdrag. Ett strategiskt arbete har påbörjats under året mot en mer ändamålsenlig och effektiv anslagsfördelning av havs- och vattenmiljöanslaget 1:11. Fokus på arbetet har varit att utveckla nationella, regionala och lokala prioriteringar samt att stärka fokus på avrinningsområde med tillhörande kustområden. Det har också gjorts en processkartläggning av anslagshanteringen för att standardisera processen och identifiera flaskhalsar och förbättringsmöjligheter inför kommande beslut.

Havs- och vattenmyndigheten har genom det utvecklingsarbete som utförts under året utifrån nya utmaningar och förutsättningar bäddat för att införa nya arbetsätt som på ett bättre sätt möter upp och hanterar framtida utmaningar.

Förutsättningar för att skapa värde

INTERNT MÅL

Våra arbetssätt, verksamhetsstöd och informationshantering är ändamålsenliga, effektiva och säkra

MÅLBESKRIVNING:

Vad: Våra arbetssätt, verksamhetsstöd och informationshantering är ändamålsenliga, effektiva och säkra.

Varför: Våra arbetssätt, verksamhetsstöd och hantering av information bidrar till organisationens förmåga att fatta beslut och genomföra sina arbetsuppgifter på ett ändamålsenligt, effektivt och säkert sätt.

Hur: Genom att vi förvaltar och utvecklar våra arbetssätt, verksamhetsstöd och information med en helhetssyn. Myndigheten agerar utifrån att information är en viktig tillgång som ska skyddas. Vi använder digitaliseringens möjligheter för att effektivisera

Förväntat resultat: Vi har rätt förutsättningar för att arbeta ändamålsenligt, effektivt och säkert.

Bedömning av resultat och effekt

HaV upprätthåller en hög nivå på tillgänglighet (99,81 procent) och säkerhet när det gäller infrastruktur tjänster och verksamhetsstöd.

Myndigheten har fortsatt arbetet med att effektivisera och rättssäkra informations- och ärendehantering av allmänna handlingar. Ett nytt ärendehanteringssystem, Public 360, har införts och har medfört en effektivare ärende- och informationshantering på myndigheten. Införandet av ett nytt ärendehanteringssystem har hittills lett till förändringar i ett par av de processer där många ärenden hanteras: tillståndsärenden och sanktionsärenden för fisket. Som en följd av detta har tre äldre system för ärendehantering kunnat avvecklas.

Det är en utmaning att hantera föråldrade system och tekniska komponenter i gamla system, samtidigt som både kraven på nya digitala lösningar och hotbilden inom cybersäkerhet ökar markant i samhället. Ett steg för att hantera myndighetens tekniska skuld har varit att driftsätta en första version av modernt sätt att utbyta information mellan system genom så kallade API:er.

Myndigheten har prioriterat det systematiska säkerhetsarbetet. 2024 års mätningar av myndighetens resultat har gjorts utifrån den självskattningsmodell som MSB har tagit fram och som alla myndigheter ska använda, Cybersäkerhetskollen. Resultatet visar att myndigheten har förbättrat resultatet jämfört med föregående år. Bland annat har nano-utbildningarna som nämns nedan bidragit till en generellt ökad IT-säkerhetskompetens på myndigheten.

Ett ytterligare steg i myndighetens säkerhetsarbete är att organisationen har förstärkts med en säkerhetschef som tillika är ordförande i myndighetens säkerhetsråd. Detta knyter ordförandeskapet i rådet närmare generaldirektören och myndighetens ledningsgrupp.

Insatser har gjorts för att utveckla myndighetens möjligheter till digital kommunikation om HaV:s arbete. Exempel på detta är en presentation av HaV:s bedömning av god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet på webben. Ett annat exempel är visualisering av kvalitetssäkrad och statistiskt analyserad data från den akvatiska miljöövervakningen som gör det möjligt att följa långsiktiga förändringar i miljön. En satsning på självbetjäning via kurser och verktyg har genomförts vilket har höjt den interna förmågan till databaserad analys och visualisering. Effekten är förbättrad förmåga att tillgängliggöra och visualisera data och information.

Genom myndighetens arbete med att effektivisera och rättssäkra informations- och ärendehantering av allmänna handlingar och det kontinuerliga arbetet med det systematiska säkerhetsarbetet bedömer myndigheten att förutsättningarna har förbättrats för att arbeta på ett ändamålsenligt, effektivt och säkert sätt. Dock krävs fortsatt arbete med att hantera föråldrade system och ökade krav på digitala lösningar samt frågor om hot och cybersäkerhet.

Systematiskt säkerhetsarbete

En ny insats inom det systematiska säkerhetsarbetet är genomförandet av så kallade nano-utbildningar. Utbildningarna har omfattat samtliga anställda och konsulter och genomförts i form av korta självstudiekurser där genomförande och resultat har följts upp på enhetsnivå. Självskattning visar att cirka 85 procent av personalen genom detta anser sig ha fått större medvetenhet om dataskyddsfrågor samt blivit mer uppmärksamma på hot och incidenter. Nästan lika många anser sig kunna mer om GDPR. Effekten är att organisationen är mer motståndskraftig och mer förberedd att hantera hot och incidenter.

Inom området drift och infrastruktur har en sekundär driftmiljö fortsatt utvecklas på annan ort. Årets arbete innebär en förstärkning och myndigheten kan nu hantera fler tjänster i händelse av att ordinarie driftmiljö inte skulle fungera. Ett kontinuerligt förbättringsarbete genomförs med utgångspunkt i löpande analyser av risk- och hotbild.

Nya mötesverktyg och erfarenheter av dessa

Under 2023 började myndigheten använda EFOS-kort för autentisering, det vill säga att inloggning sker utan användarnamn och lösenord. Införandet har fortsatt under året och majoriteten av myndighetens system kan nu användas utan lösenord.

Myndigheten har under året slutfört införandet av de nya verktygen Jitsi och Rocket.Chat för videomöten och chatt. Verktygen ska ersätta Microsoft Skype och bygger på de juridiska riktlinjer för molntjänster som eSam tagit fram. Myndigheten har nu fungerande moderna verktyg inom området och kan gå vidare med att införa ytterligare tjänster för samarbete i den digitala arbetsplatsen.

Effektiv informations- och ärendehantering

Under 2024 har myndigheten fortsatt arbetet med att effektivisera och rättssäkra informations- och ärendehantering av allmänna handlingar med hjälp av ett nytt ärendehanteringssystem, som nämns ovan. Myndighetens olika ärendeflöden kommer successivt att föras över till det nya systemet. Under 2024 har HaV fokuserat på arbetsflödena för den övergripande diarieföringsprocessen, tillträde till fiskeresurser och sanktionsärenden enligt fiskerilagstiftningen.

Arbetet med diarieföringsprocessen innebär en bättre informationshantering genom att myndighetens klassificeringsstruktur (RA-FS 2008:4) implementerats i diarieföringen. Effekten blir en bättre struktur av allmänna handlingar som möter kraven enligt tryckfrihetsförordningen, arkivlagen samt offentlighet- och sekretesslagen.

Genomlysningen av processen för tillträde till fiskeresurser har lett till att myndighetens arbete med ärendena effektiviserats. Exempelvis har beslutsprocessen förbättrats genom så kallade elektroniska beslut samt genom automation av vissa steg i ärendeprocessen (årsskifteshantering).

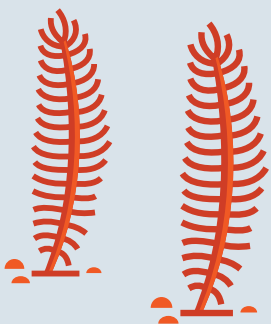
Genomlysningen av processen för sanktionsärenden enligt fiskerilagstiftningen har inneburit att handläggningen numera sker inom ramen för det myndighetsgripande ärendehanteringssystemet. Effekten blir att myndighetens handlingar på övergripande nivå hanteras på samma sätt och det i sin tur ger en bättre struktur av allmänna handlingar enligt gällande lagkrav.

Förutsättningar för samverkan med andra myndigheter

I arbetet med att säkerställa att HaV har rätt kompetens för myndighetens uppdrag, god myndighetssamverkan och effektivt nyttjande av resurser har HaV i överenskommelse med Naturvårdsverket, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor och Skogsstyrelsen genomfört en pilot som tillåtit utbyte av arbetsplatser. HaV erbjuder arbetsplatser till andra myndigheters medarbetare samtidigt som HaV:s medarbetare beretts arbetsplatser på andra kontor. Totalt har ett 30-tal medarbetare på tio olika orter ingått i utbytet som nu pågått i ett och ett halvt år.

Utbytets första år har utvärderats av en följeforskare vars rapport visar på många positiva resultat, bland annat sett till möjligheterna att bibehålla kompetens, arbetsmiljön för medarbetarna och samarbeten mellan myndigheterna. För HaV har effekten blivit att myndigheten är en mer attraktiv arbetsplats och att myndigheten därigenom har lyckats behålla medarbetare genom att erbjuda en arbetsplats närmare bostadsorten. Utbytet av arbetsplatser har även inneburit närmare samarbeten i viktiga uppdrag för respektive myndighet.

Överenskommelsen förlängs nu i två år med fokus på att förvalta den möjlighet dessa utbyten ger. Information till andra myndigheter om framgångsfaktorer, lösningar på informationssäkerhetsfrågor samt hur tillåtande och inbjudande myndigheter ska vara mot gästkollegor ligger närmast att lösa.

INTERNT MÅL

Vår arbetsplats är hållbar, attraktiv och har rätt kompetens

MÅLBESKRIVNING:

Vad: Vår arbetsplats är hållbar, attraktiv och har rätt kompetens

Varför: För att medarbetare och chefer ska bidra till myndighetens uppdrag, utveckling och mål.

Hur: Genom att utveckla ledarskapet och medarbetarskapet för att bättre möta ändrade förutsättningar, tydliggöra förväntningar på roller och arbetsuppgifter samt använda kompetenser på ett mer flexibelt och effektivt sätt.

Förväntat resultat: Med rätt förutsättningar attraherar och behåller vi rätt kompetens.

Bedömning av resultat och effekt

För att myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag krävs en arbetsplats som är hållbar, attraktiv och har rätt kompetens. En långsiktigt hållbar arbetsplats är grundläggande och skapar förutsättningar för att HaV:s arbete ska kunna bidra till att skapa effekter i

miljön. Med ett meningsfullt samhällsuppdrag, tydliga mål för myndighetens arbete och förväntningar på roller och arbetsuppgifter kan engagerade medarbetare och chefer utvecklas samtidigt som nya medarbetare attraheras i samband med rekrytering. Det handlar om att kontinuerligt arbeta med förbättring och utveckling av verksamheten och den goda arbetsplatsen.

Under året har myndigheten minskat sina kostnader samt anpassat och ställt om verksamheten utifrån tilldelade resurser. En verksamhetsanalys gjordes för att identifiera områden som inte ingår i myndighetens uppdrag eller områden där arbetsuppgifter kan minskas eftersom nuvarande arbete redan motsvarar förväntade insatser. Omställningsprocessen ledde till ett varsel till Arbetsförmedlingen om risk för uppsägning av 25 medarbetare i början på juni samt beslut om verksamhetsförändring som innebar en minskning på drygt 25 tjänster i början på juli. Arbetet med omställningsprocessen har pågått under resterande del av året. Personalneddragningar har skett enligt plan och förutom ett antal pensioneringar och egna uppsägningar, har åtta personer erbjudits omplacering och fem personer har sagts upp på grund av arbetsbrist. En översyn har också gjorts för att minska lokalkostnaderna. Den resulterade i en omförhandling av hyresavtalet och en avsiktsförklaring med en annan myndighet om att dela lokaler, vilket kommer medföra lägre kostnader.

Förändringsledarskap har varit fokus för utvecklingen av ledarskapet under året. Det har skett genom internt stöd och coachning till chefer och ledningsgrupper, särskilda utbildningsinsatser på chefsmöten för att stärka och kunna hantera pågående förändring samt månadsvisa träffar för chefer med information kring aktuella teman för diskussion och erfarenhetsutbyte. Chefsmötena har utvecklats med ökad delaktighet och involvering från samtliga chefer. Samverkansarbetet och relationerna till arbetstagarorganisationerna och skyddsorganisationen har utvecklats och samverkansavtalet har reviderats.

Genom det omställningsarbete som genomförts under året har det bland annat varit ett större fokus på att utveckla ledarskapet på myndigheten och att utveckla möjligheterna att använda de kompetenser som finns på myndigheten på ett mer flexibelt och effektivt sätt. Arbetet kommer att fortsätta för att utveckla även medarbetarskapet och för framtiden säkerställa att myndigheten attraherar och behåller rätt kompetens.

Medarbetare

Myndigheten har vid årets slut 319 medarbetare (år 2023 var det 352), varav merparten arbetar på huvudkontoret i Göteborg. De flesta på HaV arbetar som utredare och handläggare men det finns också fiskerikontrollanter, systemutvecklare och jurister för att nämna några exempel. Myndighetens fiskerikontrollanter finns vid kontoren i Göteborg, Simrishamn och Karlskrona.

Under 2024 hade myndigheten i medeltal 317 medarbetare (345 år 2023) och 297 årsarbetare (316 år 2022). Personalomsättningen (avgångna) för 2024 uppgick till 10,13 procent (11,3 procent år 2023). Under året har 2 personer tillsvidareanställts och 33 tillsvidareanställda personer har slutat.

TABELL 8: SJUKFRÅNVARO I PROCENT 2022–2024.

Sjukfrånvaro i procent	2024	2023	2022
Total sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda arbetstiden	3,0	3,8	4,8
Kvinnor	3,4	5,4	6,6
Män	2,4	2,1	2,9
Andel total sjukfrånvaro som varit sammanhängande 60 dagar eller mer	47,9	49,9	50,2
Kvinnor	41,9	49,4	46,4
Män	57,8	51,3	59,8
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 29 år eller yngre i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen	1,7	1,3	2,5
Kvinnor	0,2	1	0,8
Män	2,5	1,6	4
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30-49 år i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen	2,9	4,2	4,6
Kvinnor	4,1	6,7	7,5
Män	1,2	0,9	1,4
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden för den åldersgruppen	3,1	3,5	5,2
Kvinnor	2,8	3,9	5,9
Män	3,4	3,2	4,4

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har minskat och är 3,0 procent jämfört med 3,8 procent 2023. Både korttids- och långtidssjukfrånvaron har minskat för kvinnor samt i en del åldersgrupper. Andelen långtidssjukskrivna minskar som en följd av ett aktivt rehabiliteringsarbete, se Tabell 8.

Attraktiv arbetsgivare

För att följa upp HaV:s attraktivitet som arbetsgivare görs årligen dels en jämförelse med andra organisationer via Nyckeltalsinstitutet och dels medarbetarundersökningar internt. Jämförelse med föregående år när det gäller arbetsvillkoren på HaV visade på excellenta resultat i databasen för

Attraktiv Arbetsgivarindex. Det innebär att myndigheten tillhör de tio procent bästa arbetsgivarna i Nyckeltalsinstitutets kartläggning av rådande arbetsvillkor i svenskt arbetsliv. HaV anses vara en excellent, attraktiv och hållbar arbetsgivare utifrån de arbetsvillkor som råder i verksamheten.

Under året har två medarbetarundersökningar genomförts av myndighetens sociala och organisatoriska arbetsmiljö. Syftet med undersökningarna är att mäta medarbetarnas engagemang, välmående och uppfattning i olika frågor för att kunna utveckla HaV till att bli en ännu bättre arbetsplats. Vid både vårens och höstens undersökningar uppnåddes höga svarsfrekvenser på 93 procent respektive 94 procent. Det visar på ett stort engagemang för att få vara med och påverka sin arbetssituation. Höstens resultat visar på en försämring från ett totalindex från 70 till 67. Utifrån resultatet för de avdelningar och enheter som varit direkt berörda av förändringar i verksamheten och personalneddragningar är bedömningen att minskningen är en effekt av omställningsprocessen. De områdena som fått högst nivåer är psykologisk trygghet, stöd samt kunskap och utveckling. Återhämtning är det område som har lägst nivå följt av arbetets organisering samt arbetsbelastning och krav. Arbetet fortsätter på enhetsnivå med aktuella förbättringsområden för att tillsammans skapa en bättre arbetsmiljö.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsplaner har tagits fram med hjälp av ARUBA-modellen (attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla/ställa om). För myndigheten har det fortsatt varit svårt att rekrytera viss kompetens inom IT samt specialistkompetens inom kärnuppdraget. På grund av arbetet med att minska kostnader och omställningsprocessen avbröts i princip alla pågående rekryteringar och nio provanställningar avslutades i början på året.

Under året har neddragningar i verksamheten och personalneddragningar krävt omställning genom att arbetsuppgifter tagits bort, omfördelats eller fått en lägre ambitionsnivå. Utveckling för medarbetare har mestadels skett genom arbetsrotation, upplärning av nyanställda och E-learning. Förutom utbildningar i nya system som dokument- och ärendehanteringssystem och mötesverktyg har myndighetsövergripande kompetensutveckling under året fokuserat på förändringsledning för chefer, arbetsmiljöutbildning för medarbetare samt lågaffektivt bemötande och informationssäkerhet för medarbetare.

Arbetsmiljöarbete

I början på 2024 genomfördes en undersökning kring den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön i hemmet. Checklistan gav underlag för chefernas bedömning inför överenskommelser om distansarbete. Det är 85 procent som enligt huvudregeln arbetar två dagar per vecka på distans förutsatt att det fungerar för verksamheten utifrån organisation-, arbetsgrupp och individperspektiv.

Myndighetens arbetsmiljöarbete sker enligt årlig plan och under året har rutinen för systematiskt arbetsmiljöarbete reviderats och planen för aktiva åtgärder för likabehandling och mångfald fastställts. Arbetsmiljöfrågorna är en del i samverkan och baseras på löpande dialoger mellan chef och medarbetare, enhets- och avdelningsmöten (arbetsplatsträffar) samt i myndighetens samverkansgrupp som tillika är skyddskommitté. Myndighetens behov av förändringar och neddragningar i verksamheten tillsammans med omställningsarbetet har medfört ett arbete med riskbedömningar av konsekvenser i arbetsmiljön för att undvika ohälsa. Riskbedömningarna och resultat från medarbetarundersökningen har utgjort underlag för de åtgärder som vidtagits och för handlingsplaner med förbättringsområden. Under hösten genomfördes en fysisk arbetsmiljörund. Representanter för chefer, personalorganisationerna, skyddsorganisationen och HR kontrollerade den fysiska arbetsmiljön med utgångspunkt i föregående års protokoll. Efter avstämning av sammanställningen från rondan på arbetsplatsträffar görs sedan en slutlig sammanställning och prioriteringslista för åtgärder och eventuella inköp för att förbättra myndighetens lokaler.

Tabeller

Regeringsuppdrag

TABELL 9: PÅGÅENDE OCH REDOVISADE REGERINGSUPPDRAG 2024.

Uppdrag	Beslut från	Redovisning	Uppdrag	Beslut från	Redovisning
Uppdrag om nya områden för energiutvinning i havsplanerna	2022 separat beslut	2024	Medelsanvändning anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. som disponeras av Havs- och vattenmyndigheten	2024	2025
Uppdrag att revidera den nationella planen för storskarv	2022 separat beslut	2024	Förvaltning av europeisk ål	2024	2025
Uppdrag om långsiktigt hållbara fiskekvoter	2024	2024	Uppdrag att medverka vid genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen	Separat beslut 2022	2026
Analysera möjligheter och konsekvenser av att minska antalet vattenförekomster	2024	2024	Uppdrag att bistå Miljömålsrådet	Separat beslut 2022	Redovisas årligen. Slutredovisning 2026.
Förutsättningar för framtida genomförande av det nya globala havsavtalet (BBNJ)	2024	2024	Kartläggning av vattenbalanser	2024	Redovisas årligen i december. Slutredovisning 2026.
Sälpopulationernas tillväxt och utbredning samt effekterna av sälskador i fisket och sälarnas roll i ekosystemet'	2024	2024	Uppdrag att vidareutveckla åtgärds-samordning för avrinningsområden	2024	Redovisas årligen i december. Slutredovisning 2026.
Översyn länsstyrelsens administrativa börda	2024	2024	Stärka arbetet med akvatisk restaurering	2024	Redovisas årligen i december. Slutredovisning 2026.
Gemensamma rekommendationer om bevarandeåtgärder i marina skyddade områden	2022	Redovisas årligen i maj. Slutredovisning 2025	Förenkla regelverk för företag	Separat beslut 2024	Delredovisning 2025. Slutredovisning 2026.
Insamling och återvinning av fiskeredskap och fritidsbåtar	2022	2025	Uppdrag att på prov genomföra fiskeriförvaltningsåtgärder som motsvarar en utflyttning av trålgränsen	Separat beslut 2022	Redovisas årligen i april. Slutredovisning 2027
Stöd inom Helcomarbetet	2022	2025	Utökad uppdrag att genomföra åtgärder som motsvarar en utflyttning av trålgränsen	2023	Redovisas årligen i april. Slutredovisning 2027
Medelsanvändning anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	2024	2025			

Avgiftsbelagd verksamhet

Från och med 2024 finns ingen budget för avgiftsbelagd verksamhet i myndighetens regleringsbrev.
För avgifter som HaV disponerar, se not 2.

För avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras, ser utfallet ut enligt följande tabell.

TABELL 10: AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET DÄR INTÄKTERNA EJ DISPONERAS.

Belopp i tkr	Inkomsttitel	Utfall intäkter 2024	Utfall intäkter 2023
Sanktionsavgifter	2714	288	424
Övriga inkomster av statens verksamhet	2811	434	31
Summa intäkter som inte disponeras		723	454

Redovisning av intäkter och kostnader

TABELL 11: FÖRDELNING AV INTÄKTER OCH KOSTNADER 2024 ENLIGT VALD INDELNING AV VERKSAMHETEN.

	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Kostnader	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	Medel som tillförts statens budget från uppborðs-verksamhet	Erhållna medel för finansiering av bidrag	Finansiella intäkter i transfere-rings-avsnittet	Finansiella kostnader i transfere-rings-avsnittet	Avsättning till/upplösning av fonder m.m.	Lämnade bidrag	Resultat
2024											
Styrningen är effektiv och rättssäker	18 600	124	-18 724	714	-714	0	0	0	0	0	0
Stödet är ändamålsenligt	187 861	25 708	-211 796	8	-8	15 727	0	0	0	-15 727	1 773
Kontrollen är effektiv och verkningfull	51 323	2 801	-53 548	0	0	0	0	0	0		575
Anslagsfördelningen är ändamålsenlig och effektiv	19 998	2 724	-22 722	0	0	774 539	24 074	-1 071	-29 322	-768 220	0
Våra arbetssätt är effektiva och säkra	163 203	43 401	-187 412	0	0	0	0	0	0	0	19 192
Kunskapsunderlagen är ändamålsenliga	282 250	7 341	-288 045	0	0	59 700	0	0	0	-59 700	1 547
Vår arbetsplats är hållbar och har rätt kompetens	46 450	815	-49 642	0	0	0	0	0	0	0	-2 377
Summa	769 685	82 914	-831 889	723	-723	849 966	24 074	-1 071	-29 322	-843 647	20 710
2023											
Styrningen är effektiv och rättssäker	19 646	4 376	-24 021	449	-449	0	0	0	0	0	0
Stödet är ändamålsenligt	187 323	25 313	-211 097	5	-5	43 684	0	0	0	-43 684	1 539
Kontrollen är effektiv och verkningfull	48 856	3 642	-52 498	0	0	0	0	0	0	0	0
Anslagsfördelningen är ändamålsenlig och effektiv	11 293	3 323	-14 617	0	0	639 222	32 748	-1 130	-30 758	-640 081	0
Våra arbetssätt är effektiva och säkra	179 504	45 819	-226 172	0	0	0	0	0	0	0	-850
Kunskapsunderlagen är ändamålsenliga	245 962	10 624	-253 196	0	0	59 595	0	0	0	-59 595	3 390
Vår arbetsplats är hållbar och har rätt kompetens	31 079	1 381	-34 431	0	0	0	0	0	0	0	-1 971
Summa	723 663	94 478	-816 032	454	-454	742 501	32 748	-1 130	-30 758	-743 361	2 109

HaV har under 2024 uppdaterat sin styrmodell som infördes 2023. Siffrorna för 2023 har därmed reviderats för att kunna göra jämförelser. Styrmodellen består i huvudsak av en målstruktur och en tertialvis planerings- och uppföljningsprocess. Indelning av intäkter och kostnader följer styrmodellens målstruktur.

Finansiell redovisning

Verksamhetens utfall

Verksamheten visar ett utfall om 20 710 tkr.

Kapitalförändringen för 2024 avser inbetalningar för kostnader avseende arbete inom Kontrollförordningen, som finansieras genom Europeiska havs- och fiskeri- och vattenbruksfonden, som utfördes under 2021 och 2022 och som då bokades som en kostnad i resultatet. Tidigare lades de upparbetade kostnaderna i kapitalförändringen för de enskilda delprojekt där det saknades bidragsbeslut.

Resultaträkning

Avskrivningarna för 2024 har minskat då ett stort antal projekt blev färdigavskrivna 2023 och årets nytvecklings-takt är på en låg nivå.

Ökningen av lämnade bidrag, främst till andra statliga myndigheter (Lst), beror på ökade anslag 1:11 och nya villkor.

Balansräkning

Nytvecklingstakten avseende immateriella anläggningstillgångar har varit lägre i år än tidigare år. Det förklarar även lägre lån i Riksgäldskontoret.

Ökningen av oförbrukade bidrag avser främst projekt inom EU:s Datainsamlingsförordning och Kontrollförordning som finansieras genom Europeiska havs- och fiskeri- och vattenbruksfonden. Bidraget kommer främst att finansiera avskrivningskostnader gällande egenutvecklade IT-system.

Finansiella anläggningstillgångar och fonder har ökat på grund av utvecklingen för Kammarkollegiets Räntekonsortier.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	769 685	723 663
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	2 159	4 191
Intäkter av bidrag	3	79 938	89 535
Finansiella intäkter	4	817	753
Summa		852 599	818 141
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-299 712	-292 129
Kostnader för lokaler		-20 923	-19 979
Övriga driftkostnader	6	-485 470	-455 653
Finansiella kostnader	7	-2 424	-2 860
Avskrivningar och nedskrivningar	11	-23 360	-45 411
Summa		-831 889	-816 032
Verksamhetsutfall	10	20 710	2 109
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	8	723	454
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-723	-454
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		824 865	713 165
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		0	4 056
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	15	25 101	25 281
Finansiella intäkter	17	24 074	32 748
Finansiella kostnader	17	-1 071	-1 130
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	17	-29 322	-30 758
Lämnade bidrag	9	-843 647	-743 361
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	10	20 710	2 109

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	11, 20		
Balanserade utgifter för utveckling		41 601	47 457
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		1 913	3 208
Materiella anläggningstillgångar	11, 20		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		1 209	1 625
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		11 734	12 366
Finansiella anläggningstillgångar	11		
Andra långfristiga värdepappersinnehav		291 595	259 792
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		298	14
Fordringar hos andra myndigheter		15 728	14 906
Övriga kortfristiga fordringar	12	1 579	712
Periodavgränsningsposter	13		
Förutbetalda kostnader		16 039	15 356
Upplupna bidragsintäkter		46 466	26 824
Övriga upplupna intäkter		1 581	2 326
Avräkning med statsverket	14		
Avräkning med statsverket		227 026	227 134
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	23	51 188	18 358
Kassa och bank		10	892
SUMMA TILLGÅNGAR		707 967	630 967

Belopp i tkr	Not	2024-12-31	2023-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskaptal	16		
Statskapital		24	24
Balanserad kapitalförändring		-27 098	-29 207
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	10	20 710	2 109
Fonder			
Fonder	17	308 206	278 884
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	18	1 063	282
Övriga avsättningar	19	3 564	3 002
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	20	55 713	63 995
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		79 315	75 681
Leverantörsskulder		58 877	55 089
Övriga kortfristiga skulder	21	5 479	5 200
Periodavgränsningsposter	22		
Upplupna kostnader		153 979	157 642
Oförbrukade bidrag		48 136	18 267
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		707 967	630 967

Anslagsredovisning

Samtliga anslag är ramanslag
Belopp i tkr

ANSLAG		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not till anslagsredovisningen
Utgiftsområde 20								
Klimat, miljö och natur								
20 01 002	Miljöövervakning m.m. (a)	3 203	116 700	-3 203	116 700	-116 225	475	1
	003 Miljöövervakning m.m. - del till Havs- och vattenmyndigheten (a)	3 203	113 700	-3 203	113 700	-113 225	475	
	005 Bidrag till Swedish Water House (a)	0	3 000	0	3 000	-3 000	0	
20 01 004	Sanering och återställning av förorenade områden (a)	4 221	60 000	-4 221	60 000	-56 961	3 039	2
	007 Sanering o återställ - Sanering vrak - del till Havs- och vattenmyndigheten (a)	4 221	60 000	-4 221	60 000	-56 961	3 039	
20 01 011	Åtgärder för havs- och vattenmiljö (a)	14 526	1 101 565	-14 526	1 101 565	-1 072 185	29 380	3
	002 Åtgärder för havs- och vattenmiljö (a)	14 526	1 101 565	-14 526	1 101 565	-1 072 185	29 380	
20 01 015	Havs- och vattenmyndigheten (a)	-252	331 930	0	331 678	-330 788	890	4
	001 Havs- och vattenmyndigheten (a)	-252	331 930	0	331 678	-330 788	890	
Utgiftsområde 23								
Areella näringar, landsbygd och livsmedel								
23 01 007	Ersättningar för viltskador m.m. (a)	4 334	20 000	-4 334	20 000	-18 392	1 608	5
	003 Bidrag för att förebygga skador orsakade av vilt och för att ersätta inträffade sådana skador (a)	4 334	20 000	-4 334	20 000	-18 392	1 608	
SUMMA ANSLAG		26 032	1 630 195	-26 284	1 629 943	-1 594 551	35 392	

Noter till redovisning av anslag

Anslagstilldelningar/indragning enligt regeringsbeslut samt kommentar

NOT

- Enligt regeringsbeslut II 6 daterat 2023-12-21, disponeras ingen anslagsbehållning från 2023. Beslutet innebär att 3 203 tkr därmed blir indraget. Se not 24.
- Enligt regeringsbeslut II 6 daterat 2023-12-21, disponeras ingen anslagsbehållning från 2023. Beslutet innebär att 4 221 tkr därmed blir indraget. Se not 27.
- Enligt regeringsbeslut II 5 daterat 2023-12-21, disponeras ingen anslagsbehållning från 2023. Beslutet innebär att 14 526 tkr därmed blir indraget. Se not 25.
- Enligt regeringsbeslut II 5 daterat 2023-12-21, enligt regeringsbeslut II 10 daterat 2024-06-13, höjdes anslaget med 10 000 tkr.
- Enligt regeringsbeslut I 9 daterat 2023-12-20, disponeras ingen anslagsbehållning från 2023. Beslutet innebär att 4 334 tkr därmed blir indraget. Se not 26.

Överföringsbeloppet består främst av återbetalningar från tidigare år.

Redovisning mot inkomsttitel

Inkomsttitel	Benämning	Inkomster
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	434
2714	Sanktionsavgifter	288
Summa		723

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag	Beslutat bemyndigande	Ekonomiska åtaganden vid årets början	Nya ekonomiska åtaganden	Utgifter mot anslag	Övriga förändringar	Ekonomiska åtaganden vid årets slut	Förväntad redovisning mot anslag 2025	Förväntad redovisning mot anslag 2026	Förväntad redovisning mot anslag 2027	Förväntad redovisning mot anslag 2028-	Slutår	Not
20 01 002 003 Miljöövervakning m.m.	60 000	55 816	25 601	41 871	2 174	41 720	41 720	0	0	0	2027	6
20 01 004 007 Sanering och återställning av förorenade områden	30 000	25 557	390	23 469	-1 888	590	395	195	0	0	2027	7
20 01 011 002 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	690 000	521 118	252 126	240 120	13 614	546 738	223 748	147 296	58 175	117 519	2035	8

Noter till redovisning av beställningsbemyndiganden

NOT

- 6 Av den totala bemyndiganderamen för år 2024, 60 000 tkr, har 41 720 tkr bundits upp i framtida åtaganden som faller ut som kostnader under år 2025-2027. HaV fokuserar på att skriva överenskommelser med kortare tidshorisont för att ha flexibilitet och förmåga att kunna uppdatera program för att i bästa möjliga mån leva upp till de krav och behov som finns.
- 7 Av den totala bemyndiganderamen för år 2024, 30 000 tkr, har 590 tkr bundits upp i framtida åtaganden som faller ut som kostnader under år 2025-2027. Vraktömning på olja är ett arbete som koncentreras till ett fåtal veckor. Varje uppdrag avropas från ett ramavtal, där vanligtvis ett vrak i taget adresseras och åtgärdas.
- 8 Av den totala bemyndiganderamen för år 2024, 690 000 tkr, har 546 738 tkr bundits upp i framtida åtaganden som faller ut som kostnader under åren 2025-2035. Bemyndiganderamen har använts för ett större antal fleråriga projekt, särskilt till länsstyrelserna och andra statliga myndigheter.

Finansiella villkor 2024 enligt regleringsbrev

Anslag / anslagspost	Ändamål	Belopp enligt RB	Utfall
20 01 011 002	Villkor 3 i RB, Högst 50 000 000 kr för arbetet med att förebygga och förhindra introduktion och spridning av invasiva främmande arter, enl (2018:1939) om invasiva främmande arter.	50 000	47 980
20 01 011 002	Villkor 4 i RB, Minst 30 000 000 kr får användas för åtgärdsarbetet mot bl.a. övergödning, vilket kan omfatta bidrag till länsstyrelser för åtgärdsarbetet och att underlätta och stödja arbetet med åtgärds-samordning mot övergödning i kust- och avrinningsområden.	30 000	33 303
20 01 011 002	Villkor 5 i RB, Minst 71 000 000 kr får användas för akvatiskt områdes-skydd, med särskilt fokus på Östersjön, inklusive säkerställande av funktionaliteten i nätverket av marina skyddade områden.	71 000	71 533
20 01 011 002	Villkor 6 i RB, Högst 3 000 000 kr för projekt och åtgärder som avser yrkesfiskets delaktighet i forskningsprojekt ... åtgärder inom havs- och fiskeriprogrammet	3 000	0
20 01 011 002	Villkor 8 i RB, 10 000 000 kr till Göteborgs universitet för Havsmiljöinstitutet. Användningen av medlen ska redovisas enligt Havs- och vattenmyndighetens anvisningar.	10 000	10 000
20 01 011 002	Villkor 9 i RB, Högst 2 000 000 kr får användas för bidrag till ideella organisationers arbete som bidrar till att uppnå hållbart fiske genom att påverka utvecklingen av EU:s och annan internationell fiskeripolitik. Medlen betalas ut mot rekvisition.	2 000	2 000
20 01 011 002	Villkor 10 i RB, Högst 6 000 000 kr får användas till ett frivilligt program för uppköp av ålfiskefångster som genom transport och utsättning minskar antropogen dödlighet. Bidrag får lämnas till Sveriges lantbruksuniversitet för arbete med utvärdering och forskningsinsatser som effektiviserar genomförandet av programmet.	6 000	1 464
20 01 011 002	Villkor 11 i RB, Högst 2 000 000 kr till ideella organisationers arbete som bidrar till att uppnå hållbart fiske genom att påverka utvecklingen av EU:s och annan internationell fiskeripolitik.	2 000	2 000
20 01 011 002	Villkor 12 i RB, Högst 300 000 000 kr får i första hand, användas för bidrag enligt LOVA-förordningen samt för läns-styrelsernas kommunikation och administration av bidraget.	300 000	220 000
20 01 011 002	Villkor 14 i RB, Högst 26 750 000 kr för arbete enligt vatten-förvaltningsförordningen (2004:660) enligt följande:		
20 01 011 002	högst 18 000 000 kr till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	18 000	16 200
20 01 011 002	högst 8 750 000 kr till Sveriges geologiska undersökning	8 750	8 750

Anslag / anslagspost	Ändamål	Belopp enligt RB	Utfall
20 01 011 002	Villkor 18 i RB, Högst 2 000 000 kr får betalas ut till Helcom för planering och insatser för havsmiljön i Östersjön.	2 000	1 000
20 01 011 002	Villkor 19 i RB, Högst 27 000 000 kr till Helcoms aktionsplan för Östersjön (BSAP) och Ospars miljöstrategi för Nordostatlanten (NEAES). Högst 10 000 000 kronor får betalas till Baltic Sea Action Plan Fund (BSAP-fonden).	27 000	24 282
20 01 011 002	Villkor 20 i RB, 2 000 000 kr till Länsstyrelsen i Västmanlands län som är vattenmyndighet för Norra Östersjöns vattendistrikt för att utveckla ett system för att minska övergödningen med kompensationsåtgärder.	2 000	2 000
20 01 011 002	Villkor 21 i RB, Minst 50 000 000 kr får användas för akvatisk restaurering i marin och limnisk miljö.	50 000	77 911
20 01 011 002	Villkor 22 i RB, Minst 6 000 000 kr får användas för övervakning av bifångster av tumlare med observatörer och kameror. Övervakningen ska vara koordinerad med ordinarie pågående övervakning bland annat inom ramen för datainsamlingen för genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik.	6 000	5 924
20 01 004 007	Villkor 3 i RB, Högst 20 000 000 kr får användas för att genomföra uppdrag om Insamling och återvinning fiskeredskap och fritidsbåtar (M2021/02392).	20 000	19 420
23 01 007 003	Villkor 2 i RB, 900 000 kr till Statens jordbruksverk för medfinansiering av förebyggande åtgärder för skador i fisket.	900	28

Övriga villkor

Låneram	115 000
Räntekontokredit	30 000
Anslagskredit	
20 01 002 003	0
20 01 002 005	0
20 01 004 007	0
20 01 011 002	0
20 01 015 001	9 657
23 01 007 003	0

Finansiella villkor enligt:

Regeringsbeslut II 6, 2023-12-21,
 Regeringsbeslut II 5, 2023-12-21,
 Regeringsbeslut I 9, 2023-12-20,
 Regeringsbeslut II 3, 2024-02-22,
 Regeringsbeslut II 10, 2024-06-13,
 Regeringsbeslut II 1, 2024-08-15

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Därför kan det uppstå differenser i summeringarna. Årsredovisningen för Havs- och vattenmyndigheten har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Redovisningen följer god redovisningssed i enlighet med förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp, som efter individuell prövning, beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Periodavgränsningsposter

Projektkostnader periodiseras till upparbetat värde. För periodisering av leverantörsfakturer som gäller omkostnader i verksamheten tillämpas en beloppsgräns om 50 tkr.

Likviditetsflödet

Havs- och vattenmyndigheten tillämpar principen att in- och utbetalningar belastar räntekontot. Vid transfereringar och förbrukning av anslagen 1:2, 1:4, 1:7 och 1:11 belastas statens centralkonto (SCR), som inte är räntebärande.

Medel från vattendomar, fondredovisning med mera

Havs- och vattenmyndigheten administrerar medel från vattendomar och beslut (villkorsmedel). Dessa medel används för transfereringar till olika externa bidragsmottagare, men också till Havs- och vattenmyndighetens egen verksamhet enligt regeringsbeslut. De medel som använts i Havs- och vattenmyndighetens egen verksamhet har redovisats på intäkts- och kostnadskonton i resultaträkningens verksamhetsdel. Samtliga medel, inklusive avkastning och förvaltningskostnader, har redovisats i resultaträkningens transfereringsdel. Detta gäller såväl Havs- och vattenmyndighetens egen verksamhet som bidrag till externa mottagare. Fakturerade avgifter enligt vattendomarna redovisas som kortfristig fordran och beloppen avsätts därefter till fond. Fonderna förvaltas av Kammarkollegiet och återfinns också som tillgångspost.

Som fonder räknas; medel från vattendomar, villkorsmedel, foderavgiftsmedel samt medel avseende Dalälven. Medlen återfinns under rubriken "Fonder" i balansräkningen.

Värderingsprinciper för anläggningstillgångar

Avskrivningarna enligt plan grundas på anläggningarnas ursprungliga anskaffningsvärde och fördelas över den beräknade livslängden. Maskiner och inventarier redovisas som anläggningstillgång om

de har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en ekonomisk livslängd som uppgår till minst tre år. Förbättringsutgifter på annans fastighet och immateriella tillgångar redovisas som anläggningstillgångar om de har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr. Följande avskrivningsperioder tillämpas:

- › IT – utrustning, 3 år
- › Inventarier, 5 år
- › Fordon och andra transportmedel, 5 år
- › Licensavgifter, 3 år
- › Förbättringar på annans fastighet, 6 år eller återstående kontraktstid
- › Immateriella tillgångar
  - › Egenutvecklade IT-program, 5 respektive 7 år
  - › Övriga immateriella tillgångar, 3 år

Egenutvecklade IT-program har från och med 2019 fått en ändrad avskrivningstid från sju år till fem år, då bedömning gjorts att den tekniska livslängden för den här typen av anläggningar inte längre överstiger fem år. Tillämpningen gäller anläggningar som aktiveras under 2019 och framåt.

Bidragsfinansierade projekt

Kvarstående över/underskott i avslutade helt eller delvis bidragsfinansierade projekt avräknas mot förvaltningsanslaget.

Ersättningar till ledamöter i insynsrådet med mera

Skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut till ledamöter i insynsrådet och ledande befattningshavare inom Havs- och vattenmyndigheten samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller aktiebolag.

NAMN	UPPDRAG	BELOPP
Generaldirektör		
Anna Ledin april-december	Inga uppdrag	Bruttolön: 1135 Förmåner: 138
Eva-Britt Eklöf Petrusson (vik) januari-mars	Inga uppdrag	Bruttolön: 275 Förmåner: 0
INSYNSRÅDSLEDAMÖTER		
NAMN	UPPDRAG	ARVODEN
Emma Nohrén	Ersättare i Gentekniknämnden Ordförande för miljömålsberedningen Styrelseledamot i Innovatum AB, Wargön, Innovatum AB, Innovatum Progress AB, Innovatum AB Portfolio AB, Styrelsesuppleant; Lysekils Stadshus AB	1,9
Kjell-Arne Ottosson	Inga uppdrag	1,9
Tina Elfving	Inga uppdrag	1,9
Johan Bladh	Inga uppdrag	1,9
Sten Frohm	Ledamot i styrelsen för Svenskt Friluftsliv, Ledamot Kungl Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA)	1,9
Pia Nyström	Inga uppdrag	1,9

Noter

NOT 1 INTÄKTER AV ANSLAG

		2024	2023
1:15	Havs- och vattenmyndigheten	330 788	316 847
1:11	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	278 849	248 650
1:2	Miljöövervakning m.m.	111 198	108 716
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden, sanering vrak	48 850	49 451
Summa		769 685	723 663

NOT 2 INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR

	2024	2023
4 § Avgiftsförordningen		
Konsultuppdrag	657	828
Övrigt	452	1 047
Summa	1 109	1 875

Intäkterna, enligt 4 § avgiftsförordningen, kommer från verksamhet som är av tillfällig natur eller av mindre omfattning. Vid bedömning av vad som är av mindre omfattning sätts intäkterna i relation till de totala kostnaderna för myndighetens verksamhet. Intäkterna får inte överskrida 5 % av kostnaderna.

För Havs- och vattenmyndighetens del uppgår andelen till 0,1333 %.

	2024	2023
Övriga ersättningar		
Övriga avgifter och andra ersättningar (fsg bilar samt vidarefakt. Satellitavg.)	1 051	2 315
Summa	1 051	2 315
Summa avgifter och andra ersättningar	2 159	4 191

NOT 3 INTÄKTER AV BIDRAG

	2024	2023
EHFVF, via Statens Jordbruksverk	45 635	30 824
SIDA	15 697	17 080
EHFF, via Statens Jordbruksverk	7 658	23 868
Naturvårdsverket	4 637	5 539
EU	2 335	6 682
Kammarkollegiet	1 111	0
LST Västmanland	925	212
Skogsstyrelsen	839	814
Arbetsförmedlingen	405	545
SMHI	359	0
Nordiska Ministerrådet	170	0
Livsmedelsverket	98	151
LST Skåne	37	253
LST Norrbotten	25	21
LST Västerbotten	7	0
ESF-rådet	0	4 292
Vinnova	0	-746
Summa	79 938	89 535

Största förändringen avser intäkter för Fiskerikontroll från EU, via Statens Jordbruksverk. Intäkterna avseende kostnader inom gamla fonden, EHFF, har minskat kraftigt, och istället har intäkterna från nya fonden, EHFVF, ökat.

Minskade intäkter från EU avser lägre intäkter för Fiskerikontroll, där intäkterna erhållits direkt från EU istället för via Statens Jordbruksverk.

ESF-rådet, engångsersättning brexit 2023.

NOT 4 FINANSIELLA INTÄKTER

	2024	2023
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	721	719
Övriga finansiella intäkter	96	34
Summa	817	753

NOT 5 KOSTNADER FÖR PERSONAL

	2024	2023
Lönekostnader	190 195	187 786
Varav arvode till Insynsrådet	11	42
Arbetsgivaravgifter, premier, pensioner	107 191	100 118
Övriga personalkostnader	4 099	5 246
Aktiverade utgifter för egentutvecklade tillgångar	-1 772	-1 020
Summa	299 712	292 129

Ökade pensionpremier 2024 enligt besked från SPV.

NOT 6 DRIFTKOSTNADER

	2024	2023
Kostnader för köpta tjänster, varav:	476 351	442 196
<i>Anslag 1:11 - Åtgärder för havs- och vattenmiljö</i>	<i>270 091</i>	<i>238 952</i>
<i>Anslag 1:2 - Miljöövervakning m.m.</i>	<i>100 199</i>	<i>97 233</i>
<i>Anslag 1:4 - Sanering och återställning - Sanering vrak</i>	<i>42 302</i>	<i>42 313</i>
<i>Externfinansierade projekt och övrigt</i>	<i>23 949</i>	<i>31 635</i>
<i>Förvaltningsanslaget</i>	<i>39 811</i>	<i>32 063</i>
Kostnader för resor	5 119	7 632
Övriga kostnader	4 000	5 826
Summa	485 470	455 653

Majoriteten av köp av tjänster avser överenskommelser med andra statliga myndigheter i enlighet med regleringsbrevens instruktioner. Ökningen av dessa köp består främst av överenskommelser inom anslag 1:11 - Åtgärder inom havs- och vattenmiljö. Exempel på områden inom denna kategori inkluderar insatser inom havsförvaltning, vattenförvaltning och fiskförvaltning.

Ökningen av köp av tjänster beror huvudsakligen på en ökning av anslagsnivå 1:11.

Noten har förändrats jämfört med 2023 med utökad detaljering. Jämförelsetal är uppdaterade.

NOT 7 FINANSIELLA KOSTNADER

	2024	2023
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	2 233	2 672
Övriga finansiella kostnader	191	187
Summa	2 424	2 860

NOT 8 INTÄKTER AV AVGIFTER M.M. SOM INTE DISPONERAS

	2024	2023
Övriga inkomster av statens verksamhet	434	31
Sanktionsavgifter	288	424
Summa	723	454

NOT 9 LÄMNAD E BIDRAG

	2024	2023
Bidrag till statliga myndigheter, varav:	811 321	705 487
<i>LOVA, lokala vattenvårdsprojekt</i>	220 000	235 000
<i>Kalkning av sjöar och vattendrag</i>	170 000	190 000
<i>Akvatisk restaurering</i>	77 000	0
<i>Medfinansiering av EU, Medfinansiering inom LIFE och INTERREG</i>	70 000	3 851
<i>Marint områdesskydd</i>	61 000	11 120
<i>DCF, EU:s datainsamlingsförordning</i>	48 000	44 000
<i>Invasiva arter</i>	44 000	19 810
<i>NAP, nationella planen för omprövning av vattenkraft</i>	0	64 000
<i>Övriga bidrag, Nationell miljöövervakning, SMHI/SGU, GU/HMI, Fiskförvaltn., åtgärdsarbetet mot övergödning, m.m.</i>	121 321	137 705
Bidrag till affärsverk	1 000	0
Bidrag till kommuner och övriga kommunala sektorn	6 232	20 143
Bidrag till regioner	576	0
Bidrag till andra EU-länder	0	122
Bidrag till övr länder och internationella organisationer	11 685	7 678
Bidrag till övr organisationer och ideella föreningar	7 754	6 284
Bidrag till privata företag	5 078	3 648
Summa	843 647	743 361

Lämnade bidrag sker huvudsakligen från 1:2-, 1:4-, 1:7- och 1:11-anslag samt utbetalning av medel från fiskeavgiftsmedel och vattendomar.

En höjning av lämnade bidrag till statliga myndigheter (Lst) beror på ökade anslag 1:11 och nya villkor.

Noten har förändrats jämfört med 2023 med utökad detaljering. Jämförelsetal är uppdaterade.

NOT 10 ANALYS AV ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING

	2024	2023
Avgiftsfinansierad verksamhet	0	0
Bidragsverksamhet	20 710	2 109
Årets kapitalförändring	20 710	2 109

Kapitalförändringen för 2024 avser inbetalningar för kostnader avseende arbete inom Kontrollförordningen, som finansieras genom Europeiska havs- och fiskeri- och vattenbruksfonden, som utfördes under 2021 och 2022 och som då bokades som en kostnad i resultatet.

NOT 11 ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	2024-12-31	2023-12-31
IMMATERIELLA TILLGÅNGAR		
Pågående projekt dataprogram		
Ingående anskaffningsvärde	3 511	10 161
Årets upparbetade utgifter, egen utveckling	10 289	3 505
Årets aktivering egenutv program	-3 505	-10 154
Bokfört värde	10 295	3 511
Dataprogram		
Ingående anskaffningsvärde	273 108	262 954
Årets anskaffningsvärde	0	0
Årets aktivering egenutv program	3 505	10 154
Årets försäljning/utrangering	0	0
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	<i>276 613</i>	<i>273 108</i>
Ingående ackumulerade avskrivningar	-229 024	-191 107
Årets avskrivningar	-16 145	-37 917
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	0	0
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-245 168</i>	<i>-229 024</i>
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-139	-139
Årets nedskrivningar	0	0
Årets försäljning/utrangering, nedskrivningar	0	0
<i>Utgående ackumulerade nedskrivningar</i>	<i>-139</i>	<i>-139</i>
Bokfört värde	31 306	43 946
Summa bokfört värde balanserade utgifter för utveckling	41 601	47 457

	2024-12-31	2023-12-31
Rättigheter och andra immateriella anl.		
Ingående anskaffningsvärde	16 486	15 827
Årets anskaffningsvärde	76	824
Årets försäljning/utrangering	0	-165
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	<i>16 562</i>	<i>16 486</i>
Ingående ackumulerade avskrivningar	-13 278	-11 512
Årets avskrivningar	-1 371	-1 931
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	0	165
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-14 649</i>	<i>-13 278</i>
Bokfört värde	1 913	3 208
Summa immateriella tillgångar	43 513	50 665

NOT 11 ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR FORTS.

	2024-12-31	2023-12-31
MATERIELLA TILLGÅNGAR		
Förbättringsutgifter, annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	7 737	7 535
Årets anskaffningsvärde	66	382
Årets försäljning/utrangering	0	-180
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	<i>7 802</i>	<i>7 737</i>
Ingående ackumulerade avskrivningar	-6 111	-5 700
Årets avskrivningar	-483	-563
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	0	152
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-6 594</i>	<i>-6 111</i>
Bokfört värde	1 209	1 625
Fordon och andra transportmedel		
Ingående anskaffningsvärde	4 934	4 689
Årets anskaffningsvärde	0	1 045
Årets försäljning/utrangering	0	-800
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	<i>4 934</i>	<i>4 934</i>
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 136	-3 271
Årets avskrivningar	-651	-666
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	0	800
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-3 787</i>	<i>-3 136</i>
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0	0
Årets nedskrivningar	0	0
Årets försäljning/utrangering, nedskrivningar	0	0
<i>Utgående ackumulerade nedskrivningar</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Bokfört värde	1 147	1 798

	2024-12-31	2023-12-31
Datorer kringutrustning		
Ingående anskaffningsvärde	25 531	25 716
Årets anskaffningsvärde	4 659	4 449
Årets försäljning/utrangering	0	-4 635
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	<i>30 190</i>	<i>25 531</i>
Ingående ackumulerade avskrivningar	-17 468	-18 915
Årets avskrivningar	-3 695	-3 188
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	0	4 635
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-21 163</i>	<i>-17 468</i>
Bokfört värde	9 026	8 063
Övriga inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	16 826	16 894
Årets anskaffningsvärde	70	361
Årets försäljning/utrangering	0	-430
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	<i>16 897</i>	<i>16 826</i>
Ingående ackumulerade avskrivningar	-14 321	-13 604
Årets avskrivningar	-1 015	-1 147
Årets försäljning/utrangering, avskrivningar	0	430
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-15 336</i>	<i>-14 321</i>
Bokfört värde	1 561	2 505
Summa bokfört värde maskiner, inventarier och installationer m.m.	11 734	12 366
Summa materiella tillgångar	12 943	13 991
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	56 456	64 656

Anläggningstillgångarnas värde minskar då stor del av tidigare anskaffade immateriella anläggningstillgångar nu är avskrivna, samtidigt som nytvecklingstakten har varit lägre de tre senaste åren än tidigare år.

För finansiering av anläggningstillgångar, se not 20.

Finansiella anläggningstillgångar

Havs- och vattenmyndigheten har tillgångar hos Kammarkollegiet. Dessa tillgångar avser fiskeavgifter beslutade enligt vattenlagen. Medlen redovisas både på tillgångssidan och på skuldsidan i balansräkningen och återfinns därför också under "Fonder". Beloppet inkluderar utdelningar och ränteintäkter.

Medlen hos Kammarkollegiet består av 24 fonder med olika placering i aktiekonsortium, räntekonsortium samt likviditetsförvaltning. Kammarkollegiet ansvarar för förvaltningen.

Nedan angivna belopp är Kammarkollegiets marknadsvärde och bokförda värde.

MARKNADSVÄRDE	2024-12-31	2023-12-31
Kammarkollegiet Aktiekonsortie	176 756	182 383
Kammarkollegiet Räntekonsortie	114 840	77 409
Summa	291 595	259 792

BOKFÖRT VÄRDE	2024-12-31	2023-12-31
Kammarkollegiet Aktiekonsortie	129 012	135 509
Kammarkollegiet Räntekonsortie	116 191	81 094
Summa	245 203	216 603

NOT 12 ÖVRIGA KORTFRISTIGA FORDRINGAR

	2024-12-31	2023-12-31
Medel från vattendomar	266	421
Övriga fordringar	1 313	290
Summa	1 579	712

NOT 13 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER

	2024-12-31	2023-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	4 363	4 818
Övriga förutbetalda kostnader	11 676	10 538
Summa	16 039	15 356

Upplupna bidrag

Upplupna bidragsintäkter myndigheter	39 333	24 943
Upplupna bidragsintäkter övriga	7 133	1 881
Summa	46 466	26 824

Övriga upplupna intäkter

Upplupna avgiftsintäkter	1 581	2 326
Summa	1 581	2 326

Ökningen av upplupna bidragsintäkter myndigheter avser intäkter från Europeiska havs- fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) för fiskerikontroll. Ökningen av upplupna bidragsintäkter övriga avser förväntade intäkter från finsk-svenska Gränsälvscommissionen.

NOT 14 AVRÄKNING MED STATSVERKET

	2024-12-31	2023-12-31
UPPBÖRD		
Ingående balans	-4	-2
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-723	-454
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	704	453
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel (+)	0	0
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	-22	-4
ANSLAG I ICKE RÄNTEBÄRANDE FLÖDE		
Ingående balans	227 537	211 918
Redovisat mot anslag (+)	1 263 763	1 119 981
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-1 262 711	-1 104 361
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	228 589	227 537
ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE		
Ingående balans	252	-4 901
Redovisat mot anslag (+)	330 788	316 877
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-331 930	-311 723
Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-890	252

	2024-12-31	2023-12-31
FORDRAN AVSEENDE SEMESTERLÖNESKULD SOM INTE HAR REDOVISATS MOT ANSLAG		
Ingående balans	121	151
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	-30
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	121	121
ÖVRIGA FORDRINGAR/SKULDER PÅ STATENS CENTRALKONTO I RIKSBANKEN		
Ingående balans	-774	-665
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	92 693	91 764
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-1 354 699	-1 195 781
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	1 262 006	1 103 909
Saldo	-773	-774
UTGÅENDE BALANS	227 026	227 134

Saldot Anslag i icke räntebärande flöde hänförs framförallt till när fakturor gällande avtal och överenskommelser för myndighetens sakanslag betalas i förhållande till när anslaget belastas.

NOT 15 ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG

	2024	2023
Kammarkollegiet fiskeavgifter	20 129	24 247
Övriga	4 972	1 034
Summa	25 101	25 281

Myndigheten lämnar bidrag finansierade av fiskeavgiftsmedel till externa bidragsmottagare, enligt Förordning (1998:928) om bygde- och fiskeavgifter.

Övriga medel avser bidrag från det gemensamma kontot för fiskekortsintäkter för Torne älv, i enlighet med gränsälvöverenskommelsen med Finland.

NOT 16 SPECIFIKATION AV MYNDIGHETSKAPITALET

	Statskapital	Bal.kap Anslagsfin. verksamh.	Bal. kap. Avgiftsfin. verksamh.	Bal. kap. Bidragsfin. verksamh.	Kapital- förändring enl. RR	Summa
Föregående års UB	24	645	1 656	-31 507	2 109	-27 074
A Ingående balans	24	645	1 656	-31 507	2 109	-27 074
Föregående års kapitalförändring	-	-	0	2 109	-2 109	0
Årets kapitalförändring	-	-	-	-	20 710	20 710
B Summa årets förändring	0	0	0	2 109	18 601	20 710
C Utgående balans	24	645	1 656	-29 398	20 710	-6 364

NOT 17 FONDREDOVISNING M.FL.

Fond/konto i BR	6:5	6:6	Äldre	6:9	Untran-Lanforsen	Villkorsmedel	Flottleder	TOTALT FONDER
IB 2024	182 279	44 776	10 093	8 368	11 274	21 729	365	278 884
Avsättning/upplösning	20 031	6 683	1 039	730	-1 916	2 755	0	29 322
UB 31/12	202 310	51 458	11 132	9 098	9 358	24 485	365	308 206
Inkomna bidrag	7 117	11 643	202	0	0	1 166	0	20 129
Lämnade bidrag								
- till externa	-2 358	-8 165	0	0	-3 027	-260	0	-13 810
Finansiella intäkter ^{*)}	15 481	3 252	851	772	1 467	2 251	0	24 074
Finansiella kostnader ^{*)}	-209	-47	-14	-41	-357	-403	0	-1 071
Summa	20 031	6 683	1 039	730	-1 916	2 755	0	29 322

^{*)} I posterna ingår uppbokningar av realiserade värdeförändringar, som görs enligt bestämmelserna för värdering av finansiella instrument.

NOT 18 AVSÄTTNING FÖR PENSIONER
OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående avsättning	282	437
Årets pensionskostnad	988	0
Årets pensionsutbetalningar	-207	-155
Utgående avsättning	1 063	282

Avser delpensioner samt pensionsersättning och särskild löneskatt.

NOT 19 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående balans	3 002	4 566
Avsättning personalkostnader	0	-2 120
Årets avsättningar för lokalt omställningsarbete	562	556
Utgående balans	3 564	3 002

Avsättning för lokalt omställningsarbete 0,3 % av bruttolönesumman per månad.

NOT 20 SKULD TILL RIKSGÄLDSKONTORET

Lån till anläggningstillgångar

Enligt regleringsbrevet för år 2024 disponerar Havs- och vattenmyndigheten en låneram på 115 000 tkr i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål.

Mot bakgrund av ovannämnda redovisas finansieringen av anläggningstillgångar på följande sätt:

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående balans	63 995	83 614
Nyupptagna lån	0	0
Årets amorteringar	-8 282	-19 619
Utgående balans	55 713	63 995
Finansiering av anläggningstillgångar	56 456	64 656
Lån Riksgäldskontoret 2024-12-31	55 713	63 995
Skillnad bokfört värde mot upptaget lån i Riksgäldskontoret	743	660
Summa	56 456	64 656

Beviljad räntekontokredit i Riksgäldskontoret för år 2024 är 30 000 tkr.

NOT 21 ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER

	2024-12-31	2023-12-31
Personalens preliminärskatt	3 898	4 582
Övriga kortfristiga skulder	1 581	618
Summa	5 479	5 200

NOT 22 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER

	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupna löner och arvoden	4 753	3 222
Upplupna semesterlöner	18 979	18 107
Upplupna kostnader inom sakanslag		
Anslag 1:11	102 559	100 474
Anslag 1:2	24 429	26 961
Anslag 1:4	1 160	2 114
Upplupna kostnader externfinansierade projekt	1 624	5 933
Upplupna kostnader, övrigt	475	830
Summa upplupna kostnader	153 979	157 642
Oförbrukade bidrag		
Oförbrukade bidrag myndigheter	40 409	18 053
Oförbrukade bidrag övriga	7 726	214
Summa	48 136	18 267

Oförbrukade bidrag myndigheter avser främst projekt inom EU:s Datainsamlingsförordning och Kontrollförordning som finansieras genom Europeiska havs- och fiskeri- och vattenbruksfonden. Bidraget kommer främst att finansiera avskrivningskostnader gällande egenutvecklade IT-system.

Oförbrukade bidrag övriga avser främst bidrag från EU för arbete med miljöövervakningsrelaterade aktiviteter inom Bioversa+ områden.

Oförbrukade bidrag myndigheter förväntas att tas i anspråk enligt nedanstående intervall.

Inom 3 mån	4–12 mån	13–36 mån	mer än 36 mån	Totalt
863	21 560	5 273	12 713	40 409

Periodiseringar inom sakanslagen består mestadels av inomstatliga överenskommelser med andra statliga myndigheter.

Majoriteten av tecknade överenskommelser löper ut vid årsskiftet. Utförare har till och med 1 april att inkomma med slutfaktura enligt beslut. Därmed periodiseras väntade slutfakturor.

NOT 23 KASSA OCH BANK

	2024-12-31	2023-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	51 188	18 358
Kassa och bank	10	892
Summa	51 198	19 250

**NOT 24 SPECIFIKATION AV ANSLAG 1:2,
MILJÖÖVERVAKNING M.M.**

Havs- och vattenmyndigheten har återkrävt 462 tkr oförbrukade medel.

Havs- och vattenmyndigheten har sedan många år tillämpat en princip att oförbrukade medel ska återbetalas.

Totalt kommer myndigheten att återföra 475 tkr till staten.

**NOT 25 SPECIFIKATION AV ANSLAG 1:11,
ÅTGÄRDER FÖR HAVS- OCH VATTENMILJÖ**

Havs- och vattenmyndigheten har återkrävt 51 374 tkr oförbrukade medel.

Havs- och vattenmyndigheten har sedan många år tillämpat en princip att oförbrukade medel ska återbetalas.

Totalt kommer myndigheten att återföra 29 380 tkr till staten.

**NOT 26 SPECIFIKATION AV ANSLAG 1:7,
ERSÄTTNINGAR FÖR VILTSKADOR M.M.**

Havs- och vattenmyndigheten har återkrävt 1 746 tkr oförbrukade medel.

Havs- och vattenmyndigheten har sedan många år tillämpat en princip att oförbrukade medel ska återbetalas.

Totalt kommer myndigheten att återföra 1 608 tkr till staten.

**NOT 27 SPECIFIKATION AV ANSLAG 1:4,
SANERING OCH ÅTERSTÄLLNING AV
FÖRORENADE OMRÅDEN M.M.**

Havs- och vattenmyndigheten har återkrävt 116 tkr oförbrukade medel.

Havs- och vattenmyndigheten har sedan många år tillämpat en princip att oförbrukade medel ska återbetalas.

Totalt kommer myndigheten att återföra 3 039 tkr till staten.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

	2024-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Låneram hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrev	115 000	115 000	115 000	115 000	130 000
Utnyttjad vid räkenskapsårets slut	55 713	63 995	83 614	115 000	103 762
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrev	30 000	20 000	20 000	20 000	10 500
Maximalt utnyttjad under året	9 803	3 782	0	5 390	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	721	719	373	0	6
Räntekostnader	2 233	2 672	760	0	4
Avgiftsintäkter					
Disponibla avgiftsintäkter, utfall	2 159	4 191	1 955	2 824	3 038
Disponibla avgiftsintäkter, budget i regleringsbrev	0	1 000	4 000	7 000	6 500
Ej disponibla avgiftsintäkter, utfall	723	454	437	447	390
Ej disponibla avgiftsintäkter, budget i regleringsbrev	0	550	550	550	550
Anslag - Utgående reservationer					
Anslagssparande förvaltning	890	0	4 901	7 790	5 817
Anslagssparande sakanslag - indragning	34 502	26 284	22 495	112 831	48 195

	2024-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	780 000	690 000	655 000	530 000	550 000
varav gjorda åtaganden	589 048	602 491	371 852	440 366	377 948
Anslagskredit					
Beviljad i regleringsbrev	9 657	9 531	9 214	7 438	7 330
Utnyttjad kredit	0	252	0	0	0
Årsarbetskrafter och medelantalet anställda under året					
Årsarbetskrafter	297	316	305	293	289
Medelantalet anställda	317	345	345	335	315
Driftkostnad					
Per årsarbetskraft	2 714	2 430	2 535	2 446	2 238
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	20 710	2 109	-11 447	-11 130	5 686
Balanserad kapitalförändring	-27 098	-29 207	-17 760	-6 630	-12 316

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Anna Ledin', with a long horizontal stroke extending to the right.

Anna Ledin

Göteborg 2025-02-18

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930
404 39 Göteborg
010-698 60 00
havochvatten.se
havochvatten@havochvatten.se